

Täysistunto

Keskiviikko 10.6.2026 klo 14.06—18.03

Täysistunto alkoi klo 14.06. Täysistunto päättyi klo 18.03.

Puhetta johtivat ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (14.06—16.01) ja toinen varapuhemies Tarja Filatov (16.01—18.03).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Perustuslakivaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 34/2026 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi perustuslakivaliokunnan jäseneksi edustaja Terhi Koulumiehen ja varajäseneksi edustaja Ville Valkosen.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 39/2026 vp

Lakialoite LA 7/2024 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 3/2026 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Keskustelu asiasta päättyi 3.6.2026 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Lauri Lyly on edustaja Tuomas Kettusen kannattamana tehnyt vastalauseen mukaiset kaksi lausumaehdotusta. — Selonteko ruotsiksi, kiitos.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 39/2026 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Eduskunta pysyi ensimmäisessä

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteeseen LA 7/2024 vp sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Mietintö ”jaa”, Lauri Lylyn ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 92, ei 82; poissa 25 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Lauri Lylyn ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 92, ei 82; poissa 25 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 54/2026 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 10/2026 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 9.6.2026 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Alviina Alametsä on edustaja Veronika Honkasalon kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylätään. — Selonteko ruotsiksi.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Lakiehdotusten hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 153, ei 21; poissa 25 (äänestys 3).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 54/2026 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 2/2026 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 16/2026 vp
Pöytäkirjan liite Lausumaehdotukset 9.6.2026 Liite 5A

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 9.6.2026 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Johannes Yrttiaho on edustaja Matias Mäkynsen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylätään.

Keskustelussa edustaja Timo Mehtälä on edustaja Vesa Kallion kannattamana tehnyt vastalauseen 2 mukaiset neljä lausumaehdotusta ja edustaja Johannes Yrttiaho on edustaja Veronika Honkasalon kannattamana tehnyt vastalauseen 4 mukaiset neljä lausumaehdotusta.

Lisäksi keskustelussa edustaja Matias Mäkynen on edustaja Juha Viitalan kannattamana tehnyt viisi lausumaehdotusta, jotka on toimitettu edustajille. (Pöytäkirjan liite 5A) — Selonteko ruotsiksi.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Lakiehdotusten hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 91, ei 83; poissa 25 (äänestys 4).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 2/2026 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Mietintö ”jaa”, Timo Mehtälän ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 101, ei 73; poissa 25 (äänestys 5). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Mehtälän ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 91, ei 82; poissa 26 (äänestys 6). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Mehtälän ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 152, ei 22; poissa 25 (äänestys 7). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Mehtälän ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 91, ei 82; poissa 26 (äänestys 8). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Johannes Yrttiahon ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 124, ei 49; poissa 26 (äänestys 9). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

Mietintö ”jaa”, Johannes Yrttiahon ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 117, ei 56; poissa 26 (äänestys 10). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Johannes Yrttiahon ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 115, ei 59; poissa 25 (äänestys 11). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Johannes Yrttiahon ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 116, ei 58; poissa 25 (äänestys 12). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Matias Mäkysen ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 114, ei 59; poissa 26 (äänestys 13). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Matias Mäkysen ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 115, ei 59; poissa 25 (äänestys 14). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Matias Mäkysen ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 115, ei 59; poissa 25 (äänestys 15). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Matias Mäkysen ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 115, ei 58; poissa 26 (äänestys 16). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Matias Mäkysen ehdotus 5 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 116, ei 58; poissa 25 (äänestys 17). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvät lausumaehdotukset.

Asian käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle työperäistä hyväksikäyttöä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Hallituksen esitys HE 21/2026 vp

Lakialoite LA 4/2023 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 13/2026 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Keskustelu asiasta päättyi 9.6.2026 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Juha Viitala on edustaja Timo Suhosen kannattamana tehnyt vastalauseen mukaisen lausumaehdotuksen. — Selonteko ruotsiksi.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 21/2026 vp sisältyvät 1.—10. lakiehdotuksen. Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteeseen LA 4/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdystä lausumaehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, Juha Viitalan ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 114, ei 59; poissa 26 (äänestys 18). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eläinten hyvinvoinnista annetun lain ja eläinten lääkitsemisestä annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 32/2026 vp

Lakialoite LA 27/2024 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 11/2026 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 9.6.2026 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Jenni Pitko on edustaja Veronika Honkasalon kannattamana ehdottanut, että 1. lakiehdotus hylätään. — Selonteko ruotsiksi.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

1. lakiehdotuksen hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 110, ei 60; poissa 29 (äänestys 19).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 32/2026 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteeseen LA 27/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle valtioneuvoston lainanottovaltuuden muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 87/2026 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 12/2026 vp

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 12/2026 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 4.6.2026 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Hannu Hoskosen on edustaja Markus Lohen kannattamana tehnyt vastalauseen mukaisen lausumaehdotuksen. — Selonteko ruotsiksi, kiitos.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi lainanotto- ja muut valtuudet mietinnön mukaisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdystä lausumaehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, Hannu Hoskosen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 101, ei 73; poissa 25 (äänestys 20). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

9. Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030

Valtioneuvoston selonteko VNS 3/2026 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 14/2026 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt päätetään valtiovarainvaliokunnan mietinnön VaVM 14/2026 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajan Markus Lohen esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen varattujen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Valtioneuvoston edustajalle varataan mahdollisuus käyttää viiden minuutin puheenvuoro. Muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. — Nyt keskusteluun. Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Lohi, olkaa hyvä, ja kaikki muut, jotka eivät halua osallistua, olkaa hyvä, siirtykää salin ulkopuolelle.

Keskustelu

14.22 **Markus Lohi kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen nyt valtiovarainvaliokunnan mietinnön koskien valtioneuvoston selontekoa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030. Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2027—2030

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

pohjautuu valtiovarainministeriön kevään 2026 ennusteeseen, jossa on huomioitu hallituksen päättämien sopeutus- sekä kasvu- ja työllisyystoimien välittömät vaikutukset julkisen talouden tuloihin ja menoihin. Julkisen talouden alijäämän arvioidaan kasvavan 4,6 prosenttiin vuonna 2026 ja pysyvän noin 4,5 prosentin tasolla suhteessa bruttokansantuotteeseen koko kehyskauden. Valtionhallinto on edelleen julkisen talouden alasektoreista alijäämäisin ja myös pysyy sellaisena. Samoin kuntahallinto ja hyvinvointialueet pysyvät alijäämäisinä, kun taas työeläkelaitokset ovat ylijäämäisiä ja muut sosiaaliturvarahastot lähellä tasapainoa. Julkisen velan kasvu suhteessa bruttokansantuotteeseen jatkuu kehyskaudella, ja julkisyhteisöjen velkasuhteen arvioidaan nousevan yli 99 prosenttiin vuoden 2030 lopussa.

Valiokunta on huolissaan julkisen talouden jatkuvasta velkaantumisesta. Näköpiirissä oleva tulokertymä ei riitä rahoittamaan menoja tulevaisuudessa. Pelkästään valtion talousarvion alijäämä kasvaa kehyskaudella 17,4 miljardiin euroon, mihin vaikuttavat keskeisesti puolustus- ja korkomenojen kasvu sekä ikääntymissidonnaiset menot, kuten terveys- ja hoivamenot.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että Suomen talouskasvu on ollut pitkään heikkoa ja että tuottavuuden vaimea kehitys rajoittaa julkisen talouden vahvistumista myös tulevina vuosina.

Valiokunta pitää tärkeänä, että talous- ja tuottavuuskehitykseen saadaan muutos. Tarvitaan uusiutumisen- ja uudistumiskykyä sekä yksityisellä että julkisella sektorilla, jotta vähemmillä panoksilla saadaan aikaan enemmän ja parempaa. Tarvitaan myös kannustimia ja rohkeutta investoida pääomaan ja osaamiseen.

Arvoisa puhemies! Hallituksen talouspolitiikan tavoitteena on parantaa suomalaisten elintasoa, kääntää Suomen talous kestäväan kasvuun ja taittaa hyvinvointia uhkaava velkaantumiskehitys. Vaalikauden alussa tavoitteeksi asetettiin korkeintaan yhden prosentin julkisen talouden alijäämä ja julkisen velkasuhteen kasvun taittaminen vaalikauden loppuun mennessä. Valiokunta toteaa, että kuluvan vaalikauden finanssipoliittisten tavoitteiden saavuttaminen velkaantumiskehityksestä ja julkisen talouden alijäämästä näyttää haastavalta. Valiokunta pitää välttämättömänä julkisen talouden tasapainottamista, velkaantumiskehityksen taittamista sekä talouden kääntämistä kasvuun — ei kuitenkaan siksi, että EDP-menettely edellyttää tietyllä nettomenopolulla pysymistä, vaan Suomen oman edun vuoksi. [Arto Satonen: Kyllä!]

Valiokunta toteaa, että julkisen talouden saattaminen hallintaan on itsessään kasvua edistävä toimi, sillä julkisen talouden vahvuus näkyy korkotasossa, luottoluokituksessa, Suomen houkuttelevuudessa investointiympäristönä sekä elinkeinotoiminnan ja kotitalouksien toiminnan edellytyksissä. Tasapainottoimien kansallisessa valmistelussa tarvitaan pitkäjänteistä ja ylivaalikautista sitoutumista.

Euroopan unionin neuvosto asetti Suomen liiallisen alijäämän menettelyyn tammikuussa 2026 ja hyväksyi suosituksen liiallisen alijäämän korjaamiseksi. Suosituksen sisältämä korjaava nettomenopolku koskee vuosia 2026—2028. Valtiovarainministeriön arvion mukaan Suomi noudattaisi vuonna 26 korjaavaa nettomenopolkua, kun vuoden 25 nettomenojen supistuminen ja vuosien 25—28 puolustuspoikkeuslauseke otetaan huomioon, mutta vuodelle 2027 arvioidaan poikkeamisriskiä.

Hallituksen finanssipolitiikan tavoitteena on ollut vahvistaa julkista taloutta ja kääntää Suomen velkaantumiskehitys. Näin ollen hallitus on päättänyt noin 10 miljardin euron

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

toimenpidekokonaisuudesta. Hallituksen päätösperäisten toimien kokonaisuuden mittaluokkaa voi tarkastella eri tavoin.

Julkisen talouden suunnitelmassa kuvataan toimien vaikutusta julkisyhteisöjen rahoitusasemaan eli tulojen ja menojen tasapainoon, ja tämän analyysin mukaan tehdyt päätökset vahvistavat julkisyhteisöjä noin 2,8 miljardilla eurolla vuoden 2027 tasolla. Tarkastelu ei sisällä toteutettujen työllisyystoimien rakenteellisia julkista taloutta vahvistavia vaikutuksia.

Arvoisa puhemies! Valiokunta on käsitellyt mietinnössään myös erikseen kasvutoimia hyvinkin laajasti: puolustuksen rahoitusta, valtionhallinnon toimintamenosäästöjä, valtionavustussäästöjä, hyvinvointialueiden taloutta ja myös kuntataloutta ja kestävää kehitystä, joista tarkemmin ja laajemmin tässä mietintötekstissä.

Viimeisenä kappaleena nostamme esiin valtion taloudelliset vastuut ja riskit, ja niistä valiokunta toteaa mietinnössään muun muassa seuraavaa: ”Valiokunta toteaa, että valtion vastuiden kasvu on huolestuttavaa, ja niiden realisoitumisesta muodostuvat kustannukset voivat aiheuttaa merkittävän rasituksen. Myös riski valtion lainansaannin vaikeutumisesta ja sen hinnan kohoamisesta on kasvanut. Luottoluokittajien arviointeihin Suomen talouden näkymien heikentymisestä on suhtauduttava vakavana varoituksena. Valtiota sitovat taloudelliset päätökset ja vastuiden seuranta sekä niiden aiheuttamat riskit on arvioitava aiempaakin huolellisemmin. Valiokunta kiinnittää huomiota valtion velkaantumisen ohella hyvinvointialueiden ja kuntien velkatasoon. Julkisen talouden tasapainottamiseen tähtäävät toimet ovat välttämättömiä koko julkisen talouden vastuiden hallitsemisessa.”

Arvoisa puhemies! Valiokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy kannanoton selonteon VNS 3/2026 vp johdosta, ja tämä kannanottoehdotus on, että eduskunnalla ei ole huomautettavaa selonteon johdosta.

Totean vielä, arvoisa puhemies, tähän loppuun, että tähän mietintöön on jätetty neljä eri vastalauseita, jotka täällä käsittelyssä esitellään sitten erikseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaanpa sitten muutama debattipuheenvuoro tähän asiaan, ja sieltä ensimmäisenä edustaja Heinonen.

14.30 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maamme taloudessa näkyy nyt pitkästä ajasta piristymisen merkkejä. Niitä satelee, hyviä viestejä useilta tahoilta, varovaisia mutta myönteisiä yhtä kaikki. Ilta-Sanomien kertoi jokin aika sitten, että suomalaiset alkoivat kuluttaa, vähittäiskauppa kääntyi keväällä kasvuun. Tavara liikkuu, talous kasvaa, ja itse asiassa maamme teollisuustuotanto ylitti odotukset ja nousi maaliskuussa korkeimmalle tasolle sitten vuoden 2008. Myös rakentamisen suhdanteen elpyminen on jatkunut vähitellen, ja datakeskushankkeet ja infrarakentaminen vetävät. Investoinnit jopa plus 14 prosenttia, Euroopan nopein kasvu bkt:ssä, plus 0,9 prosenttia, pk-yritysten vienti plus 46 prosenttia, tilauskirjat täyttyvät, plus 7,7 prosenttia, ja mikä parasta, Marinin hallituskauden syvä droppi ostovoimassa on nyt viimein korjaantunut ja ihmisten ostovoima on palautunut. Tässä on paljon hyviä merkkejä. Pidetään yhdessä huolta, että ne kantavat eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Meillä on täällä nyt 14 henkilöä, jotka ovat pyytäneet vastauspuheenvuoron, ja nyt niillä, jotka vielä haluavat tähän listalle, on

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

mahdollisuus, nimittäin laitetaan nyt sitten seuraavaksi kiinni. — Seuraavaksi edustaja Lohi.

14.31 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa edustaja Heinonen edellä mainitsi monia hyviä kehityssuuntia, mitä on näkyvissä, ja toivotaan, että ne myös toteutuisivat koko vuoden osalta ja jatkuisivat.

Valiokunta ei tässä käsittelyssä olevassa asiassa kuitenkaan ottanut kantaa kansantalouden kehitykseen vaan julkisen talouden suunnitelmaan. Se on meillä päiväjärjestyksessä, ja se on karua luettavaa. Siellä ei ole mitään positiivista näkyvissä, vaan hallitus on tuonut tänne esityksen suunnitelmasta, jossa Suomen velkaantuminen kiihtyy — siis siitä huolimatta, että meillä on näitä miellyttäviä ja mukavia uutisia, julkinen talous heikkenee. Tämähän on järkyttävän paha tilanne suomalaisten kannalta, koska jossain vaiheessa ne korot tulevat maksuun, jossain vaiheessa velkaakin on maksettava.

Otan täältä esimerkin. Meillä esimerkiksi hallituksen mainitsemat kymmenen miljardin sopeutukset: tosiasiassa niistä on tulojen ja menojen tasapainon näkökulmasta toteutumassa vain 2,8 miljardia ensi vuoden tasossa — ei siis kymmentä miljardia, ei kuutta miljardia, ei neljää vaan 2,8 miljardia. Toinen on nämä työllisyystoimet. Niitten osaltahan on sanottu, että 105 000 työpaikkaa tulisi No, nyt valtiovarainministeri tuo valiokunnalle kirjallisen dokumentin, jossa todetaan, että vuoden 2030 tasossa niistä voisi toteutua 18 000 ja loput 87 000 jää sen jälkeiselle ajalle. Eivät ole kovin nopeita kasvutoimia nämäkään, vaikka sinänsä siellä on mukana todella hyviäkin toimia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Satonen.

14.33 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä on hyvä jatkaa, mihin edustaja Lohi päätti puheenvuoronsa. Kyllä nämä työllisyystoimet tulevat ihan varmasti vaikuttamaan, kun tämä kasvu lähtee liikkeelle. Itse asiassa ensimmäisiä merkkejä alkaa nyt olla. Juuri viimeisimmät tiedot Duunitorilta kertovat, että toukokuussa on avoimien työpaikkojen määrä kääntynyt kasvuun, mikä on tietysti kaikille varmasti iloinen uutinen.

Se on tietysti aivan totta, että tämä julkisen talouden haaste on sellainen, että edes nopea — joka näyttäisi olevan tapahtumassa — talouskasvu, joka vaikuttaa myös työllisyyteen, ei yksinään tätä ratkaise. Sen takia kyllä tämä sitoutuminen velkajarruun ja se, että puolueet kertovat aidosti, mitkä ne vaihtoehdot ovat, on äärimmäisen tärkeitä. Keskustalle täytyy antaa siitä tunnustus siitä, että te sentään kerroitte jo, että kaksi kolmasosaa tästä tasapainottamisesta tehdään säästöillä ja yksi kolmasosa veronkorotuksilla. Ainoastaan jäi kertomatta, mitkä ne säästöt ovat ja mitkä ne veronkorotukset. [Markus Lohen välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Viitanen.

14.34 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kyllähän tämä julkisen talouden suunnitelma osoittaa sen, että hallitus on epäonnistunut kaikissa taloustavoitteissaan. Meidän työttömyys on hurjissa lukemissa, ja velkaa tullaan ottamaan historiassa eniten tämän hallituksen aikana.

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

On varsin ikävää, että maksajiksi tälle epäonnistumiselle hallitus on löytänyt jälleen kerran pienituloiset, sairaat ja vanhukset. §[Timo Heinonen: Voi voi!] — Voi voi, kyllä, juuri näin arvoisa oikeisto. — Nämä ovat hyvin ikäviä arvovalintoja, että hallitus antaa rahaa toisella kädellä suuryrityksille ja niiden osingonsaajille veronkevennyksinä, ja toisella kädellä sitten nostetaan näitä asiakasmaksuja ihan ennätystasolle.

Hallitus on esimerkiksi jo leikannut vanhustenhoivasta, ja nyt sitten korotetaan kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoivan maksuja. Terveyskeskusmaksun korotukset iskevät pahiten työttömiin, eläkkeensaajiin, pienituloisiin ihmisiin, ja nyt sitten hallitus tällä maksumoukarilla — sanoisin suorastaan maksumoukarilla — kurittaa juuri näitä ihmisiä. [Timo Heinonen: Aikamoista!] Tämä teidän maksumoukarinne on hyvin epäoikeudenmukainen. Tämä suunta on aivan väärä. Nämä ovat vääriä arvovalintoja. [Timo Heinonen: Ei nimeksikään totuutta!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Hoskonen.

14.36 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että tämä on lähtenyt liikkeelle kasvuun, mutta kannattaa muistaa todellinen totuus niiden lukujen takana. Tällä hetkellä, eilen oli televisiossa, näyttävät siellä Turun telakalla, että yli kaksi miljardia on liikevaihto. [Arto Satonen: Kyllä!] Siellä taputetaan suuria karvaisia käsiä niin kuin sanonta kuuluu. Mutta katsokaa, mitä Suomessa tapahtuu tällä hetkellä: Me poltamme valtavan määrän runkopuuta kattiloissa kaasuna taivaalle, kun tämä turveviha eteni ilmastohumpan takia siihen, mihin meni. Aivan valtava kansantalouden vahinko. Tämä energian hinnan nousu vahingoittaa Suomen kansantaloutta vähintään kymmenellä miljardilla.

Tälle ei kukaan tunnu tekevän mitään. Tästä vaietaan niin kuin jostakin suuresta möröstä, josta ei uskalla edes puhua. Ajatelkaa, metsäteollisuuden vienti viime vuonna oli 13 miljardia, 17 prosenttia Suomen viennin arvosta. Tätä nyt lyödään oikein kaksin käsin moukarilla päähän, että saataisiin metsäteollisuus tästä maasta pois. Kyllähän siinä vihreiden ja vasemmistovihreiden tavoite toteutuu sillä, että saadaan metsät suojeltua, kun ei niillä ole enää talouskäyttöä. Mutta ajatelkaa, miten suomalaisille sitten käy.

Toivon, että tähän hommaan tulee vähän realismia. Lopetetaan tämä turhanaikainen 10—15 miljardin velanotto sillä, että ruvetaan töihin ja ennen kaikkea suomalaisiin töihin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Hyrkkö.

14.37 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy siinä mielessä laittaa rasti seinään, että olen edustaja Hoskosen kanssa samaa mieltä siitä, että puuta ei todellakaan tarvitsisi polttaa poroksi. Siihen tulisi hallituksen puuttua tavalla, joka vahvistaa meidän luonnon kestävyyttä ja myös julkisen talouden kestävyyttä, eli poistaa tämä teollisen mittakaavan puunpolton verotuki.

Jos katsotaan näitä julkisen talouden suuria haasteita — väestön ikääntymistä, heikkoa työllisyyttä, kasvavia korkomenoja, turvallisuusympäristön muutosta ja ilmasto- ja luontokriisien aiheuttamia riskejä taloudelle — niin tämä julkisen talouden suunnitelma ei kerta kaikkiaan vastaa näihin haasteisiin. Hallitus on pitkin kauttansa väittänyt suomalaisille, että kipeitä leikkauksia tarvitaan, koska ei ole vaihtoehtoja, mutta tämä

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

julkisen talouden suunnitelma kertoo toista. Talouspolitiikassa on aina kyse arvovalinnoista, ja tämä hallitus on tehnyt huonoja valintoja. Se on lisännyt lapsiperheköyhyyttä, hidastanut talouden elpymistä ja laiminlyönyt ympäristökriisien hoitamista.

Ja kun puhutaan hallituksen omista talouspoliittisista tavoitteista, niin kyse on siis vakavasta epäonnistumisesta. Nettopeutus on todella kutistunut kovista puheista huolimatta alle kolmeen miljardiin, ja velkasuhde jatkaa kasvuaan. Olisi rehellistä, että hallitus edes myöntäisi tämän ja myöntäisi sen, että tämä teidän talouspolitiikkanne ei kerta kaikkiaan toimi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Lohikoski.

14.38 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Orpon hallitus on epäonnistunut kaikissa keskeisissä talouspoliittisissa tavoitteissaan. Näitä tavoitteita olivat muun muassa suomalaisten elintason parantaminen, [Arto Satosen välihuuto] työllisyyden nostaminen vähintään 100 000 työllisellä ja julkisen talouden velkasuhteen kasvun pysäyttäminen. On kyllä aikamoinen floppi tämä hallituskausi näihin tavoitteisiin nähden. Päinvastoin, hallitusohjelman tavoitteisiin nähden Suomessa ovat kasvaneet pienituloisuus, eriarvoisuus, asunnottomuus ja työttömyys. Kaikki nämä ovat kasvaneet tällä hallituskaudella. Suomen työllisyystilanne on EU:n huonoin, ja myöskin työllisyysaste on heikentynyt. Samaan aikaan te olette täällä puhuneet siitä, että velkaantumisen loppuu, ja siinäkin on käynyt päinvastoin: tämä hallitus ottaa enemmän velkaa kuin edeltäjänsä, vaikka toisin väitätte. Hallitus on rapauttanut julkisen talouden tulopohjaa myöskin siirtämällä verotusta siten, että suuryritykset ja suurituloiset hyötyvät. Tässä ei ole kyllä kansantalouden näkökulmasta järkeä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Vähämäki.

14.40 **Ville Vähämäki ps** (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! On aivan totta, että tämä julkisen talouden suunnitelma vuosille 27—30 antaa vakavan viestin Suomen julkisen talouden tilasta. Se on selvästi miinuksella. Velkasuhde on kasvamassa. Se voisi taittua, jos vaikka tämän vuoden kasvu nousisi sinne päälle kahteen, kahteen ja puoleen, eli toisin sanoen kasvu olisi yhtä nopeaa kuin ensimmäisen puoliskon aikana. Mutta totuus on se, että meidän täytyy julkista taloutta sopeuttaa usean vaalikauden ajan. Liiallisen alijäämän menettelyssä ollaan. Toisaalta talouskasvu on käynnistynyt laaja-alaisesti. Vienti, kulutuskysyntä, matkailu, teollisuustuotanto, kaikki, ovat kasvussa. Tki-panostuksia tehdään, jotta saataisiin tuottavuutta ja kasvua aikaan. Niin kuin edustaja Satonen totesi, työllisyystoimien vaikutus näkyy viiveellä. Puolustusmenot, Nato-tavoitteet ja geopoliittinen tilanne luovat lisää kustannuspainetta julkiselle taloudelle. Hyvinvointialueilla taloustilanne vaihtelee, kuntataloudessa on myöskin painetta, ja sitten maakunnista tulee toivetta, että tiestöä täytyy saada kuntoon, ja sen on myöskin hallitus tällä kaudella tehnyt.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Lyly.

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

14.41 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tämä alijäämä, joka suunnittelukaudella nousee sinne 17 miljardiin euroon, on todella synkkää luettavaa, ja tämä kertoo oleellisen siitä, miten tämä talouspolitiikka on onnistunut. Piti taittaa velkaa ja piti kääntää menojen ja tulojen suhde toisenlaiseksi kuin ne tänä päivänä ovat. Kaikki ne ovat nyt jääneet taka-alalle, ja kaiken huipuksi tällä kaudella velkaan on valtuutta haettu ensin 35 miljardia ja nyt 65 miljardia, eli sata miljardia euroa tämä hallitus on hakenut valtuutta nostaa velkaa — kertoo siitä, mihin suuntaan tässä Suomessa on menty. Nämä luvut eivät ole kyllä hallituksen talouspolitiikan onnistumisia. Ne ovat käytännössä hallituksen epäonnistumisia. Suurin epäonnistuminen tapahtuu työttömyyden osalta. Se vain jatkaa kasvuaan, ja näköpiirissä ei ole yhtään kuukautta, joka olisi pienempi kuin viime vuonna vastaavana aikana.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Holopainen, Mari.

14.42 **Mari Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Pidän huolestuttavana, että hallituksen piiristä väitetään, että kaikki talouspolitiikan hyvät merkit ovat hallituksen ansiota, ja kuten me hyvin tiedetään, niin ne huonot kehityskulut eivät hallituspuolueiden mielestä koskaan ole olleet taas hallituksen vastuulla. Tätä on täällä kuultu, ja minkä takia se on huolestuttavaa? Ei sen takia, että on oppositiopuolueita ja hallituspuolueita, vaan sen, että teidän analyysinne on täysin hämärän peitossa, eli mistä ne onnistumiset johtuvat. Jos väitetään, että talouden kehitys on politiikkanne ansiota, niin teidän pitäisi olla hieman tarkempia, mitä hyviä päätöksiä olette tehneet mielestänne.

Meillä ei ole Suomessa semmoista talouspolitiikan suuntaa nähty, ainakaan kokoomuksen vahtivuorolla, jossa tuottavuus olisi lähivuosikymmeninä lähtenyt nousuun, ja pidän tätä keskeisenä epäonnistumisena, kun ajatuksena pitäisi olla kirkkaana mielessä, miten me saadaan Suomen tuottavuus kasvuun.

Tässä sohitaan aina välillä kaikenlaisilla perintöveroehdotuksilla — nytkin ilmeisesti kokoomukselta tuli puoluekokouksesta semmoinen kanta, että siitä pitäisi luopua — ja talouspolitiikassa ei ole oikein nähty mitään sellaista systemaattista johtolankaa, joka olisi auttanut Suomen taloudellista pärjäämistä. Velka kasvaa, työttömyys on kasvanut ennätyslukemiin, niin kuin tiedetään hyvin ja ollaan täällä salissa keskusteltu tästä useasti, mutta mikä on se tapa, jolla nyt saataisiin se kokoomuskin ymmärtämään talouden realiteetteja, eikä aina vain sohimaan sinne tänne ja ottamaan sitten irtopisteitä, [Puhemies koputtaa] kun talouskehitys alkaa joiltain osin näyttämään lupaavalta? [Puhemies: No niin!] Korkojen nousu kuitenkin tulee koettelemaan Suomea vielä lähitulevaisuudessa, ja tähänkin pitäisi myös olla vastauksia. [Timo Heinonen: Tehän puhutte aivan höpöjä, aivan höpöjä!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Tämä nyt meni kyllä runsaasti yli minuutin. — Seuraavaksi edustaja Suhonen.

14.44 **Timo Suhonen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tämän hallituksen taloustoimet voi kuvata siten, kuten aiemmin työministerinä toiminut Satonen kirjassaan kuvasi. Hän kuvasi kirjassaan, että tämä hallitus on tehnyt Suomen historian suurimmat sosiaaliturvavaleikkaukset — näin lukee teidän kirjassa —, ja tämä on kuvaavaa

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

siitä, mitä politiikkaa tämä hallitus on tehnyt. Kysynkin nyt, arvoisa rouva puhemies: Täällä edustaja Heinonen äsken kuvasi sitä, mitenkä hienosti talous lähtee paranemaan ja elpymään ja kaikki menee vahvasti parempaan suuntaan, ja totta kai me kaikki toivomme, että näin käy, mutta jos näin käy, niin millä aikataululla olette valmiita korjaamaan näitä tuhoja esimerkiksi sosiaaliturvavaleikkausten osalta ja köyhyyden lisääntymisen osalta? Missä aikataulussa korjaatte tekemiänne tuhoja?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — No, edustaja Heinonen vastaa.

14.45 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän, että vasemmistoa keskustan kanssa vähän näyttää pelottavan se, että nyt talous on lähdössä kasvuun. Meillä on Euroopan nopein kasvu. Bkt kasvoi ensimmäisellä neljänneksellä plus 0,9 prosenttia. Vienti vetää taas, pk-yritysten vienti 46 prosenttia plussaa vuoden 24 tasoon. Suomeen investoidaan jälleen, edellisvuodesta plus 14 prosenttia. Tilauskirjat täyttyvät, teollisuuden uudet tilaukset edellisvuodesta plus 7,7 prosenttia. Ja kuten sanoin, ostovoima on korjaantunut sieltä syvästä dropista, Marinin hallituksen ostovoimakuopasta. [Pia Viitasen ja Pia Lohikosken välihuudot] Olemme lähellä ennätysostovoimaa tällä hetkellä palkansaajien osalta. Tässä on hyviä merkkejä, ja ymmärrän, että se harmittaa siellä ja totuus naurattaa ja sitten omissa puheissa puhutaan aivan muuta kuin mitä me olemme sanoneet.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohi.

14.46 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuo taisi olla hieman väärä todistus, että keskustaa harmittaisi tai pelottaisi se. Taisin käyttää puheenvuoron, että me iloitsemme siitä, että on myönteistä kehitystä, ja jopa toivomme, että se jatkuisi. Se olisi kaikkien suomalaisten, Suomen kansantalouden etu.

Mutta kun meillä on käsittelyssä julkisen talouden suunnitelma, niin voi kun me voisimmekin käyttää samanlaisia puheenvuoroja siitä, että julkisessa taloudessa olisi jotain myönteistä kehitystä. [Timo Heinonen: Sieltä se alkaa!] Kenen tehtävä on huolehtia siitä, että julkinen talous on kunnossa? Onko se suomalaisten kansalaisten tehtävä? Ei, heidän tehtävä on rakentaa onnellista elämään Suomeen. Onko se suomalaisten yritysten tehtävä huolehtia, että julkinen talous laitetaan tasapainoon? Ei tietenkään, niiden tehtävä on rakentaa Suomeen kannattavaa liiketoimintaa, investoida, työllistää ja menestyä, ja meidän tehtävä on luoda edellytykset sille. Jos kulloinenkin hallitus ei julkisesta taloudesta kannu huolta, sitä ei tee kukaan, ja tämä hallitus ei ole kantanut huolta, tai ainakin jos katsoo lukuja, ei ole tehty mitään sen suunnan kääntämiseksi. [Timo Heinonen: Olisittepa tämän sanonut valtiovarainministeri Saarikolle!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Sarkkinen.

14.47 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että talouden elpymisestä on nyt merkkejä. Valitettavasti se ei vielä näy julkisen talouden luvuissa eikä työllisyydessä, karmeista työttömyyslukuista nyt puhumattakaan.

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunnan julkisen talouden käsittelyn aikana selkeytyi VM:n selvityksestä, että Orpon hallituskauden nettosopeutusluku on tosiaankin 2,8 miljardia, ei siis se aiemmin markkinoitu 10 eikä 6 vaan 2,8. Eli näistä suurista, pienituloisiin suomalaisiin osuvista sopeutuksista huolimatta saldo on näinkin paljon pienempi kuin 10 tai 6, sillä näissä markkinoiduissa luvuissa on ilmeisesti aika paljon ilmaa ja toisaalta nämä holtittomat veronalennukset syövät käteenjäävää nettosopeutusta. Erityisen holtiton on tämä yhteisöveroalennus, joka syö veropohjaa yli 800 miljoonaa euroa vuositasolla, mutta hyvä uutinen on tietenkin se, että tästä ehditään vielä peruuttaa. Hallitus voi ottaa lusikan kauniiseen käteen, jättää esityksen yhteisöveroalennuksesta tuomatta eduskuntaan ja siten pienentää sitä tulevaa velkaantumista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lintilä.

14.49 **Mika Lintilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy sanoa, että sellainen kansanedustaja, joka ei iloitsisi talouden kasvusta, on vastuuton kansanedustaja, [Kokoomuksen ryhmästä: Kyllä, se on totta, juuri näin!] ja en usko, että tällaisia kansanedustajia tässä salissa on. Se, mikä täytyy huomioida, on, että tämän julkisen talouden suunnitelman aikana vielä ennusteita oltiin laitettu alemmaksi, eli se ei siihen aikaan kyllä luvannut. Nyt täytyy tietysti toivoa, että me ollaan otettu pohjasta pieni pomppu. Sitähän on toivottava. Se, minne se kantaa, on tietysti eri asia.

Jos katsotaan sitä legendaarista tulostaulua, niin sehän kertoo kuitenkin sen, että tämä hallitus ei tule saavuttamaan ensimmäistäkään keskeistä hallituksen taloustavoitetta. Tämä on se, mitä sieltä tulee. Sekin, että nyt menetetään vuosi, kun hallitus on tiputtanut hanskat, on tosiasia.

Ja sitten voi sanoa tähän, kun kokoomuksen puolelta kysytään, mistä me leikataan: Kyllä meiltä listat tulee, voitte olla huolehti. Te ette ole kertoneet edes sitä, paljonko te laitate veroilla ja leikkaamalla. [Puhemies koputtaa] Ei teitä ole suljettu tästä keskustelusta pois. [Timo Heinonen: Voi tulla tyhjä paperi taas!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joonna.

14.50 **Joonna Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kun nyt todella julkisen talouden suunnitelmaa käsitellään, niin ehkä on hyvä kuitenkin pysähtyä sen äärelle, että tähän ei voi toteutua. Varsinkin ne alijäämäluvut ovat niin jätäväviä, että ne eivät voi toteutua. Meidän kansantalous ei sitä kestä, eikä sitä menojen kasvupainetta, joka tässä julkisen talouden suunnitelmassa on kuvattu. Senpä takia voi kaikille todeta, että vuodesta 28 eteenpäin tällä paperillahan ei ole juuri tässä nyt arvoa, koska seuraava hallitus joutuu kauttaaltaan tämän mylläämään läpi. Se on selvä asia.

No, mitä tulee sitten tähän nettosopeutuskysymykseen, josta täällä on väitelty ja josta väiteltiin eilenkin, niin se, mitä hallitus nyt jättää kertomatta, että miksi se julkista taloutta vahvistavien toimenpiteiden mittakaava on niin pieni siellä vuonna 27, todella johtuu siitä, että te olette vahvistavien toimenpiteiden lisäksi tehneet toimenpiteitä, mitkä ovat heikentäneet sitä julkisen talouden tilannetta: vuoden 27 tasolla kolmatta miljardia, ja keskeisimpänä juuri tämä yhteisöveropäätös. Pelkästään perumalla sen julkinen talous olisi huomattavasti paremmassa kunnossa ja me olisimme jopa luultavasti voineet välttää

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

sen, että tässä alijäämämenettelyssä uhkaamme nyt rikkoa sitä EU:n nettomenopolkua, joka meille on määrätty.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Furuholm.

14.52 **Timo Furuholm vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä julkisen talouden suunnitelma alleviivaa hallituksen talouspoliittista epäonnistumista. Tulevalle hallitukselle jää perintönä kasvava alijäämä ja heikentynyt tulopohja. Pienemmässä kuvassa viime riihessä hallitus kohdisti lisäleikkauksia muun muassa kuntiin, mikä tarkoittaa leikkauksia lapsiin ja nuoriin eli koulutukseen. Turvallisuudesta paljon puhuva hallitus on myös kohdistanut valtionhallintoon suuria leikkauksia jo aiemmin, ja nyt tässä riihessä tulee lisää. Näillä on suora yhteys turvallisuuteen. Esimerkiksi liikenne- ja viestintävaliokunta on moneen otteeseen nostanut esiin sen vakavan huolen, joka liittyy Liikenne- ja viestintäviraston toimintaedellytyksiin. He ovat suuressa vastuussa kyberturvallisuuden saralla ja ovat jo joutuneet sopeuttamaan toimintaansa aikaisempien leikkauksien jäljiltä, ja kun nyt tulee lisää leikkauksia, niin on pakko kysyä, onko tämä hallitus jotenkin ajatellut, että turvallisuutta hoidetaan näin osaoptimoimalla.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Hänninen.

14.53 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Sieltä vasemmalta puolelta pyydettiin realiteetteja. Varmaan semmoinen yksi iso realiteetti, josta ei nyt näin päin ole puhuttu, on se, että me tarvitaan vähintään 100 000 uutta työpaikkaa, jotta voidaan taittaa tämä meidän velan ottaminen. Oletteko siitä samaa mieltä meidän kanssamme?

Mennään nyt faktoihin. Suomi on aivan liian pitkään elänyt yli varojensa. Nyt lainarahalla elätetyn Suomen valtion velan korkomenot kasvavat nopeasti, ja vuoteen 2030 mennessä pelkät korkokulut nousevat jo yli kuuden miljardin euron. Se on valtava määrä rahaa. Se on rahaa, joka on suoraan pois koulutuksesta, sosiaali- ja terveystaloudesta sekä tulevaisuuden investoinneista ja turvallisuudesta. Se on rahaa, jonka maksamme eilisen hyvinvoinnista, eilisen turvasta. Se ei auta meitä huomenna.

Tässä julkisen talouden suunnitelmassa tunnustetaan myös turvallisuusympäristön muutos ja siitä johtuva puolustusmenojen jyrkkä kasvu. Suomen puolustuskyvystä huolehtiminen on välttämätöntä, eikä siitä yksinkertaisesti voi tinkiä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo.

14.54 **Riitta Kaarisalo sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tämä julkisen talouden suunnitelma aidosti osoittaa ja tekee täysin läpinäkyvästi selväksi sen, että tässä maassa paitsi on, myös ennen kaikkea jää todella, todella paljon tehtävää ja työsarkaa tämän hallituksen jäljiltä, sillä tämä velka- ja työttömyysperintö, minkä te nyt ihan aidosti jälkeenne jätätte, on kyllä ihan historiallisen merkittävä ja vertaansa vailla. Tosiaan kaiken tämän kolme vuotta kestäneen pullistelun ja henkseleiden paukuttamisen

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

jälkeen tämä tosiasiallinen nettosopeutuskin jää alle kolmeen miljardiin, ja sitten huomioidaan vielä tämä aivan käsittämätön työttömyystilanne.

Ehkä mielestäni se onnettomin asia tässä kokonaisuudessa on se, että te olette systemaattisesti sulkeneet silmät ja korvat asiantuntijoiden kehotuksilta tehdä tietyntyyppisiä toimenpiteitä. [Arto Satonen: No, no, no!] Olette tehneet omia intressiryhmiänne suosivaa politiikkaa ja nimenomaan tavallisten suomalaisten ja kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten kustannuksella. Tänäkin päivänä tulivat tuoreimmat tiedot: sosiaalialalle vastavalmistuvista nuorista 14 prosenttia jää suoraan työttömäksi. Räjähdysmäinen työttömyyden kasvu — en hirveästi kehuisi tällä tilanteella.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Laiho. — Sitten mennään puhujalistaan.

14.55 **Mia Laiho kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä julkisen talouden suunnitelma on tehty hyvin haasteellisessa taloudellisessa ja toiminnallisessa ympäristössä ja vastuullisesti. Täytyykin ihmetellä, kun täältä kuulee demareista puheenvuoroja, että on vastuutonta toimintaa, ettei ole riittävästi sopeutettu. Vastuutonta on minusta se, että edellinen hallitus on jättänyt meille sellaisen velkaperinnön, josta maksamme korkomenoina, mitä täällä edustaja Hänninen toikin esille, kolme miljardia vuodessa [Arto Satonen: Se on todellakin näin!] pelkästään korkoihin. Eli vähän kohtuutta niihin puheisiin.

Hyvä puoli sinänsä on se, että Suomen bruttokansantuote on kasvanut alkuvuodesta 0,9 prosenttia ja tämä kasvu näkyy esimerkiksi teollisuudessa, viennissä, investoinneissa, yksityisessä kulutuksessa. Myös työpaikkojen määrät ovat lähteneet kasvuun. Tämä on erinomainen signaali suomalaisille ja Suomen taloudelle. Samaan aikaan meidän tietenkin pitää huolehtia siitä, että esimerkiksi soterahoitus on riittävä ja se tehdään pitkäjänteisesti, loogisesti ja kannustavasti.

Nostan esille yhtenä taloutta piristävänä ja myös työpaikkoja tuovana myös kotitalousvähennyksen, jota tämä hallitus on nostanut. [Pia Viitanen: Mitä leikkasitte!] Toivottavasti sitä kautta on — ja nyt on jo nähtävissäkin — vireää toimintaa sen ympärillä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, kiitoksia oikein paljon tästä debatista. Sitten mennään puhujalistaan. — Edustaja Sarkkinen.

14.57 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Orpon hallitus on epäonnistunut keskeisissä itselleen asettamissa talouspolitiikan tavoitteissa. Se on julkisen talouden suunnitelman pohjalta aivan selvää. Myös pienituloisuus, eriarvoisuus, asunnottomuus ja työttömyys ovat kasvaneet. Suomen työttömyystilanne on EU:n huonoin, ja myös työllisyysaste on heikentynyt. Samaan aikaan julkisen talouden velkasuhde on kasvanut osittain, koska hallituksen harjoittama finanssipolitiikka on pitkittänyt talouden matalasuhdannetta. Hallitus on myös rapauttanut julkisen talouden tulopohjaa ja syventänyt alijäämää keventämällä erityisesti suurituloisten ja yritysten verotusta.

Julkisen talouden suunnitelma vuosille 27—30 osoittaa, ettei hallituksen keskeisin tavoite eli Suomen velkaantumisen taittaminen tule toteutumaan. Julkisen talouden suunnitelman mukaan velkasuhde ylittää tänä vuonna 90 prosentin rajan ja jatkaa kasvuaan vuoteen 2030 saakka. Taloudessa on alkuvuoden aikana näkynyt myönteisiä merkkejä,

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

mikä on positiivista. Mahdollisesti käynnistynyt kasvu ei kuitenkaan vielä näy työttömyyden vähenemisenä tai julkisen talouden kohentumisena.

Hallituksen kehysrihipäätökset ja vuosia 26—29 koskeva julkisen talouden suunnitelma jatkavat hyvinvointivaltion ja sen rahoituspohjan heikentämistä. Hallitus esittää uusia leikkauksia muun muassa kuntien valtionosuuksiin, valtionhallintoon sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Samalla se pitää kiinni päätöksestään alentaa yhteisöveroa noin 800 miljoonalla eurolla vuodessa. Hallituksen toimet työttömyyskriisiin vastaamisessa ovat riittämättömiä suhteessa kriisin todelliseen mittakaavaan. Kehysriihessä nähtiin joitain myönteisiä päätöksiä liittyen esimerkiksi nuorten työllistämistoimiin ja rakennusalan tukemiseen, mutta toimien mittakaava on riittämätön, varsinkin kun otetaan huomioon, että hallitus on jo aiemmin heikentänyt työllisyydenhoidon edellytyksiä ja sosiaalisen asuntotuotannon edellytyksiä.

Arvoisa puhemies! Orpon hallituksen nettosopeutus jää kauas sen viestimästä kymmenen miljardin sopeutuskokonaisuudesta. Valtiovarainministeriön valtiovarainvaliokuntaan toimittaman lisäselvityksen mukaan hallituksen toimet vahvistavat julkisen talouden rahoitusasemaa arviolta 2,8 miljardilla eurolla vuodessa vuonna 2027. Toisaalta hallitus toteuttaa julkisen talouden tulopohjaa rapauttavia toimia. Merkittävin näistä on yhteisöveron laskeminen 20 prosentista 18 prosenttiin vuonna 27. Valtion verotulot vähenevät tämän päätöksen myötä noin 800 miljoonalla eurolla vuosittain. Suomen yhteisöverokanta on jo nykyisellä tasollaan EU:n keskiarvon alapuolella ja näin ollen kilpailukykyinen muihin EU-maihin verrattuna. Yhteisöveron alennus ei siis todennäköisesti juuri vauhdita talouskasvua, mutta se tulee syventämään julkisen talouden vuosittaisia alijäämiä ensi vuodesta eteenpäin.

Valtiontalouden ohjausjärjestelmä tulisikin pikaisesti uudistaa niin, että se ottaa tulot ja menot tasapuolisesti huomioon. Nykyinen, yksipuolisesti menoja raamittava ohjausjärjestelmä vinouttaa politiikkaa ja on omiaan heikentämään valtion tulopuolta ja siten syventämään velkaantumista. Tämän huomaamme konkreettisesti hallituksen yhteisöveron alennuksesta. Koska veronalennukset hyödyttävät yleensä varakkaampia ja valtion menojen lisäykset huonommassa asemassa olevia, ovat nykyisen kehysjärjestelmän kannustimet siitäkin näkökulmasta vinoutuneet. Myöskään tässä julkisen talouden tilanteessa Suomella ei ole varaa kokonaisveroasteen laskuun. Suomen veroasteen kolmen prosenttiyksikön lasku on heikentänyt julkisen sektorin tulopohjaa viimeisen 25 vuoden aikana, mikä vastaa suurin piirtein 8:aa—9:ää miljardia euroa. Kokonaisveroasteen ennustetaan laskevan edelleen kehyskaudella. Vasemmistoliitto näkee, että julkisen talouden sopeuttaminen tulisikin tehdä pääasiassa verokeinoilla ja tulisi palata kohti 2000-luvun taitteen veroastetta, jotta ikääntyvästä väestöstämme voitaisiin huolehtia.

Arvoisa puhemies! Julkisen talouden suunnitelmassa todetaan, että hallitus on sitoutunut Naton määrittämään puolustusmenotasoon, joka on viisi prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuoteen 35 mennessä. Puolustusvoimien määrärahoja nostetaan asteittain siten, että vuonna 2030 Naton määritelmän mukaiset puolustusmenot ovat arviolta 3,2 prosenttia suhteessa bkt:hen. Julkisen talouden suunnitelman mukaan puolustusministeriön pääluokan määrärahataso on kehyskauden alussa 6,7 miljardia ja kehyskauden lopussa 9,2 miljardia. Sotilasmenot ylittävät vuoteen 2030 mennessä opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokan määrärahat valtion budjetissa.

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

Puolustusmenojen kasvattaminen on ymmärrettävää nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa. Kuitenkin on tunnistettava, että sotilasmenojen kasvattaminen lisää Suomen talouden ongelmia. Talous kaipaisi tuottavia investointeja ja panostuksia koulutukseen, hyvinvointiin ja vihreään siirtymään. Sotavarustelu ei juuri tue Suomen taloutta, sillä sotateolliset tuotteet hankitaan pääasiassa ulkomailta. Vasemmistoliitto ei ole sitoutunut korotetun bkt-sidonnaisen puolustusmenotavoitteen soveltamiseen, emmekä näe, että bkt-osuudet kertoisivat täyttävä kuvaa puolustuskyvystä. Me näemme, että puolustusmenoja on kyllä jossain määrin lisättävä, mutta sitä ei pidä tehdä ylikorkeiden bkt-prosenttien perusteella. Suomen tulisi laskea asevelvollisuuden epäsuorat kustannukset osaksi omia puolustusmenojaan ja näin osaltaan vähentää painetta puolustusmenojen kasvattamiseen.

On selvää, että parlamentaarisen ryhmän viime viikolla hahmottelema puolustusmenojen vielä korkeampi taso on mahdoton. Tämän taisivat raportin julkaisun jälkeisten kommenttien perusteella huomata muutkin ryhmät. [Pia Lohikoski: Näin oli!] Puolustukseen laitettavat rahat ovat jostain muualta pois. Siksi piikki ei voi olla auki edes Puolustusvoimille.

Arvoisa puhemies! Esitän, että eduskunta hyväksyy vasemmistoliiton vastalauseen 4 mukaisen kannanoton.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö.

15.03 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Suomen julkinen talous on vaikeassa tilanteessa. Siitä meillä ei taida olla erimielisyyttä. Väestö ikääntyy, meillä on heikko työllisyyskehitys, kasvavat korkomenot, turvallisuusympäristön murros ja ilmasto- ja luontokriisien aiheuttamat riskit. Nämä edellyttäisivät uskottavaa, johdonmukaista ja oikeudenmukaista talouspolitiikkaa, ja siihen tämä hallituksen julkisen talouden suunnitelma ei kerta kaikkiaan vastaa.

Hallitus on väittänyt kerta toisensa jälkeen suomalaisille, että kipeitä leikkauksia tarvitaan, koska vaihtoehtoja ei ole, mutta talouspolitiikassa on aina kyse arvovalinnoista, ja tämä hallitus on tehnyt huonoja valintoja. Hallituksen talouspolitiikka on lisännyt lapsiperheköyhyyttä, hidastanut talouden elpymistä ja laiminlyönyt ympäristökriisien hoitamisen.

Myös hallituksen omien talouspoliittisten tavoitteiden valossa puhutaan vakavasta epäonnistumisesta. Nettosopeutus on kovista puheista huolimatta kutistunut alle kolmeen miljardiin, ja velkasuhde jatkaa kasvuaan. Hallitus ei siis saavuta edes niitä tavoitteita, joiden nimissä se on leikannut koulutuksesta, sosiaaliturvasta ja palveluista. Julkisen talouden suunnitelma jatkaa tällä epäonnistuneen politiikan tiellä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen höveli veropolitiikka on keskeinen syy siihen, miksi julkisen talouden sopeutus ei muodosta uskottavaa kokonaisuutta. Samaan aikaan kun pienituloiset lapsiperheet, pitkäaikaissairaat ja opiskelijat kantavat leikkausten taakkaa, hallitus alentaa yhteisöveroa. Verotulojen menetys on varma ja välitön, kasvuvaikutukset asiantuntija-arvioiden mukaan epävarmoja ja toteutuvat parhaimmillaankin vasta pitkällä aikavälillä. Tästä on vastuullisuus kaukana.

Vihreät katsovat, että julkista taloutta on vahvistettava hallituksen linjaa vastuullisemmin. Veropohjaa tulisi vahvistaa asettamalla ympäristön kuormittamiselle asianmukainen hinta, uudistamalla osinkoverotusta sekä kaventamalla ansio- ja

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

pääomatulojen verotuksen perusteettomia eroja. Näillä toimilla on myös laajaa asiantuntijatukea.

Hallituksen ympäristö- ja talouspolitiikka ovat räikeässä ristiriidassa. Hallitus ilmoittaa sitoutuvansa esimerkiksi ilmastolain tavoitteisiin ja vihreän siirtymän edistämiseen, mutta julkisen talouden suunnitelma ei sisällä uskottavaa rahoitusta eikä riittäviä toimia ilmasto- ja luontotavoitteiden saavuttamiseksi. Tämä voi tulla Suomelle erittäin kalliiksi.

Korkea koulutustaso, toimivat sotepalvelut, vaikuttava ennaltaehkäisevä työ muun muassa järjestöissä, viranomaisten toimintakyky ja puhdas luonto eivät ole menokohteita vaan yhteiskunnan toimintakyvyn, osaamisen, työllisyyden, tuottavuuden, turvallisuuden ja pitkän aikavälin julkisen talouden kestävyuden perusta. Julkisen talouden vahvistaminen edellyttää myös laajaa hyväksyttävyyttä, eikä sitä synny politiikalla, jossa leikkausten taakka kohdistuu täysin epäoikeudenmukaisesti.

Arvoisa puhemies! Lyhytnäköinen leikkauspolitiikka lykkää laskun tulevaisuuteen. Kun ennaltaehkäisevistä palveluista leikataan, ongelmat kasvavat ja siirtyvät kalliimpiin, korjaaviin palveluihin. Kun koulutuksesta tingitään, osaamisvaje syvenee. Kun lapsiperheköyhyys kasvaa, se nakertaa lasten tulevaisuuden mahdollisuuksia ja sitä kautta koko yhteiskunnan tulevaisuutta. On siis myös taloudellisesti kestävämpää, että hallitus ei piittaa päätöksensä vaikutuksista ihmisiin ja ympäristöön.

Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee talouspolitiikkaa, joka katsoo pidemmälle, panostuksiakin koulutukseen, tutkimukseen ja innovaatioihin, työperäisen maahanmuuton helpottamista, vihreän siirtymän investointien kotiuttamista. Nämä eivät ole vastakohtia julkisen talouden vahvistamiselle, ne ovat sen edellytys. Hallituksen valitsema tie vie Suomea väärään suuntaan. Se siirtää ongelmia seuraaville vuosille ja jättää seuraavalle hallitukselle entistä vaikeamman tilanteen: heikentyneen osaamis pohjan, kasvaneen köyhyyden ja syventyneen ilmasto- ja luontovielan.

Vihreiden vastalause tarjoaa vaihtoehdon ja 25 kohdan listan, jolla Suomen kurssia käännetään, joten teen vihreiden vastalauseen numero 3 mukaisen kannanottoehdotuksen.

Kaksi ajankohtaista huomiota vielä loppuun.

Kokoomus on erityisesti kunnostautunut vaatimaan muilta puolueilta tietoa siitä, miten julkista taloutta tulevalla vaalikaudella vahvistettaisiin. Haluan kuitenkin muistuttaa, että nimenomaan kokoomukselta tällaisia listoja, vaihtoehtoja ja konkreettisia esityksiä ei ole kuulunut. Päinvastoin kokoomuksen mittari on tällä hetkellä rutkasti miinuksella, kun ehdotukset keskittyvät erityisesti verojen alentamiseen. Taidan olla edelleen yksi niistä harvoista poliitikoista, jotka ovat esittäneet oman yhdeksän miljardin sopeutuskokonaisuutensa, ja kysyn, kuinka kauan kokoomus aikoo jatkaa sammutetuina lyhdyin kulkemista ja näiden omien esitystensä piilottamista suomalaisilta.

Puolustusmenoista edustaja Sarkkinen puhui, ja olen varsin samaa mieltä monista niistä huomioista, mitä edustaja Sarkkinen nosti esiin. Täytyy kuitenkin korjata, että toisin kuin edustaja Sarkkinen antoi ymmärtää, tämä viime viikolla julkaistu puolustusmenoraporttihan ei ollut esitys, sitoumus tai lupaus siitä, miten puolustusmenoja tulevina vuosina kasvatettaisiin, vaan ikään kuin tällainen Puolustusvoimien listaus heidän tarpeistaan ja toiveistaan. Minusta on päivänselvää, että piikki ei ole auki Puolustusvoimille, eikä varmasti kukaan, joka Suomen talouden tilannetta seuraa, voi myöskään niin ajatella. Tämä raportti kyllä alleviivaa sitä, että Suomi tarvitsee erilaisia keinoja ja työkaluja siihen, miten tämä jo nyt päätetty ja yhdessä sovittu puolustusmenojen kasvattaminen, joka on mittaluokaltaan pienempi kuin tämä raportti, pystytään

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

toteuttamaan. Suomen tuleekin edistää EU-tason ratkaisuja puolustusmenojen rahoittamiseksi ja sen talouspoliittisen liikkumavaramme turvaamiseksi. EU:n puolustuspoikkeama auttaa ottamaan huomioon tämän poikkeuksellisen turvallisuustilanteen, mutta sen ajallinen rajausta vuoteen 28 jättää avoimeksi kysymyksen siitä, miten tämän jälkeen kasvavat puolustusmenot sovitetaan yhteen julkisen talouden kanssa. Siksi Suomen tulisi aktiivisesti tavoitella puolustuspoikkeaman jatkoa vuoden 28 jälkeen, jotta puolustusmenot eivät johda kohtuuttomaan paineeseen leikata muista kokonaisturvallisuuden kannalta välttämättömistä menoista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

15.09 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Laitetaan nyt pitkät valot päälle.

Tänään keskustelemme julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030. Se piirtää Suomesta kuvan, joka on syytä ottaa äärimmäisen vakavasti. Julkinen talous on syvästi alijäämäinen, velkasuhde jatkaa kasvuaan ja liikkumavara tuleville päätöksille kapenee vuosi vuodelta. Kyse ei ole yksittäisestä suhdannekuopasta, vaan pitkäaikaisesta rakenteellisesta ongelmasta, joka uhkaa hyvinvointiyhteiskunnan rahoitus pohjaa ja Suomen taloudellista turvallisuutta. Tämä on otettava vakavasti, ja tällä kaudella me olemme ottaneet sen erittäin vakavasti.

Arvoisa puhemies! Suomi on aivan liian pitkään elänyt yli varojensa. Nyt lainarahalla elätetyn Suomen valtion velan korkomenot kasvavat nopeasti, ja vuoteen 2030 mennessä pelkät korkokulut nousevat jo yli kuuden miljardin euron. Se on valtava määrä rahaa. Se on rahaa, joka on suoraan pois koulutuksesta, sosiaali- ja terveyspalveluista sekä tulevaisuuden investoinneista. Se on rahaa, jonka maksamme eilisen hyvinvoinnista, eilisen turvasta. Se ei auta meitä huomenna.

Tässä julkisen talouden suunnitelmassa tunnustetaan myös turvallisuusympäristön muutos ja siitä johtuva puolustusmenojen jyrkkä kasvu. Suomen puolustuskyvystä huolehtiminen on välttämätöntä, eikä siitä yksinkertaisesti voi tinkiä. Juuri siksi julkisen talouden on oltava kestäväällä pohjalla. Taloudellinen vakaus on osa kansallista turvallisuutta. Velkaantunut valtio on haavoittuva valtio myös ulkoisten kriisien edessä.

Arvoisa puhemies! On myös huomattava, että Suomi on asetettu EU:n liiallisen alijäämän menettelyyn kaikista jo tehdyistä vaikeista päätöksistä huolimatta. Tämä on vakava muistutus siitä, että talouspolitiikan liikkumavara ei ole rajaton. Julkisen talouden suunnitelma tunnistaa tämän tilannekuvan. Se on meillä kaikilla hallussa. Juuri siksi sääntöpohjaisuudesta, menokehyksestä ja velkajarrusta kiinni pitäminen ei ole ideologiaa vaan edellytys sille, että Suomi säilyttää päätösvallan omassa talouspolitiikassaan. Vain valtio, joka voi itse päättää menoistaan ja hoitaa julkista talouttaan, on itsenäinen.

Arvoisa puhemies! Meillä ei ole syytä vaipua apatiaan. On uskottava toivoon ja taisteltava tulevaisuudesta. Kasvulla ja työllisyydellä on tässä taistelussa ratkaiseva merkitys. Julkisen talouden ongelmia ei ratkaista pelkillä sopeutuksilla. Toki sekkin on selvää, että kasvu ei synny toiveajattelusta. Me tarvitsemme nyt päätöksiä, jotka vahvistavat työnteon kannustimia, investointien edellytyksiä ja tuottavuutta. Julkisen talouden suunnitelma tuleville vuosille osoittaa, että näitä ratkaisuja on jo tehty, mutta niiden vaikutukset näkyvät viiveellä tässä heikossa suhdannetilanteessa.

Arvoisa puhemies! Julkisen talouden suunnitelma tekee kiistattomasti selväksi sen, että seuraavien vuosien päätökset määrittävät pitkälle 2030-luvun talouspoliittisen

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

liikkumavaran. Siksi keskeinen kysymys ei ole, näyttävätkö päätökset mukavilta lyhyellä aikavälillä. Sen sijaan meidän on kysyttävä, estävätkö päätökset sen, että Suomi ajautuu vielä vaikeampiin pakkoratkaisuihin myöhemmin. Tämä julkisen talouden suunnitelma on rehellinen tilannekuva mutta ei yksin ratkaise ongelmaa. On meidän tehtävämme varmistaa, että julkisen talouden suunta muuttuu myös käytännön päätöksenteossa. Me emme voi elää ja juhlia velkarahalla. Kyse on sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta, suomalaisen yhteiskunnan toimintakyvystä ja maan taloudellisesta itsemääräämisoikeudesta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Laine-Nousimaa.

15.15 Hanna Laine-Nousimaa sd: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme julkisen talouden suunnitelmaa vuosille 2027—2030. Suunnitelma osoittaa karulla tavalla sen, että hallituksen talouspolitiikka ei ole onnistunut turvaamaan Suomen talouden kestävyyttä. Ihmisten luottamus tulevaisuuteen horjuu. Orastava kasvu on erittäin tervetullutta, ja toivomme todella, että se kestää. Julkisen talouden osalta orastava kasvu ei kuitenkaan vielä näy.

Nuorten ja tulevien sukupolvien vuoksi meidän tulee olla huolissamme velkaantumisesta ja alijäämien kasvamisesta. Hallitus on luvannut taittaa velkasuhteen kasvun ja painaa alijäämän yhden prosentin tasolle. Todellisuus kuitenkin kulkee päinvastaiseen suuntaan. Alijäämä pysyy usean prosentin tasolla, velkasuhde nousee kohti sataa prosenttia bruttokansantuotteesta. Tämä ei ole pieni poikkeama tavoitteista vaan selkeä osoitus siitä, että talouspolitiikan suunta on väärä. Nykyisen suunnan merkitys etenkin nuorille on pystyttävä näkemään. Tulevaisuudenusko ei synny pelkistä numeroista, se syntyy siitä, miltä yhteiskunta näyttää ja millaisia mahdollisuuksia se tarjoaa. Työllisyys ei ole kehittynyt tavoitteiden mukaisesti. Työttömyys on kasvanut massatyöttömyydeksi, ja epävarmuus tulevaisuudesta on lisääntynyt. Toteutetut leikkaukset peruspalveluista ja turvaverkoista aikaansaavat tunteen siitä, että tulevaisuus ei olekaan parempi kuin nykyhetki. Tällaista viestiä ei soisi annettavan heille, jotka ovat vasta rakentamassa omaa paikkaansa opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa.

Arvoisa rouva puhemies! Hyvinvointialueiden rahoituksen toistuvat leikkaukset ovat ajamassa alueet kestävämpään tilanteeseen. Alueiden rahoitus ei vastaa palvelutarpeen kasvua, eikä toiminnan kehittämiseen ole myöskään riittävää rahoitusta. Jatkuva säästöpaino kohdistuu etenkin ehkäiseviin ja varhaisen tuen palveluihin. Tämä on lyhytnäköistä politiikkaa. Ennaltaehkäisevästä työstä leikkaaminen pahentaa ongelmia, ja ne hoidetaan myöhemmin raskaammissa ja kalliimmissa palveluissa. Säästö, joka syntyy tänään, muuttuu huomenna lisälaskuksi.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen rahoituksen leikkaukset ovat osa tätä huolestuttavaa kokonaisuutta. Järjestöjen avustusten puolittaminen tarkoittaa käytännössä sitä, että matalan kynnyksen tuki ja ennaltaehkäisevä työ vähenevät merkittävästi. Se ei kuitenkaan tarkoita avun tarpeen vähenemistä. Se tarkoittaa sitä, että yhä useampi ihminen jää ilman apua tai hakeutuu raskaampien palvelujen piiriin. Näin kuormitetaan entisestään jo valmiiksi tiukilla olevia julkisia palveluita.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen päätös pidensi hoitotakuuta kahdesta viikosta kolmeen kuukauteen. Sosiaalidemokraatit esittävät hoitotakuun palauttamista 14 vuorokauteen. Tiedämme, että ajoissa annettu hoito ehkäisee ongelmien pahenemista.

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

Nopea hoitoonpääsy vähentää kustannuksia pitkällä aikavälillä. Hoitoonpääsyn viivästyessä sairaudet pitkittyvät, mielenterveyden ongelmat syvenevät ja inhimillinen kärsimys kasvaa.

Arvoisa rouva puhemies! Tätä kokonaisuutta tarkasteltaessa piirtyy selkeä ja huolestuttava kuva: velka kasvaa, alijäämät pysyvät korkeina, nuorten tulevaisuudenusko horjuu ja samalla palvelujärjestelmä rapautuu. Tämä heikentää ihmisten arkea ja lisää pitkän aikavälin kustannuksia. Sosiaalidemokraattien näkemyksen mukaan julkista taloutta on vahvistettava mutta sen on tapahduttava oikeudenmukaisemmin ja enemmän kasvua tukevalla tavalla. Talouspolitiikka ei ole vain lukuja ja prosentteja, se on ennen kaikkea valintoja. Nyt tehdyt valinnat eivät vahvista Suomea vaan uhkaavat heikentää sitä pysyvästi, sekä taloudellisesti että sosiaalisesti. Siksi talouden suuntaa on muutettava.

Arvoisa rouva puhemies! Esitän, että käsittelyn pohjaksi otetaan SDP:n vastalause 1.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mehtälä.

15.19 Timo Mehtälä kesk: Arvoisa puhemies! Suomessa on kesä kauneimmillaan. Pohjoisessa eletään yöttömän yön aikaa, eikä täällä etelässäkään tarvitse kärsiä pimeästä. Mutta julkisessa taloudessa ei juhannustunnelmasta ole tietoaakaan — ei yötöntä yötä vaan pimeää, kuvaannollisesti musta marraskuu. Joudun sanomaan tämän nyt todella suoraan: olen äärettömän pettynyt siihen, mitä istuva hallitus on kuluneen kolmen vuoden aikana saanut aikaan. Siis mitä istuva hallitus on kuluneen kolmen vuoden aikana saanut aikaan? Erittäin hyvästä työllisyystilanteesta on siirrytty valtavaan työttömyyteen, velkaantuminen on kiihtynyt entisestään, talouskasvusta ei ole ollut tietoaakaan, ja raju keskittäminen on vienyt erityisesti pohjoisessa ja itäisessä Suomessa ihmisiltä toivoa paremmasta huomisesta. Kaikki nämä edellä mainitut asiat ovat heikentäneet julkista taloutta — siis heikentäneet julkista taloutta.

Odotin hallitukselta ennen kaikkea sitä, että se kykenisi auttamaan kotimaisia yrityksiä parempaan iskuun ja sitä kautta luomaan työtä, ja tässäkin olen joutunut pettymään. Esimerkiksi kotitalousvähennyksen leikkaus, joka oli toimenä erittäin huonosti harkittu, on tuoreen tutkimuksen mukaan aiheuttanut valtavasti haittaa yrittäjille — siis aiheuttanut valtavasti haittaa yrittäjille. Nyt hallitus korjaa virheitään, ja hyvä niin, mutta paljon vahinkoa on jo tapahtunut. Suomen ja suomalaisten vuoksi olisin vilpittömästi toivonut, että olisitte pystyneet parempaan.

Arvoisa puhemies! Haluaisin sanoa muutaman sanan lapsista ja lapsiperheistä. Olen saanut paljon yhteydenottoja isiltä ja äideiltä, etenkin tuolta oman maakuntani alueelta mutta myös laajemmin Suomesta. Varsinkin monilapsisissa perheissä koetaan suurta niukkuutta juuri nyt. Heiltä on leikattu tällä kaudella todella paljon. Myös maksukattoja ja asiakasmaksuja on korotettu huomattavasti, ja isossa perheessä tämä tuntuu heti. Lisäksi nyt, kun työttömyys on suurta ja asuntojen arvot ovat laskeneet, on monessa perheessä ihan oikea ahdinko. Tällaisessa tilanteessa kokoomus suunnittelee lapsilisien sisaruskorotusten poistoa. Tämä aiheuttaa monilapsisissa perheissä konkreettista pelkoa.

Hyvinvointiyhteiskuntaa ei rakenneta hyväksymällä se, että yhä useampi lapsi kasvaa taloudellisessa niukkuudessa — siis hyvinvointiyhteiskuntaa ei rakenneta hyväksymällä se, että yhä useampi lapsi kasvaa taloudellisessa niukkuudessa. Niin on nyt käynyt, ja lapsiperheköyhyys on lisääntynyt hälyttävällä tavalla. Perheiden tulisi voida luottaa siihen, että leikkaukset eivät kohdistu lapsiin. Lapsiperheiden toimeentulo, niiden palvelut ja

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

erilaiset tukitoimet eivät ole menoeriä, ne ovat investointeja tulevaisuuteen. Perheen perustaminen edellyttää uskoa ja luottamusta tulevaan ja lisäksi yhteiskunnan tukea vaikeina aikoina.

Keskusta asetti puoluekokouksessaan tavoitteeksi lapsiperheköyhyyden poistamisen Suomesta. Se on vaativa ja kunnianhimoinen tavoite mutta ehdottoman tärkeä Suomen tulevaisuuden kannalta — siis ehdottoman tärkeä Suomen tulevaisuuden kannalta — varsinkin juuri nyt, kun syntyvyys on ennätyksellisen alhaalla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

15.24 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan Laine-Nousimaan esitystä heti tässä aluksi. Se oli hyvä esitys.

Arvoisa rouva puhemies! Kun katsoo tämän hallituksen kolmen vuoden toiminnan perintöä, josta tässä nyt käytännössä on kysymys, kun katsotaan julkisen talouden suunnitelmaa lähivuosille, niin kuten eilen todettiin, tämän vuoden alijäämä on 13,4 miljardia euroa. Se nousi, ja lainanottoa tarvitsee lisää. Ensi vuodelle ennustetaan 13,2:ta, vuodelle 28 16,2:ta, vuodelle 29 17,1:tä ja vuodelle 2030 17,4:ää. 17 miljardia euroa on sama luku kuin pahimpana koronavuonna 2020 on ollut. Nyt kun katsotaan tämän hallituksen täällä puhuttua — nyt ei ole edustajia paikalla hallituspuolueista yhtäkään puolustamassa omaa julkisen talouden suunnitelmaa — niin tämä on se perintö, kun katsotaan julkisen talouden alijäämää. Puhutaan valtavista summista Orpon—Purran hallitukselta. Sitten kun katsotaan alijäämien kattamista, niin tämä hallitus tulee ottamaan enemmän velkaa kuin mikään hallitus tähän mennessä ja jättää seuraavalle hallitukselle todella synkän perinnön.

Sitten kun täällä sanotaan, että edellinen hallitus on ottanut velkaa, niin palautetaanpa mieliin ne velkamäärät: Silloin kun Sanna Marinin hallitus ja Rinteen hallitus aloitti, velkaa oli noin 106 miljardia euroa, kun aloitettiin, ja tällä hetkellä mennään lähellä 200:aa miljardia. Eli noin puolet velasta on ollut ennen sitä hallitusta. Sanna Marinin hallituksen jälkeen velka oli siellä vähän yli 150 miljardia, ja nyt mennään kohta yli 200 miljardin euron, ja tämä hallitus jättää 210 ja 220 miljardin välillä olevan velkavuoren. Eli puolet velasta on ollut ennen Marinin hallitusta, vajaa yksi neljäsosa Marinin hallituksen aikana ja runsas yksi neljäsosa tämän hallituksen aikana. Ja kun täällä puhutaan siitä kuuden miljardin korkomenosta, niin nämä luvut ovat myöskin aika suoraan korkomenoja tässä suhteessa eri hallituskausien aikana. Tämä unohtuu näissä keskusteluissa. Siinä mielessä tämä kokonaisuus, joka on tämän alijäämän osalta, on todella synkkä, ja tämä perintö tässä mielessä on iso.

Toinen iso perintö, minkä tämä hallitus tulee jättämään — koska en usko, että tätä pystytään korjaamaan — on tämä työttömyys. Työttömyyden taso on nytten noin 340 000 työtöntä työnhakijaa meidän kuntien työvälistoiminnassa hakemassa töitä. Kun meidän työikäisen väestön määrä on noin 2,9 miljoonaa, niin se on pitkälti toistakymmentä prosenttia, ja tässä mielessä ollaan todella huonoissa luvuissa. Tämän lisäksi on vielä 90 000 erilaisissa työllistymispalveluissa, eli todellinen työttömyys on siinä yli 400 000. Nyt tätä työttömyyden tasoa ei ole tässä taitettu ollenkaan. Joka kuukausi on ollut aina korkeammat työttömyysluvut kuin edellisen vuoden vastaavana aikana. Itse toivoisin, että ensimmäinen luku tulisi menemään kokonaistyöttömyydessä alle viime vuoden vastaavan ajan. Silloin uskon, että taite olisi tapahtunut. Siihen asti nämä taittamiset eivät ole

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

näkyvissä. Pitkäaikaistyöttömiä on 140 000, ja viimeisin luku on vielä sellainen ikävä, että kun pitkäaikaistyöttömät ovat vuoden tai pitempään olleet työttömänä, niin kaksi vuotta pitempään olleita työttömiä on 25 prosenttia enempi kuin vuosi sitten. Eli ollaan todella synkissä luvuissa, puhumattakaan nuorisotyöttömyydestä: alle 30-vuotiaita on lähes 80 000 työtöntä. Ja hallituksen toimet, aktiiviset työllistämistoimet, puhuvat muutaman tuhannen nuoren auttamisesta nuorisosetelillä, ja pitkäaikaistyöttömillä sama asia. Ei tehdä oikeita työllistämistoimia, ja tämä on se perintö, minkä oikeistohallitus tänä päivänä jättää.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohi.

15.29 **Markus Lohi kesk:** Arvoisa puhemies! 7. päivä helmikuuta 2024 silloinen tasavallan presidentti Sauli Niinistö avasi viimeisen kerran valtiopäivät. Hän puhui siinä puheessaan ensinnä turvallisuuspolitiikkaa, mutta sen jälkeen hän totesi seuraavaa: ”Suomessa ei ole ollut merkittävää reaalista talouskasvua 16 vuoteen. Samana aikana julkisen sektorin huolestuttavan tuntuva velkaantuminen on jatkunut. On siirrytty pysyvästi velkaperusteiseen ylläpitoon.” Sen jälkeen hän totesi vielä: ”Pikainen vertailu Pohjoismaihin osoittaa, että Suomessa sakkaa pahasti ja pysyvästi. Ei se siitä muutu, että etsitään syypäitä ja pysytään juoksuhaudoissa. Siitä se voisi muuttua, että nostetaan paljas totuus pöydälle ja heitetään ennakoasenteet ja vakiofraasit nurkkaan. Olisikohan eduskunta valmis vetämään tällaista puolue- ja vaalikaudet ylittävää yhteistyötä?”

Tämä oli ehkä yksi sysäys siinä polussa, jonka päätepisteenä viime syksynä yli puoluerajojen vasemmistoliittoa lukuun ottamatta puolueet sopivat finanssipoliittisista säännöistä, eli niin sanotusta velkajarrusopimuksesta. Tätähän ennen jo joulukuussa 2023 Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehn oli tehnyt esityksen, että olisi syytä parlamentaarisesti miettiä, miten julkinen talous saataisiin ohjattua terveen talouden tielle. Kun viime syksynä tehtiin tuo parlamentaarinen sopimus, heräsi toivo, että nyt tämä hallitus ja sitten sopimuksen mukaisesti myös tuleva hallitus alkaisivat noudattamaan sitä sopimusta ja viemään terveen talouden tielle ja rajoittamaan velkaantumista. [Mika Kari: Kyllä!]

Odotimme, että kun tämä hallitus tuo viimeisen niin sanotun poliittisen julkisen talouden suunnitelman, joka meillä nyt on käsittelyssä, niin se olisi tämän mukainen. [Lauri Lyly: No ei ole!] Nimittäin ensi keväänä eduskuntaan tuotava julkisen talouden suunnitelma on niin sanottu tekninen kehys, joka ei ole enää poliittinen, kun meillä on vaalit siinä käsillä. Mutta ei tämä ollutkaan sen mukainen. Minusta on suorastaan järkyttävää, että puhutaan kovinkin voimakkaasti terveestä taloudenpidosta ja ollaan pontevia, että me täällä nyt sitä hoidetaan, mutta sitten tuodaan eduskuntaan tämänkaltaisen julkisen talouden suunnitelma, joka vain kiihdyttää velkaantumista, eikä sillä ole mitään rajaa. Mitä tekee pääministeri puoluekokouksessaan? Muistuttaako hän tästä, että velkaantuminen on pantava kuriin? Ei, hän esittää miljardiluokan veronalennuksia. [Lauri Lyly: Kyllä!]

Arvoisa puhemies! Kun ollaan näin syvässä velkakuopassa, niin kaivaminen kannattaisi näillä veronalennuspuheilla lopettaa ja alkaa nousemaan sieltä ylös ja hoitamaan tervettä taloutta. [Mika Kari: Juuri näin!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kalli.

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

15.32 **Eeva Kalli kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Orpon hallituksen talouspolitiikan keskeinen ongelma on yksinkertainen: tavoitteet ja tulokset eivät kohtaa. Nyt käsittelyssä oleva julkisen talouden suunnitelma osoittaa tämän karulla tavalla, ja tämä ei ole vain hallituksen suuri epäonnistuminen vaan kaikkien suomalaisten yhteinen ongelma ja murhe. Hallitus on luvannut tasapainottaa julkista taloutta, parantaa työllisyyttä ja taittaa velkaantumisen. Tähän mennessä yksikään näistä tavoitteista ei valitettavasti ole toteutunut. Suomalaisille luvattiin paljon enemmän kuin nyt on saatu todistaa.

Arvoisa puhemies! Hallitus lupasi 100 000 uutta työllistä. Todellisuus on ollut toinen. Työttömyys on noussut lähes sysimustiin lukemiin, pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut, ja nuorten työllisyystilanne on murheellinen. Yhä useampi suomalainen joutuu kysymään, missä ovat ne työpaikat, joita hallitus lupasi. Hallitus lupasi taittaa velkaantumisen. Nyt velkasuhde kasvaa edelleen, ja julkisen talouden alijäämä on karannut hallitusohjelmassa asetetuista tavoitteista. Hallitus lupasi vauhdittaa investointeja. Silti rakentaminen on ajautunut historialliseen ahdinkoon, asuntokauppa on pysähdyksissä ja yritykset lykkäävät investointejaan epävarmassa toimintaympäristössä. Me kaikki toivomme, että talouden orastavat pienet valonpilkahdukset kääntyvät kestäväksi kasvuksi, mutta sen varaan ei voi vain laskea toivotaan toivotaan -meiningillä, vaan Suomi tarvitsee uskottavan kasvustrategian.

Arvoisa puhemies! Taloudessa luottamus on usein ratkaisevin tekijä. Kun ihmiset luottavat tulevaisuuteen, he uskaltavat kuluttaa, investoida, rakentaa ja yrittää. Kun yritykset luottavat toimintaympäristöönsä, ne uskaltavat palkata ja investoida. Viime vuosina luottamuspääoma on kuitenkin rapautunut erittäin huolestuttavalla tavalla. Hallituksen olisi syytä tunnistaa tässä asiassa vastuunsa. Verolinjaukset ovat muuttuneet kesken matkan. Yritykset ovat saaneet ristiriitaisia viestejä investointien edellytyksistä. Energia- ja ilmastopolitiikan ratkaisut ovat aiheuttaneet epävarmuutta monilla toimialoilla. Suomella olisi mahdollisuudet nousta esimerkiksi puhtaan energian, biokaasun ja kiertotalouden edelläkävijäksi, mutta investointeja hidastavat epäselvät linjaukset, hallinnollinen byrokratia ja jatkuvasti muuttuvat pelisäännöt. Investoinnit eivät synny maahan, jossa poliittinen riski kasvaa ja toimintaympäristö muuttuu jatkuvasti. Siksi hallituksen tärkeimpiä ja kiireellisimpiä tehtäviä olisi palauttaa vakaus, ennakoitavuus ja luottamus päätöksentekoon.

Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee suunnanmuutoksen. Tarvitsemme uskottavat toimet velkasuhteen vakauttamiseksi ja kääntämiseksi pysyvästi alenevalle uralle. Tarvitsemme konkreettisen ohjelman alijäämän pienentämiseksi. Tarvitsemme vaikuttavat toimet 100 000 uuden työllisen tavoitteen saavuttamiseksi. Tarvitsemme kasvutoimia, joilla Suomen talouskasvu voidaan vähintään kaksinkertaistaa nykyisiin ennusteisiin verrattuna. Tarvitsemme politiikkaa, joka palauttaa luottamuksen, vahvistaa työnteon kannustimia, tukee yrittäjyyttä ja tekee Suomesta houkuttelevan investointikohteen. Tarvitsemme enemmän työtä, enemmän kasvua ja enemmän tulevaisuudenuskoa.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen vahvuus on aina ollut siinä, että vaikeinakin aikoina olemme kyenneet yhdistämään taloudellisen vastuullisuuden, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja uskon tulevaisuuteen. Nyt tarvitsemme jälleen tätä samaa kykyä. Siksi esitän, että eduskunta hyväksyy vastalauseen numero 2 mukaisen kannanoton.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

15.37 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Ensiksi kannatan edustaja Eeva Kallin hetki sitten tekemää erinomaista esitystä.

Suomen julkisen talouden tilanne on todella huolestuttava, ja julkisen talouden suunnitelma kertoo sen aika alastomasti. Bruttokansantuotekasvu on tällä hetkellä 0,6 prosenttia nousten tällä suunnitelmakaudella 1,5 prosenttiin. Se on liian vähän ollakseen velanmaksukykyyn hyvä lähtötilanne. Se, mikä tässä on kaikista pahinta, hyvät Suomen kansan edustajat, on se, että emme näe oman tilanteemme vaarallisuutta. Tämä on todella vaarallinen tilanne, kun katsomme Suomen rajojen ulkopuolelle, mitä tuolla muualla maailmassa tapahtuu.

Sitten, arvoisat edustajakollegat, se iso ongelma, mikä meillä on, on tämä meidän älytön ilmastopolitiikkamme. Katsotaanpas vähän lukuja: Suomen osuus maailman ilmastopäästöistä on hieman alle 0,8 promillea, ja koko Euroopan päästöt ovat kuusi prosenttia maailman päästöistä. Suomen osuus Euroopan unionin alueella, meidän päästöemme, on 1/750, lähes 1/1 000, jos tarkasti lasketaan. Tämän takia me olemme keittäneet omaa talouttamme alas muka parantamalla maailman ilmakehää. Höpö höpö, ja huomenna lisää. Jokainen järkevä ihminen, joka osaa matematiikkaa, edes kymmeneen asti laskea, ymmärtää, että se on ihan järjetöntä touhua.

Kun katsoo tällä hetkellä tätä meidän ilmastopolitiikkamme seurausta, niin olemme onnistuneet tuhoamaan halvan energian. Kun turpeesta tehtiin valheellisilla perusteilla fossiili, se on aiheuttanut sen, että kaukolämmön hinta on noussut pilviin. Kun Suomi on, niin kuin tiedämme, talvella kylmä alue, pohjoinen maa, jossa tarvitaan paljon kaukolämpöä, se on johtanut siihen, että meidän kaukolämpölasku nousee aivan valtaviin summiin, ja kai energian hinta on se, joka tätä maata pyörittää, onko se halpaa vai kallista. Sitten kun olemme tämän CHP-sähkön tuhonneet tällä keinoin kalliilla turpeella, kun teemme siitä tahallaan fossiilin, niin se on aiheuttanut sitten sen, että me poltamme noin 5–6 miljoonaa mottia runkopuuta kattiloissa tukista lähtien. Menetys Suomen kansantaloudelle on suurin piirtein miljardi, kun se jalostusarvo on mennyttä. Se pienentää meidän kansantalouden kasvua koko ajan.

Viime vuonna metsäteollisuuden vienti edusti 17:ää prosenttia Suomen tavaraviennistä, ja sen arvo oli hieman alle 13 miljardia euroa. Mutta jos uskallatte laskea, arvoisat kollegat, mitä metsäteollisuuden takana on: valtava metalliteollisuus, valtava rakentaminen, kemianteollisuus, energiantuotanto ja vaikka mitä. Ei ole yhtä hetkeä tässä maassa, ettei metsäteollisuuden tuotteisiin törmää jossakin. Se on koko meidän elintasomme lähtökohta yli sadan vuoden ajan. Tätä me tuhoamme täällä ilmastohumpan takia, tuon 1/750:n takia, mikä Euroopassa on, ja maailmassa se on niin vähän, että en uskalla edes ruveta sanomaan, se on niin vähän. Sillä ei ole mitään merkitystä. Olemme Euroopan ainoa hiilineutraali maa. Se on fakta, kun laskemme päästöluvut oikein. Näitäkin Luonnonvarakeskus pyörittelee, aivan käsittämättömiä lukuja. Kysyn teiltä, arvoisat edustajakollegat: onko se oikein, että eduskunnan rahoilla pelaava Luonnonvarakeskus syöttää aivan väärää tietoa päästöistämme meille ja ennen kaikkea Euroopan unionin päätöksentekoeleimille, jotta meille tulee kammottavia esityksiä sieltä?

Tänä päivänä käsitelimme ennallistamissuunnitelmaa perustuslakivaliokunnassa. Sen kustannus suomalaisille tulee olemaan 20 vuoden aikana minimissään 0,9 miljardia eli 900 miljoonaa euroa per vuosi, maksimissaan 1,5 miljardia eli 1 500 miljoonaa vuodessa, jos se suunnitelman mukaan menee. Ei minkäänkokoista järkeä tässä Suomen hommassa enää ole.

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

Työttömyys on aivan valtaisaa. Suomalaista omaisuutta siirtyy ulkomaiseen omistukseen tai lopettaa kokonaan toiminnan. Metsäteollisuus supistaa toimintaansa. Arvoisat kansanedustajat, muistakaa se, mitä Björn Wahlroos varoitti hiljattain. Hän on sanonut jo monta, monta kertaa: Suomesta pistetään tehtaita kiinni, ja kohta sammuu joku iso sellutehdas. Tätäkö me haluamme? Emme varmasti halua.

Kun katsotaan sen päälle vielä, mitä meidän pitäisi tehdä, niin turve on saatava heti takaisin ja pois päästökaupasta. Se kansalaisaloite tulee ensi viikolla tänne eduskuntaan. Toivon, että kukaan edustaja ei sille naura, koska nyt on tosi kysymyksessä.

Meillä on maatalous menossa kolinalla alamäkeä. Tänä päivänä on sellainen tilanne, että emme pysty huolehtimaan edes omasta ruokaturvallisuudestamme ja omavaraisuudestamme. Energiaomavaraisuus on käytännössä menetetty jo, ja täällä vain leikitään ilmastohumppaa.

Kyllä minä sanon, arvoisat edustajakollegat, että jos me emme tätä byrokratiaa, tämän Suomen, rakkaan isänmaan, purkamista ala lopettaa suosiolla eli ajamme byrokratian alas, panostamme oikeaan työhön ja annamme yrittäjille mahdollisuuden tehdä töitä ja palkata ihmisiä töihin, ikinä emme tästä tilanteesta selviä. Nyt on ihan oikeasti jo keltainen valo vaihtunut punaiseksi. Pitää tehdä töitä, kun syksyllä palaamme tähän taloon takaisin töihin. Nyt on selittelyn aika ohi. Se aika oli ja meni.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski.

15.43 Pia Lohikoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Aivan aluksi kannatan edustaja Sarkkisen tekemää vastalauseen 4 mukaista kannanottoehdotusta.

Hallituksen vuosia 2027—2029 koskeva julkisen talouden suunnitelma jatkaa Orpon hallituksen ideologista projektia pohjoismaisen hyvinvointivaltion alasajamiseksi sekä eriarvoisuuden kasvattamiseksi suomalaisessa yhteiskunnassa. Suomen työttömyystilanne on EU:n huonoin ja myös työllisyysaste on heikentynyt. Tosiasiassa pienituloisuus, eriarvoisuus, asunnottomuus ja työttömyys ovat, kaikki, kasvaneet tällä hallituskaudella.

Hallitus on myös rapauttanut julkisen talouden tulopohjaa ja syventänyt alijäämää keventämällä erityisesti suurituloisten ja yritysten verotusta. Hallitus pitää yhä kiinni päätöksestään alentaa yhteisöveroa noin 800 miljoonalla eurolla vuodessa. Euroopan komissio on todennut yhteisöveroalennusten olevan kallis ja tehoton toimi, ja valtiovarainministeriökin on korjannut arviotaan sen itserahoittavuudesta merkittävästi alaspäin. Suomen yhteisöverokanta on jo nykyisessä tasossaan EU:n keskiarvon alapuolella ja näin ollen erittäin kilpailukykyinen muihin EU-maihin verrattuna.

Tässä julkisen talouden tilanteessa Suomella ei ole varaa kokonaisveroasteen laskuun. Suomen veroasteen kolmen prosenttiyksikön lasku viimeisen 25 vuoden aikana on heikentänyt julkisen sektorin tulopohjaa suurin piirtein 8—9 miljardia euroa. Ottaen huomioon, että Suomen velkaantumiskehityksen taustalla on erityisen heikko kasvu, tulisi kyllä sopeutustoimien olla sellaisia, että ne haittaavat talouskasvua mahdollisimman vähän. Mutta mitä tekee hallitus? Leikkaa muun muassa koulutuksesta, joka on kasvun tärkein elementti.

Arvoisa puhemies! Hallituksen toimet työttömyyskriisiin vastaamisessa ovat riittämättömiä suhteessa kriisin mittakaavaan. Hallitus on jo aiemmin leikannut työllisyysmäärärahoja, ja nyt kuntiin kohdistetaan jälleen uusi valtionosuusleikkaus. Työllisyyden hoidosta vastaavat kunnat joutuvat tälläkin hetkellä toimimaan kasvavan

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

asiakasmäärän kanssa ja riittämättömin resurssein. Työllisyyspalveluiden jatkuva heikentäminen uhkaa kasvattaa rakenteellista työttömyyttä, kun osa työttömistä syrjäytyy työmarkkinoilta pitkäaikaisesti tai pysyvästi. Pahenevalla pitkäaikaistyöttömyydellä tulee olemaan kauaskantoisia seurauksia.

Vasemmistoliiton mielestä kuntien työllisyyspalveluiden resursseja on lisättävä. Myös kuntien palkkatukityöllistämiseksi asetetut rajoitteet pitäisi poistaa ja palkkatuen käyttöä lisätä kaikilla sektoreilla. Lisäksi työvoimakoulutuksen tarjontaa voitaisiin lisätä jäädyttämällä kuntien niin sanotut sakkomaksut koulutukseen osallistumisen ajalta. Vasemmistoliitto vaatii myös suojaosien palauttamista työttömyysturvaan, asumistukeen ja toimeentulotukeen, jotta olisi mahdollista ottaa vastaan osa-aikaisia ja lyhytkestoisia töitä.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto on vaatinut rakennusalan tukitoimia jo kolme vuotta. Hallituksen päätös kohdentaa 110 miljoonaa euroa korjausrakentamisen tukemiseen on myönteinen mutta tulee pahasti myöhässä. Rakennusalan on annettu jo vuosia kyntää taantumassa, mikä on vaikuttanut aivan koko Suomen talouteen.

Hallituksen asuntopolitiikka on pienituloisten kannalta tuhoisaa. VARin ja ARAn lakkauttaminen on ollut osa laajempaa kokonaisuutta, jonka myötä valtio on vetäytymässä roolistaan kohtuuhintaisten asuntojen edistäjänä. Leikkaukset yleiseen asumistukeen, erityisryhmien investointiavustusten alasajo, asumisoikeusasumisen uudistetuotannon lopettaminen ja niin edelleen vaikuttavat haitallisesti asuntopolitiikkaan. Tämä tulee vaikuttamaan tulevaisuudessa kaupungeissa ja kasvukeskuksissa asumisen hintaan, joka tulee nousemaan. Rakennusala kärsii vaikeimmasta lamastaan sitten 90-luvun, ja olisi syytä edelleen korottaa kohtuuhintaisen asuntotuotannon varauksia ja valtuuksia.

Lopuksi totean, arvoisa puhemies, että leikkaukset koulutukseen kuntien valtionosuuksien kautta ovat omasta mielestäni ehkä kaikkein haitallisimpia, mitä voidaan ajatella Suomen talouden kasvuedellytyksille tulevaisuuden osalta. Meidän nuorissa on tulevaisuus, ja on kyllä todella erikoista, että koulutuksesta lähdetään etsimään jälleen lisää säästöjä. Koska koulutuksen, tutkimuksen ja osaamisen merkitys talouskasvulle on täysin kiistaton, niin sen takia erityisesti tämä hallituksen leikkaus ihmetyttää itseäni kovasti. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu.

15.49 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Tulevina vuosina Suomen budjettivajetta selittää vahvimmin kaksi teemaa: välttämättömät turvallisuusmenot, koska meidän on yksinkertaisesti pakko varautua puolustautumaan vihamielistä rajanaapuriamme vastaan, ja velkojen korot, jotka osittain johtuvat siitä, että aiemmat hallitukset ovat ottaneet surutta lisää velkaa tasapainottamatta valtion menoja. Vuonna 2030 pelkästään nämä kaksi osaluuetta kattavat kaksi kolmannesta alijäämästä. Tärkein talouspoliittinen kysymys on siis pohjimmiltaan se, mitä teemme kaikille muille menoille, jotta saamme säilytettyä Suomen itsenäisyyden ja taloudellisen itsemääräämisoikeuden.

Tällä hallituskaudella on viimein aloitettu sopeuttaminen ja rakenteelliset uudistukset, jotka olisi pitänyt, ja tietenkin kannattanut, tehdä jo aikoja sitten. Niiden rinnalla tarvitsemme kipeästi kasvua. Onneksi merkit ja arviot näyttävät tällä hetkellä siltä, että kasvu on todellakin alkanut. Alkuvuonna 2026 Suomen kasvu oli nopeampaa kuin EU-

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

maissa keskimäärin: investoinnit kasvoivat, vienti kasvoi ja myös yksityinen kulutus kasvoi.

Arvoisa puhemies! Julkisen talouden suunnitelma on nyt tehty vuoteen 2030 saakka, mutta siihen liittyvät yksityiskohtaiset päätökset jäävät pitkälti seuraavan hallituksen toimeenpantaviksi. Vasemmistopuolueiden rakastamat veronkorotukset eivät millään tapaa ole järkevä ratkaisu valmiiksi korkean verotuksen maassa, koska työn tekemisen on oltava kannattavaa ja kannustavaa ja arjen kulujen tulee olla kohtuulliset.

Arvoisa puhemies! Siksi myös ensi kaudella tulisi jatkaa toissijaisista menoista, kuten kehitysavusta, päkkähulluista ilmastotoimista ja maahanmuuton kuluista, leikkaamista ja laittaa suomalaisten pitkän aikavälin etu ensimmäiselle sijalle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Siponen. Siponen ei ole paikalla. — Edustaja Holopainen, Mari. [Lauri Lyly pyytää vastauspuheenvuoroa] — Edustaja Lylyllä on tuolla varattuna, oletteko huomannut? Joo, hyvä, oikein hyvä. [Lauri Lyly: Olen huomannut, mutta tässä tuli sellaista tietoa, että...] — No, kerkeää täällä varmasti. Hän jää kuuntelemaan teitä, niin että kerkeätte vastata.

15.52 Mari Holopainen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Tilanne on Suomen talouden kannalta vakava, mutta kannan huolta myös siitä, että visio tulevaisuudesta on varsin hämärän peitossa. Nyt näyttää, että monissa puheenvuoroissa Suomen visiona on ollut lähinnä velkajarru, mutta sehän kertoo siitä, että talouspolitiikassa on epäonnistuttu. Ei ole varaa rahoittaa siinä määrin kaikkia julkisia palveluita kuin haluaisimme, ja tietysti suunnan täytyisi olla toinen. On myönteistä, että nyt hyviäkin merkkejä on. Toki edelleen on todettava, että tämä hallitus jättää todella vaikean lähtökohdan tulevalle, ja pidän tärkeänä, että hallitus tunnistaisi myös ne asiat, joita olisi voinut tehdä toisin, jotta kenties tulevassakin hallituksessa olevat nykyiset hallituspuolueet voisivat tehdä viisaampia ratkaisuja myös talouden osalta.

Täällä on useasti tuotu esiin esimerkiksi yhteisöveron alennus, joka tulee aiheuttamaan ison loven valtiontalouteen tällaisessa tilanteessa, jossa kuitenkin siitä kannetaan huolta ja velkaantumisesta kannetaan huolta. Siitäkään ei ole helppo huudella, mistä leikataan, ja osa puolueista, kuten vihreät, onkin useasti vaihtoehtobudjeteissa ja viimeisissä ulostuloissakin varsin tarkastikin kertonut monia meidän ehdotuksistamme. Mutta on mielestäni rehellistä sanoa myös, että kyllä siellä tarvitaan myös veropuolen ratkaisuja, jotta päästään eteenpäin tästä tilanteesta.

Hallitus aikoo nyt leikata, ja onkin leikannut, kuntien valtionosuuksista. Täytyy tunnistaa, että siellä varhaiskasvatus on erittäin iso menoerä, ja se, että sitten puhutaan ehkä ulospäin kauniisti näistä tavoitteista, ei kyllä kerro niin paljon hallituksen politiikasta kuin se, että nyt tämmöisiä leikkauspäätöksiä on tehty. Samoin tietysti soteleikkaukset hyvinvointialueilta tulevat iskemään entistä kovemmin ihmisten arkeen, kun tarvitsisi apua. Tämä on nyt sitten tämän hallituksen perintö ja valinta: alennetaan yhteisöveroa, joka ei ole kovin tehokkaaksi todettu veronalennus, ja leikataan esimerkiksi koulutuksesta, varhaiskasvatuksesta ja sotesta.

Sitten tietysti olisi hienoa, että talouspolitiikka pysyisi semmoisessa roolissa, joka sille kuuluu, eli talous on keino, väline, tuottaa niitä päämääriä. Tosi valitettavana pidän sitä, että täällä on myös pidetty muutamia puheenvuoroja, joissa ilmastotavoitteita on kyseenalaistettu. Pitäisi nähdä se iso kuva, että meidän todella on tehtävä nopeita

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

muutoksia niin ilmastoon kuin luonnonkin hyväksi ja meidän täytyy sitoutua niin ilmasto- kuin luontopolitiikassa niihin tavoitteisiin, joita on kuitenkin viime hallituskaudellakin varsin hyvin aloitettu ja viety eteenpäin. Nyt täällä toisenlaiset tuulet sitten puhaltavat senkin osalta, valitettavasti. Monet suomalaiset vientiyhtiöt edelleen peräänkuuluttavat kunnianhimoisia ilmastotavoitteita. Myös jos ajatellaan esimerkiksi vesiensuojelua, vesien puhdistusta, niin siellä on enemmän teknologisia ratkaisuja näköpiirissä, kun lainsäädäntö myöskin asettaa aina reunaehdot sille, ettei päästöjä ja saastuttamista tule lisätä vaan pikemminkin vähentää, ja asettaa ne tavoitteet sille, että teknologia osittain pystyy ratkaisemaan niitä ongelmia. Totta kai on vielä myös niitä isoja haasteita, jotka esimerkiksi ylikulutuksen myötä ovat pitkälti ratkaisematta tässä nykyisessä talousmallissa, jonka puitteissa täälläkin puhumme. Esimerkiksi täällä toki talouskasvusta puhutaan, mutta olisi tärkeätä puhua myös siitä, että minkälaisesta kasvusta, miten se talous toimii luonnonvarojen asettamissa rajoissa.

Tässä kun aika kuluu, niin kannatan myös edustaja Hyrkön tekemää esitystä — jos tässä muodossa kannatus varmaankin riittää.

Todellakin totean vielä, että ihan kaikkein keskeisin tavoite olisi se, että Suomi pärjäisi, ettemme joutuisi näin kovia leikkauksia tekemään ja toivottavasti ei näin huonoja valintoja talouden osalta kuin hallitus on monilta osin tehnyt. Ihan Excel-Niiloja siellä ei ehkä ole ollut sitten asialla, tiedä häntä, mutta olisi todella tärkeätä, että hallitus kuulisi tutkittua tietoa, asiantuntijoita myös sen osalta, mikä on talouspolitiikassa tavoiteltavaa ja järkevää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Pauli, poissa. — Edustaja Suhonen.

15.58 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kun puhutaan taloudesta, niin on tärkeää kuitenkin kuvata se tilanne, mikä on ja miten tähän on tultu. Elikkä hallitus on epäonnistunut keskeisissä talouspoliittisissa tavoitteissaan. Velkaantuminen jatkuu, työllisyys on heikentynyt ja talouskasvu puuttuu. Samaan aikaan konkurssit lisääntyvät ja ihmisten luottamus tulevaisuuteen on poikkeuksellisen matalalla erityisesti nuorten keskuudessa. Vakavinta on, että epäonnistuneen politiikan lasku on sysätty kaikkein heikoimmassa asemassa oleville: palveluista leikataan, sosiaaliturvaa heikennetään ja maksuja korotetaan. Hallituksen omien arvioiden mukaan pienituloisten määrä kasvaa 120 000 ihmisellä, joista yli 30 000 on lapsia.

Arvoisa rouva puhemies! Tilanne on siis tämänkaltainen, mitä tuossa kerroin. Tänään onneksi kuulimme myös hallituspuolueitten kansanedustajilta, että talous lähtee parempaan suuntaan. Totta kai korostan, että kaikki sitä haluavat, että talous lähtee parempaan suuntaan, mutta kun realiteetti on se, että tänä päivänäkin myös minulle tulee viestiä tavan kansalaisilta siitä, että jää käteen 150 euroa kuukaudessa, jolla pitää elää, niin tilanne on todella karu.

Elikkä itse haluaisin nähdä niin, että tämä politiikka muuttuu siihen suuntaan, että jos ja kun sitä nousua nyt tulee — vaikka talouden ja työllisyyden puolelta — niin pystyttäisiin kuitenkin vastaamaan siihen tarpeeseen näitten kansalaisten osalta, mitä palautetta me kuulemme, että esimerkiksi 150 euroa kuukaudessa jää käteen, jolla pitää elää, niin saisimme näitten ihmisten elämää ja taloutta parannettua kuitenkin jatkossa. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, nyt voitte kertoa. Nyt valitettavasti edustaja Garedeu on tuolla käytävällä, mutta kyllä hän varmasti lukee tämän.

15.59 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Olin Garedeu'lle sanomassa, kun hän tästä kuuden miljardin korkopotista sanoi, että se on edellisten hallitusten syytä: Täytyy kerrata se, että tämä velkatilanne on semmoinen, että noin 200 miljardia on tällä hetkellä valtionvelka, josta ennen Marinin hallitusta oli yli 100 miljardia velkaa, Marinin hallituksen jälkeen pikkasen yli 150 miljardia ja tällä hetkellä noin 200 miljardia euroa. Tämä Orpon hallituksen velkataakka, velkataso valtiolla, tulee olemaan varmasti sitten noin 210 miljardia euroa, vähän yli. Ja näillä luvuilla kun katsotaan, niin puolet velasta oli ennen Marinin hallitusta, vajaa yksi neljäsosa Marinin hallituksen aikana ja tämän hallituksen aikana reilusti yli yksi neljäsosa. Nämä ovat faktalukuja, ja varmasti myös se korkokin jakaantuu suurin piirtein näitten lukujen mukaan. Tätä olisin edustajalle halunnut tässä todistaa myöskin, ja niistä luvuista ei pääse karkuun, ne ovat tätä päivää.

Arvoisa rouva puhemies! Se, mikä tässä huolestuttaa, on se, kun tämä julkisen talouden alijäämä on näin iso ja on laskettu myöskin työllisyyden kohentumiselle aika iso merkitys. Hallitus itse on laskenut noin 105 000 työllistä näillä toimenpiteillä, ja sen pitäisi vahvistaa julkista taloutta noin kahdella ja puolella miljardilla eurolla. Nyt tässä julkisen talouden suunnitelmassa sille ei ole voitu laskea mitään, ja näyttää siltä, että sitä toteutumaa ei tule näkyviin. On erittäin vaikeaa myöskin jatkossa todistaa, mikä tulee talouskasvusta tai mikä tulee joistain leikkaustoimenpiteistä, ja siitäkin varmaan tieteellisesti sitten jossain kohtaa käydään vääntöä. Mutta tällä hetkellä niitä työpaikkoja ei ole tullut.

Työllisyysaste on kaksi ja puoli prosenttiyksikköä alempana kuin silloin, kun hallitus on aloittanut, ja tämä on tällä hetkellä sen osalta tilanne. Tämän vähän yli vuoden, karkeasti ottaen, aikana, mitä hallituskautta on jäljellä, toivon mukaan se kaksi ja puoli prosenttia palautuisi edes entiselle tasolle, mutta nyt näyttää siltä, ettei se palaudu sillekään tasolle, jolloin tämä sopeuttamistoimi ei tule toteutumaan.

Sitten jos katsotaan näitä työttömyyden lukuja, mistä vähän aiemmin jo kerkesin puhua.

Nuorisotyöttömyys: Tällä hetkellä alle 30-vuotiaita nuorisotyöttömiä on alle 80 000, tarkkaan ottaen taitaa olla 76 000 ja pikkasen päälle. Nuorisoseteleiden osalta, joita on lisätty kehysriihessä, niin että yhteensä niitä on nyt 50 miljoonaa euroa, se tarkoittaa vajaan 80 000 nuorisotyöttömän osalta toimenpiteitä, joissa 5 000—7 000 nuorta voisi saada jotain apua sillä setelillä. Totta kai sekin on hyvä, mutta ne mittaluokat ovat pieniä.

Sitten jos katsotaan pitkäaikaistyöttömiä: On 140 000 pitkäaikaistyötöntä, ja siihen ryhmään laitetaan 20 miljoonan panostus osaamissetelin osalta. No, miten montaa tämä 20 miljoonan osaamisseteli voi koskea? Jos laskisi vaikka 2 000 euron osaamissetelin mukaan, joka on aika pieni, niin se tarkoittaisi noin 10 000:ta pitkäaikaistyötöntä, ja niitä on 140 000 tällä hetkellä.

Näitä mittaluokkia tässä haluan korostaa, että meidän pitäisi tehdä aktiivisempaa työllisyyspolitiikkaa ja koko ajan miettiä sitä, miten näiden 340 000 työttömän osaamistasoa voitaisiin nostaa työttömyyden ollessa ylöspäin ja madaltaa työllistämisen kynnystä, kun toivottavasti se talous lähtee kasvuun ja työpaikkoja syntyy.

Se, mikä tässä talouspolitiikassa on myös ollut ongelmallista, on se, että niitä avoimia työpaikkoja on todella vähän. Jokaista avointa työpaikkaa kohden on vähintään kymmenen

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

työtöntä työnhakijaa, ja se on se suhde tällä hetkellä. On vaikea työllistyä työmarkkinoille, kun ei ole talouskasvua eikä ole ollut avoimia työpaikkoja. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Joonas.

16.05 Joonas Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Niin kuin totesin jo tuossa debatissa, tämän julkisen talouden suunnitelman itse asiassa aika lailla valitettavin ominaisuus on se, että nämä suunnitelmavuodet eivät voi toteutua esitetystä muodosta. Suomalainen hyvinvointivaltio ei kestä tilannetta, jossa jo suunnitelmavuosina tulimme siihen, että menojen ja tulojen välinen epäsuhta olisi vuodessa miltei 18 miljardia euroa. Jokainen tästä ymmärtää, että tulevina vuosina, tarkemmin sanottuna seuraavien eduskuntavaalien jälkeen, muodostettava hallitus joutuu kaikilta osin muuttamaan nyt käsittelyssä olevaa suunnitelmaa.

Sellaista alijäämäkehitystä, joka tässä julkisessa taloudellisessa suunnitelmassa esitetään, ei voi päästää toteutumaan. Sitä ei kestä meidän yhteiskunta, mutta ei sitä myöskään anna myöden nykyiset säännöt — eivät Euroopan unionin finanssipoliittiset säännöt, jotka meitä jo sitovat ja joihin jokainen eduskuntapuolue on sitoutunut, eikä sitä anna myöden myöskään kansallinen sääntely, josta olemme täällä yhdessä päättäneet ja josta lainsäädäntö on myös astunut voimaan.

Arvoisa puhemies! Tämä on liian vähälle huomiolle jäänyt tässä keskustelussa, että pelkästään Euroopan unionin finanssipoliittiset säännöt ja se, että olemme tammikuusta alkaen olleet alijäämämenettelyssä, rajoittavat meidän julkisten menojemme kasvupainetta tästä eteenpäin. Julkisten menojen kasvupaine on tässä julkisen talouden suunnitelmassa suurempi kuin nämä finanssipoliittiset säännöt ja alijäämämenettely ja korjaava nettomenopolku antavat myöden. Tämä julkisen talouden suunnitelma ei ole sopuinnossa myöskään sen lainsäädännön kanssa, joka on todella astunut vuoden alusta voimaan ja jota varmasti kaikki ajattelimme noudattavamme, kun sen taustalla on myös hyvinkin laaja parlamentaarinen sopimus velkaantumisen hidastamisesta.

Siksipä on syytä myös pöytäkirjaan todeta, että todella kaikki vuodet vuodesta 28 eteenpäin aika lailla tässä julkisen talouden suunnitelmassa menettävät merkityksensä. Mikään, mitä niille vuosille on määrärahoja tai muita toimenpiteitä suunniteltu, ei valitettavasti voi toteutua. Seuraava hallitus joutuu sovittamaan oman talouspolitiikkansa niihin raameihin, mitä Euroopan unionin finanssipoliittiset säännöt ja meidän kansalliset sääntömme edellyttävät, ja tältä osin aika lailla tuomaan eduskunnan käsittelyyn vuoden 27 syksyllä aivan toisen näköisen julkisen talouden suunnitelman kuin mikä nyt tällä kertaa meillä on käsittelyssä.

Siksipä toivoisin, että tällä samalla vakavuudella kaikki muutkin, myös hallituspuolueista, arvioisivat julkista taloutta ja tämän julkisen talouden suunnitelman paikkansapitävyyttä, koska valitettavasti tämä ei vain voi toteutua näin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

16.08 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Kun nykyinen hallitus aloitti viime eduskuntavaalien jälkeen, olivat takana ja taustalla voimakkaat lupaukset siitä, että nyt on oikea aika lopettaa julkinen velkaantuminen. Oli arvosteltu monta vuotta edellistä hallitusta, joka tarpoi kyllä poikkeuksellisen korona-ajan ja Ukrainan sodan aiheuttaman

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

eurooppalaisen energiakriisin keskellä, siitä, että sopeutuksia ei ole kyetty tekemään, ja osittain, täytyy sanoa, hyvin aiheestakin arvioitu. Kyllähän silloin olisi pitänyt kyetä myös katsomaan kauemmas, että tulee vielä aika, jolloin rahalla on hinta ja velasta maksetaan korkoa. Siksi arvostelu oli varmasti kovaa, ja kaikki suomalaiset odottivat, että nyt muuttuu velan ottamisessa suunta Suomessa. Miten kävikään? Meillä on nyt käsittelyssä tämän hallituksen viimeinen poliittinen julkisen talouden suunnitelma. Ensi vuoden JTS, julkisen talouden suunnitelma, on tekninen, kun vaalit ovat edessä. Nyt olisi ollut viimeinen mahdollisuus näyttää, että ne puheet, jotka ovat olleet kovia, että me laitamme Suomen talouden kuntoon, edes jollakin tavalla toteutuisivat.

Onko velkaantumista hillitty? Ei, sitä on kiihdytetty. Mikä on tämän vuoden tilanne? Sitä otetaan ennätysmäärä taas, 13,4 miljardia. Kuinka suuri luku on 13,4 miljardia? Jos 13:een lisätään yksi nolla, se on 130 euroa. Sellainen summa saattaa jollakin olla lompussakin rahaa. Kun siihen lisätään viisi nollaa, päästään 13 miljoonaan. Vielä pitää lisätä kolme nollaa, että ollaan yhdeksässä nollassa yhteensä. Silloin puhutaan 13 miljardista. Se on niin suuri summa, että siihen 13 miljardiin mahtuisivat 12 kertaa poliisin vuotuiset määrärahat.

Entä sitten tämä suunnitelma, jonka hallitus tuo? Onko se niin, että nyt pysähtyy velan kasvu ensi vuonna ja seuraavina vuosina, vai onko se niin, että se jatkuu matalammalla tasolla tai korkeammalla tasolla? Hallituksen suunnitelma, jonka siis hallitus tuo tänne, ei oppositio, on se, että se velkaantuminen kiihtyy niin, että 2030 se on yli 17 miljardia. Siis piti alun perin kääntää velkaantuminen laskuun, pysäyttää se tai sanojen mukaan lopettaa, ja se ennätysmäisesti lähtee kasvamaan.

Kun tasavallan presidentti Niinistö 2024 avasi viimeisen kerran valtiopäivät, hän puheessaan kiinnitti tähän huomiota, että olisiko syytä puolueiden yhdessä sopia, miten talous lähdetään ohjaamaan oikealle uralle. Viime syksynä sovimme niin sanotusta velkajarrusta. Toivoimme, että hallituskin lähtisi noudattamaan sitä ja toisi suunnitelman, joka olisi sen mukainen, tai edes niin, että 27 lähdetäisiin aloittamaan tätä sopeutusta yhden skenaarion mukaan — tai kaksi taisi olla neljästä skenaariorista sellaisia, joissa lähdettiin jo miljardiluokalla sopeuttamaan ensi vuonna. Mutta ei, ei mitään. Kaikki jätetään tulevalle hallitukselle. Tehtiin järkeviä uudistuksia, ja niistäkin pukattiin lasku seuraavalle hallitukselle. Puolustusmenot kasvavat erittäin merkittävästi, ja nyt tehtiin tilausvaltuudet, mutta lasku seuraavalle hallitukselle. Ja kun postimerkkiä nuoltiin ja lähetettiin iso kirje seuraavalle hallitukselle ja kun tiputettiin kirje postiin, niin haukuttiin edellinen hallitus — kun itse ei olla kyetty hoitamaan sitä. Sitten täällä arvostellaan oppositiota, että mikä teidän vaihtoehto on.

Arvoisa puhemies! Voisin kysyä kansanedustajilta ja eduskunnalta: milloin Suomea on johdettu opposition taholta? Ei koskaan. Tämä on enemmistöparlamentarismi, jossa kulloinenkin hallitus määrittelee tahdin, ei oppositio. Kyllä oppositiossa voi esittää vaihtoehtoja ja voi vaikka seisoa käsillään, mutta sillä ei ole mitään merkitystä julkisen talouden hoidon kannalta. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Juuri näin!] On turha katsoa oppositiota. Katsotaan hallitusta. Oppositiossa voi olla puhdas ja aatteellinen, ja hallituksessa on aina ahdas ja puutteellinen, ja mitä siellä oppositiossa on tekemässä, kissanpoikia pesemässä. Ei siellä määritellä Suomen valtiontalouden suuntaviivoja, vaan ne tehdään hallituksessa. On aivan turha tulla hallituspuolueiden sanomaan, että no, antakaa te vaihtoehto. Nyt kysytään hallituksen vaihtoehtoa, ja sitten kun tulee se vaalien jälkeen seuraava hallitus, se esittää oman vaihtoehdonsa, ja sitä taas sen aikainen oppositio

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

saa sitten arvioida ja arvostella. Eli jos tämän maan julkisen talouden hoidosta ei vastaa eikä huolehdi sen hetkinen hallitus, ei sitä tee kukaan muukaan, eivät tee yksityiset kansalaiset tai yritykset. Niitten tehtävä ei ole siitä huolehtia, vaan sen hetkisen hallituksen.

Sen takia olen huolissani, että kovia puheita puhutaan, kuinka talous pitää laittaa kuntoon ja pitää sitoutua velkajarruun, mutta sitten kun pitäisi tehdä toimenpiteitä, ei tehdä. Ei pidä pelätä opposition huutoa. Nehän arvostelevat, me arvostellaan tietenkin aina. Ei me olla loogisia, eikä tarvitsekaan olla, mutta hallituksen pitää olla looginen eikä opposition, koska se johtaa tämän maan politiikkaa ja kukaan muu sitä ei tee. Me ollaan perikadossa, jos ei kukaan, hallitukseen, ei tämä eivätkä tulevat, huolehdi tästä, ja sen takia tässä on syytä kyllä suomalaisilla huoleen. Kansalaiset eivät ole valmiita luopumaan mistään, mutta poliitikkojen pitää panna julkinen talous kuntoon. [Mika Kari: Veli todisti väkevästi!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Zyskowicz.

16.15 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Kun edustaja Lohi puheenvuorossaan myönsi tiettyä kritiikkiä edellistä, Marinin hallitusta kohtaan perustelluksi, haluan minäkin osaltani myöntää, että on totta, että nykyinen hallitus ei ole saavuttamassa asettamiaan keskeisiä talouspoliittisia tavoitteita, jotka liittyvät esimerkiksi velkaantumisen vauhdin hidastamiseen tai työllisyyden parantamiseen.

Kuitenkin tämä keskustelu on aika mielenkiintoiseksi mennyt. Kun eilen käsiteltiin lisäbudjettia ja kuuntelin sosiaalidemokraattien puheenvuoroja, muun muassa edustaja Lindén selvästi arvosteli hallitusta siitä, miksi lisäbudjetissa ei esitetä mitään keinoja, joilla voitaisiin hillitä velkaantumista ja sopeuttaa julkista taloutta ja vahvistaa julkisen talouden tasapainoa. Siis siitä arvosteltiin hallitusta. Kun tänä päivänä nyt, kun keskustelu on loppumassa, kuuntelin esimerkiksi edustaja Suhosen ja edustaja Lylyn puheenvuoroja, niin sikäli kuin oikein ymmärsin, edustaja Suhonen kaipasi lisää panostuksia sosiaalisiin tulonsiirtoihin, kun hän kertoi ihmisistä, joille jää vain 150 euroa kuussa käteen arkisiin menoihin. Ja kun kuuntelin edustaja Lylyn puheenvuoroja, niin ymmärsin, että hän kaipaisi lisää panostuksia nuorten työllisyyden parantamiseksi ja yleensäkin työllisyyden parantamiseksi. Eli eilen vaadittiin hallitukselta toimia julkisen talouden vahvistamiseksi, velkaantumisen hidastamiseksi, ja tänään yön yli nukuttuaan sosiaalidemokraatit vaativat lisämenoja sinänsä hyviin tarkoituksiin, esimerkiksi sosiaalisiin tulonsiirtoihin ja nuorten työllisyyden parantamiseksi.

Mitä sitten tulee edustaja Lohen puheenvuoroon, se oli hyvin mielenkiintoinen. Totta kai on oikein hallituksen puolelta ja hallituspuolueiden puolelta vaatia oppositiota esittämään vaihtoehtonsa. Se on ihan perusteltua. Ollaan menossa kohti eduskuntavaaleja, ja kun oppositio, ihan niin kuin edustaja Lohi sanoi, luonnollisesti arvostelee sitä, mitä hallitus tekee tai jättää tekemättä, ja huonoja tuloksia, niin on ihan perusteltua vaatia oppositiota kertomaan, millä tavoin heidän mielestään asioita olisi pitänyt hoitaa, ja ennen kaikkea, kun mennään kohti vaaleja, miten heidän mielestään vaalien jälkeen asioita pitäisi hoitaa. Tämä edustaja Lohen näkemys, ettei oppositiolta pidä vaatia loogisuutta, on mielestäni virheellinen. Kyllä oppositiolta voi vaatia ja pitääkin vaatia, niin ettei vasemmalla kädellä vaadita lisää menoja ja oikealla kädellä vaadita julkisen velan hidastamista. Kyllä loogisuutta voi ja pitää vaatia myös oppositiolta, vaikkei se asioista nyt päätäkään vaan hallitus päättää ja kantaa poliittisen vastuun.

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto.

16.18 **Heikki Autto kok:** Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunnan taitavana puheenjohtajana tunnettu edustaja Lohi on myös taitava retorikko, ja hänen puheitaan on aivan sujuvaa kuunnella. Mutta ei se tosiaan aivan täysin poikkeuksellista ole, että Suomessakin ollaan tilanteissa, joissa myös oppositiosta käsin joudutaan kantamaan käytännössä sitä vastuuta, joka hallitukselle kuuluu, esimerkiksi viime vaalikauden lopussa sen jälkeen, kun hallituspuolueet olivat totaalisesti riitautuneet keskenään. Itse asiassa riitautumisen syyhän oli hallituksen erimielisenä eduskuntaan tuoma saamelaiskäräjälaki. Sen jälkeenhän esimerkiksi tuolla suurella valiokunnassa hyvin usein, kun muodostettiin eduskunnan kantaa EU:ssa käsiteltävänä oleviin asioihin, kyllä nimenomaan opposition kanssa liittoutunut keskusta silloin muodosti ne Suomen kannat, ei niinkään hallituksen pääpuolueista koostunut vähemmistö.

Tämä nyt ei ollut muuta kuin tällainen kuriositeetti vain mainitakseni tähän edustaja Lohen sinänsä mainioon ja tärkeään puheeseen, jossa jaetaan se yhteinen huoli, joka meillä on todella tästä isänmaamme julkisen talouden tilanteesta. Myönnän sen, että hallituksen nyt tehdyt toimet olisivat tarvinneet paremman suhdannetilanteen voidakseen tuoda esimerkiksi ne lisätyöpaikat, jotka näillä tehdyillä rakenteellisilla toimilla laskennallisesti voidaan saavuttaa.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä onkin mielestäni se kaikkein tärkein asia meidän kaikkien oivaltaa, että mikä on talouden rakenteen ja talouden suhdanteen ero. Euroopan unionikin arvioi, että Venäjän hyökkäyssota on kaikkein rujoimmin kohdellut EU-maista nimenomaan Suomen taloutta, ei välttämättä niinkään suorana talousvaikutuksena vaan heijastevaikutuksena sen kautta, että tärkein vientimaamme Saksa, sanotaanko perinteisesti tärkein vientimaamme Saksa, on kärsinyt niin rajusti tästä sodasta. Saksan lama on aiheuttanut lamaan tunteen tilanteen myös Ruotsin ja Viron talouteen, jotka ovat aivan kiinteästi kytköksissä Suomen talouteen, ja näitten kerrannaisvaikutusten kautta nimenomaan Suomi on se Euroopan maa, joka on taloudellisesti kaikkein eniten kärsinyt tästä Venäjän hyökkäyssodasta. Totta kai sillä, että sota on jo tuossa Suomenlahden pohjukassa, on varmasti ollut suoriakin vaikutuksia, koska talous on hyvin pitkälle psykologiaa.

Mutta nyt on hienoa, että Suomessakin on nähty talouden käänne ja ne rakenteiden uudistamiset, joita tämä pääministeri Orpon hallitus on tehnyt, pääsevät varmasti joko toivottavasti pikemmin tai vähintään myöhemmin puhkeamaan siihen kukkaan, joka todella sitten tuo myöskin sen julkisen talouden tuloksen, jolla varmistetaan, että verotulot lähtevät kasvuun ja sitä kautta julkisen talouden tasapaino paranemaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

16.21 **Markus Lohi kesk:** Arvoisa puhemies! Edellä hyvässä puheenvuorossa edustaja Auton mainitsema kukka, jonka pitäisi puhjeta, taitaa lakaistua ennen kuin lopputulosta näemme. Nimittäin... [Mika Kari: Ruiskukka! — Naurua] — Niin, lieneekö se ruiskukkakin kyseessä? Mutta vaikka kuinka kukkan toivomme puhkeavan tai kukkivan, niin tilannehan on se, että me saimme valtiovarainvaliokuntaan selvityksen hallituksen työelämäuudistuksista. Merkittävää osaa, itse asiassa valtaosaa, keskustahan on tukenut. Mutta ovatko ne vaikuttavia toimia, jos hallitus itse tuo suunnitelman, jonka ohessa

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

todetaan, että 105 000 työpaikasta ensimmäiset 18 000 syntyvät vuonna 2030 [Lauri Lyly: Juuri näin! — Timo Suhonen: Juuri näin!] ja loput 87 000 jäävät kauas 2030-luvulle toteutuakseen? On tietenkin hyvä, jos ne toteutuvat silloin, mutta jotenkin tässä on nyt sitten ollut kello jollakin väärässä, kun näitä on tehty. Meillähän on nytten tämä kriisi päällä, ja nyt pitäisi tehdä toimia, jotka nyt tähän pureutuvat.

Edustaja Zyskowicz oli oikeassa siinä, että kyllä parhaimmillaan oppositiopuolueiden pitäisi vaihtoehtoisissaan kyetä loogisiin ratkaisuihin ja puheenvuorojenkin olla sillä tavalla loogisia, että ne eivät ole ristiriitaisia keskenään niin, että vaaditaan tänään menojen säästämistä ja samalla sitten seuraavana päivänä tai samana päivänä pitää lisätä jonnekin menoja. Mutta vaikka oppositio tekisi kuinka hienon vaihtoehtobudjetin, lopulta hallituksen päätökset ratkaisevat, mihin Suomen suunta menee. Ja sen lupaan teille, että tulevassa vaihtoehtobudjetissa keskusta tulee esittämään miljarditasolla tasapainoa parantavan vaihtoehtobudjetin tulevalle vuodelle — miljarditasolla — ja sitä ei ole rakennettu kovin kevyelle pohjalle. Sen voin tässä jo luvata.

Nimittäin kyllähän se suurin ongelma, miksi nämä nettosopeutukset jäävät näin matalalle tasolle — 2,8 miljardiin, vaikka kymmenestä on puhuttu — johtuu siitä, että ensinnäkin on lisätty kuluja toisaalle, vaikka on säästöjäkin tehty, mutta ennen kaikkea on tehty aika tehottomia veronalennuksia. En arvostele tässä tuloveronalennuksia niinkään. Me olisimme hieman eri tavalla niitä kohdentaneet, mutta ymmärrämme ne. Mutta tulevasta, ensi vuotta koskevasta yhteisöveron alennuksesta hallituksen esityksessäkin todetaan, että hyvin pitkälläkään aikavälillä se ei maksa itseään takaisin kuin korkeintaan 45-prosenttisesti. Kannattaako siis tehdä semmoisia? Eihän se ole kasvutoimi. Senhän pitäisi olla yli 100 prosenttia, että se olisi kasvutoimi julkiselle taloudelle. Mutta jos arvioidaan, että se on 38 tai 45 prosenttia, vai mitä ne luvut olivat, sitä luokkaa, joka maksaa itsensä takaisin, niin sehän on viime kädessä vain kustannus, joka valuu pitkälti vanhoihin, kypsässä vaiheessa oleviin suuryrityksiin, joista menee sitten osinkojen kautta ulkomaille hyöty.

Eli ei meillä olisi nyt varaa tämmöisiin — puhumattakaan sellaisista puheista, että me lupaamme ensi kaudella vielä miljardiluokan veronalennuksia tänne suomalaisille. Näitähän on tosi kivoja luvata, mutta kuka huolehtii julkisesta taloudesta, jos tämmöisiä lähdetään tekemään? Aivan vastuutonta puhetta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

16.25 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! On erittäin hienoa, että edustajat Zyskowicz ja Autto ovat täällä paikalla, kun tätä keskustelua käydään. Täällä oli vähän aikaa niin, ettei ollut ketään hallituspuolueista, ja nyt on paikalla.

Ensinnäkin tässä on kysymys tietenkin niistä valinnoista, mihin kohdennetaan toimenpiteitä ja millä on vaikuttavuutta. Niin kuin edustaja Lohi tuossa hyvin toi esiin, näillä työllistämistoimilla sitä ei ole pystytty näyttämään, ja jos jotain pystytään näyttämään, niin se on vuonna 2030. Muistan, kuinka paljon tässä salissa syksyllä 23 luvattiin, että seuraavana vuonna on 60 000—65 000 työpaikkaa syntynyt. Sitten keskustelu muuttui sellaiseksi, että no, keskipitkällä aikavälillä, ja nyt puhutaan, että pitkällä aikavälillä. Kukaan ei pysty enää tulevaisuudessa sanomaan, millä toimenpiteillä mikäkin työpaikka on syntynyt.

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

Sitten oli panostuksia työllistymiseen ja osaamisen nostamiseen. Kysymys on, laitetaanko me niihin esimerkiksi nyt tämä yhteisöveron lasku, joka tehtiin vuoden pikavipillä vuotta 27 koskien, ja sen jälkeistä rahoitusta ei ole: onko se oikea toimenpide? Toinen esimerkki: YEL-uudistus, joka laitettiin niin, että sille tulee 90 miljoonaa vuodessa, valtion menot kasvavat. 600 miljoonasta 700 miljoonaan euroon vuositasolla tulevat olemaan YELin kulut. Kun tehtiin toinen eläkeuudistus, niin piti saada julkiseen talouteen tasapainotusta, ja sitä tuli kaksi miljardia euroa pitkällä juoksulla eli TyELin osalta. Miksi ei toteuteta samalla tavalla kaikkia uudistuksia, kun haetaan eläkeuudistuksia? Tällaisista asioista nämä näkemyserot varmasti tulevat.

Näin niukassa tilanteessa, missä valtio on tällä hetkellä, pitäisi jokainen euro ja verokohdentaminen tehdä niin, että sillä oikeasti saataisiin aikaiseksi semmoisia tuloksia, että ihmiset työllistyvät eikä vietäisi pienituloisten ja muitten elämisen mahdollisuuksia. Nytkin taisivat Kelan tiedot olla, että 600 miljoonaa olivat Kelan menot kasvaneet. Se kertoo, että toimeentulotuella ja työttömyysturvalla on entistä enempi ihmisiä, ja se kertoo tästä politiikan epäonnistumisesta, että kun toisaalta leikattiin, niin sitten he siirtyivät toiselle luukulle.

Tällaisista asioista me täällä varmasti väittelemme, mitkä ovat oikeita kohdennuksia ja mitkä eivät. Sitten on se, luvataanko seuraavalle kaudelle nuo toimenpiteet, joita tässäkin on ohjelmissa luvattu, että perintö- ja lahjaveroa pitää vapauttaa ja laskea ja niin poispäin: onko rahaa siellä seuraavalla kaudella tällaisia asioita tehdä, vai olisiko tärkeämpiä asioita yhteiskunnassa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

16.28 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kokenut, arvostamani edustaja Zyskowicz aivan oikein havainnoi äsken omassa puheenvuorossaan sen, että täällä toisaalta sosiaalidemokraattien puolelta on tullut toiveita siitä, että enemmän sopeutusta ja enemmän tulopuolta, ja sitten toisaalta, kuten minäkin tänään puhuin siitä, että toimeentulotuen ja sosiaaliturvan varassa elävien ihmisten toimeentuloon pitäisi satsata. Näinhän se on.

Sen verran totean näistä meidän SDP:n puolelta tulleista sopeutuslisätoiveista, että muun muassa yhteisöveron laskun peruminen on ollut yksi tämmöinen. Vajaa miljardi euroa olisi sieltä saatavaa. Tämä on ollut yksi meiltä, mitä olemme vaatineet ja esittäneet. Toisaalta minun esitykseni ja toiveeni on, että niille, keillä jää 150 euroa käteen elämiseen kuukaudessa, kyllä pitäisi saada parannusta, ja penäisin sitä parannusta sillä, kun täällä hallituspuolueitten kansanedustajat ovat tänäänkin useissa puheenvuoroissa todenneet, että talous lähtee kasvuun, työllisyys lähtee kasvuun ja asiat lähtevät parempaan suuntaan talouden osalta. Silloin minulla herää kysymys, olisiko viimeistään silloin aika parantaa näitten ihmisten toimeentuloa, jotka elävät 150 eurolla kuukaudessa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 131/2025 vp

Valiokunnan mietintö StVM 8/2026 vp

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtioneuvoston jäsenen tehtävään liittyvästä karensista sekä sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 90/2024 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 4/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 4/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Vestman, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.29 **Heikki Vestman kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsiteltävänä on siis perustuslakivaliokunnan mietintö hallituksen esityksestä laeiksi valtioneuvoston jäsenen tehtävään liittyvästä karensista sekä sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta. Valiokunta esittää, että eduskunta hyväksyisi lakiehdotuksen muutettuna. Valiokunta esittää, että eduskunta hyväksyisi lisäksi yhden lausuman. Mietintö on yksimielinen.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan sääntelyä valtioneuvoston jäsenen tehtävään liittyvästä karensista. Perustuslakivaliokunta totesi vuonna 2016 virkamiesten karensisopimuksia koskevia säännöksiä käsitellessään, että valtioneuvoston olisi syytä selvittää sääntelyn ulottamista ministereihin ottaen kuitenkin sääntelyn sisällössä huomioon nimitysmenettelyn ja valtiosääntöisen aseman erityispiirteet. Pääministeri Marinin hallitus toi viime vaalikaudella eduskuntaan asiaa koskevan esityksen, jota eduskunta ei ehtinyt käsitellä. Esityksen mukaan lain soveltamisalaan kuuluvan henkilön on ilmoitettava aikomuksestaan siirtyä uuteen tehtävään lailla perustettavalle karensilautakunnalle, joka voi laissa säädettyjen edellytysten täytyessä määrätä karensin. Valtioneuvoston jäsenille ja valtioneuvoston jäsenyydestä vapautetuille henkilöille on esityksessä asetettu varsin laaja ilmoitusvelvollisuus uuteen tehtävään siirtymisestä. Velvollisuus liittyy henkilön aikomukseen siirtyä uuteen tehtävään valtioneuvoston jäsenyyden päätyttyä.

Perustuslakivaliokunta pitää selvänä, että merkittävä osa normaalia ammatin ja elinkeinon harjoittamista on luonteeltaan sellaista, joka ei ministerikauden jälkeen harjoitettuna mitenkään vaaranna luottamusta hallitusvallan käyttöön. Perustuslakivaliokunta ehdottaa tältä osin säännöksen selkiyttämistä. Karensin määräämisen edellytyksistä ehdotetaan säädettäväksi siten, että karensin määrääminen edellyttää, että 1) ilmoituksen antajalla on tai on ollut valtioneuvoston jäsenenä toimiessaan pääsy sellaiseen salassa pidettävään tai julkisuutta muuten rajoittavien säännösten suojaamaan tietoon, jota voidaan olennaisella tavalla käyttää uudessa tehtävässä omaksi tai toisen hyödyksi taikka toisen vahingoksi tai 2) uuteen tehtävään

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

siirtymisen voidaan muusta kuin 1. kohdassa tarkoitetusta erityisestä syystä katsoa johtavan eturistiriitaan valtioneuvoston jäsenenä toimimiseen nähden. Lisäksi karenssin määräämisen edellytyksenä on, että uuteen tehtävään siirtymisen voidaan katsoa vaarantavan yleistä etua ja luottamusta hallitusvallan käyttöön. Perustuslakivaliokunnan mielestä käsitteen ”yleinen etu” käyttäminen tällaisessa perusoikeusrajoituksen edellytyksiä koskevassa asiayhteydessä jättää sääntelyn merkittäväällä tavalla epäselväksi ja tulkinnanvaraiseksi. Valiokunnan käsityksen mukaan jää epäselväksi, mitä kyseinen käsite tuo lisää ilmaisuun ”vaarantaa luottamusta hallitusvallan käyttöön”, mitä voidaan pitää koko ehdotetun lain perusajatuksena. Valiokunta on tämän vuoksi tehnyt ehdotuksen, että säännöksestä poistetaan käsite ”yleistä etua”. Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että käsitettä ”vaarantaa luottamusta hallitusvallan käyttöön” voidaan pitää sen avoimuuden vuoksi jossain määrin ongelmallisena perustuslain mukaisen elinkeinon ja ammatin harjoittamisvapauden rajoittamisen täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden kannalta. Valiokunta toteaa, että käsitteen avoimuus voi johtaa myös karenssin määräämiseen tarpeettoman matalalla kynnyksellä. Valiokunnan mielestä tämän vuoksi karenssin määräämisen kynnystä on nostettava. Perustuslakivaliokunnan mielestä kyseistä edellytystä on syytä tarkentaa siten, että karenssin määräämisen edellytyksenä olisi, että luottamuksen vaarantumista voidaan pitää selvänä. Valiokunta on tehnyt ehdotuksen säännöksen tarkentamisesta.

Hallituksen esityksen mukaan sillä, jolle karenssi on määrätty, on oikeus valtion varoista maksettavaan korvaukseen karenssin ajalta sekä yli kaksi kuukautta käsiteltävän asian käsittelyn ajaksi. Esityksen mukaan korvaus vastaisi suuruudeltaan valtioneuvoston jäsenille maksettavaa palkkiota. Perustuslakivaliokunta kiinnittää sääntelyn tarkoituksenmukaisuuden kannalta huomiota korvauksen määräytymisen perusteisiin. Muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta ministerit on viime aikoina valittu kansanedustajien joukosta. Tämän vuoksi voidaan pitää perusteltuna oletuksena, että merkittävä osa ministereistä jatkaa kansanedustajina myös ministerikautensa jälkeen. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että silloin kun entinen ministeri toimii kansanedustajana, kansanedustajana toimimista voidaan pitää henkilön pääasiallisena tehtävänä, eikä paluu kansanedustajaksi itsessään rajoita perustuslain mukaista elinkeinon ja ammatin harjoittamisvapautta. Kansanedustajana toimimisesta maksetaan kansanedustajan palkkiosta annetun lain mukaista korvausta. Näistä syistä valiokunnan mielestä edustajana toimimisen ajalta edustajanpalkkiolain mukaista korvausta voidaan pitää riittävänä, eikä valiokunnan mielestä tältä ajalta ole tarpeen eikä kohtuullista maksaa erillistä karenssikorvausta. Valiokunta arvioi, että elinkeinon ja ammatin harjoittamisvapauden rajoittamisen kannalta asianmukaisena korvauksena ministerille määrättävästä karenssista voidaan pitää työsopimuslain kilpailukielloja koskevaan sääntelyyn viitaten 60 prosentin korvausta valtioneuvoston jäsenille maksettavista palkkioista ja korvauksista annetun lain mukaisesta ministeripalkkiosta. Valiokunta on tehnyt karenssista maksettavaa korvausta koskevat muutosehdotukset. Valiokunta on lisäksi arvioinut asiaa siten, että tarkoituksenmukaisuusnäkökohdista voidaan pitää perusteltuna sitä, että maksettavasta karenssikorvauksesta voidaan vähentää päätoimisesta ansiotyöstä tai yrittäjänä toimimisesta tai niihin rinnastettavista pääomatuloista saadut tulot. Valiokunnan mielestä arvioitaessa karenssikorvauksen määrää on huomattava, että ehdotettua sääntelyä sovelletaan vasta vuoden 2027 säännönmukaisten eduskuntavaalien jälkeen nimitettyihin valtioneuvoston jäseniin. Ehdotetun sääntelyn soveltamisalaan

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

kuuluvat ministerit ovat siten tietoisia karensisjärjestelmän olemassaolosta jo ministeriksi ryhtyessään ja voivat ottaa sen omassa käyttäytymisessään huomioon.

Arvoisa puhemies! Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota sääntelyyn liittyen myös edustajantoimesta vapauttamista koskevaan perustuslain säännökseen. Perustuslain 28 §:n 2 momentin mukaan eduskunta voi myöntää kansanedustajalle tämän pyynnöstä vapautuksen edustajantoimesta, jos se katsoo, että vapautuksen myöntämiseen on hyväksyttävä syy. Vapautuksen myöntäminen edustajantoimesta ja vapautuksen myöntämisen ajankohta on siten eduskunnan omassa harkinnassa, eikä valtioneuvoston asettaman karenssilautakunnan päätöksillä ole oikeudellisesti merkitystä eduskunnan arvioidessa, onko perustuslain 28 §:n 2 momentissa tarkoitettuja vapautuksen myöntämisen edellytyksiä olemassa. Valiokunnan käsityksen mukaan vakiintunut käytäntö viimeisimpinä vaalikausina on ollut, että vapautusta on pyydetty alkamaan käytännössä korkeintaan vain muutamia päiviä ennen vapautuspyynnön perusteena olevan tehtävän alkamista. Valiokunnan mielestä perustuslain 28 §:n 2 momentin kannalta asianmukaisena ja vakiintuneen valtiopäiväkäytännön mukaisena voidaan pitää käytäntöä, jonka mukaan vapautuspyyntöä haetaan ja vapautus myönnetään jatkossakin siten, että vapautus alkaa aikaisintaan vasta uudessa tehtävässä aloittamispäivästä lukien tai hyvin lähellä tätä ajankohtaa. Selvyiden vuoksi valiokunta toteaa edellä sanotun tarkoittavan käytännössä, ettei edustajalle myönnetä vapautusta ennen kuin hän on aloittamassa uudessa tehtävässään.

Puhemies! Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt lisäksi huomiota valtion virkamieslain 44 a §:n mukaiseen karensisopimuksia koskevaan sääntelyyn. Valtion virkamieslain mukaan karensisopimuksen mukaiselta rajoitusajalta maksetaan palkkaa vastaava korvaus. Kyseistä sääntelyä sovelletaan myös ministerien valtiosihteereihin ja erityisavustajiin. Valiokunnan mielestä valtioneuvoston on syytä selvittää kyseisen lain mukaisen korvauksen tason asianmukaisuutta ottaen huomioon tässä mietinnössä esitetyt kannanotot perustellusta korvauksen tasosta. Valiokunta on tehnyt tätä koskevan lausumaehdotuksen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 90/2024 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 78/2026 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 15/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 78/2026 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi suullisen todistelun tallentamista ja vastaanottamista yleisissä tuomioistuimissa koskevan uudistuksen voimaannosta sekä oikeudenkäymiskaaren ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 99/2026 vp
Valiokunnan mietintö LaVM 16/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 16/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.39 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Oikeusjärjestelmämme on turvallisen arjen kannalta tärkeää ja siksi ansaitsee huomiomme. Kyse on uudistuksesta, joka liittyy suullisen todistelun tallentamiseen ja sen hyödyntämiseen tuomioistuimissa. Tämä ei ehkä kuulosta suurelta, mutta käytännössä uudistuksella muutetaan sitä, miten oikeudenkäynnit toimivat, ja ennen kaikkea sitä, kuinka nopeasti ja luotettavasti oikeus toteutuu. Kyse on kokonaisturvallisuuden kannalta tärkeästä uudistuksesta, koska sen ytimessä on luottamus siihen, että rikoksista tuomitaan ja oikeutta saa.

Myös lakivaliokunta on käsittelyssään katsonut tämän uudistuksen erittäin tarpeelliseksi.

Arvoisa puhemies! Tällä uudistuksella on hyvin konkreettinen merkitys ihmisten arkeen ja oikeuden toteutumiseen, koska kyse on siitä, miten todistajia kuullaan oikeudessa ja miten heidän kertomuksensa siirtyvät eri oikeusasteisiin. Jatkossa kärjäoikeudessa kuultavat todistajat tallennetaan videolle, ja kun asia etenee hovioikeuteen tai korkeimpaan oikeuteen, todistelu voidaan ottaa vastaan suoraan tältä tallenteelta. Se tarkoittaa, että samaa todistajaa ei tarvitse aina kutsua uudelleen paikan päälle kertomaan asiansa alusta ja uudelleen. Tässä uudistuksessa siis voittavat sekä riippumaton oikeusjärjestelmämme että jokainen todistuksen antaja. Jatkossa myös suulliset todistelut ovat turvassa ja eivätkuormita asianosaisia toistuvalla byrokraatialla.

Arvoisa puhemies! Tämä uudistus tekee oikeudenkäynneistä sujuvampia ja selkeämpiä. Kun todistajia ei tarvitse kuulla moneen kertaan eri oikeusasteissa, asian käsittely nopeutuu. Tämä on tärkeää sekä uhrien että syytettyjen että koko oikeusjärjestelmän kannalta. Samalla oikeusturvaa parantaa se, että videotallenne säilyttää todistelun tarkasti sellaisena kuin se on annettu, ilmeinen ja eleinen. Tämä vähentää tulkinnanvaraa ja varmistaa, että muutoksenhaku perustuu samaan aineistoon kuin alkuperäinen ratkaisu. Siksi tämä on uudistus, joka tuo oikeuden tähän päivään ja osaksi nykyistä digitaalista yhteiskuntaa.

Arvoisa puhemies! Kyse on kuitenkin myös suoraan turvallisuudesta. Turvallinen yhteiskunta ei synny pelkästään poliisin ja rikosten torjunnan kautta vaan myös siitä, että riippumaton oikeus toimii nopeasti, luotettavasti ja uskottavasti. Turvallisuuden näkökulmasta tässä esityksessä on paljon hyvää: rikosasioiden käsittely nopeutuu, uhrien

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

asema paranee, todistajien turvallisuus paranee ja oikeuden luotettavuus paranee, kun väärin tuomioiden riski pienenee.

Turvallinen yhteiskunta rakentuu siitä, että ihmiset voivat luottaa oikeuteen. Siksi, arvoisa puhemies, on myös tärkeää korostaa, että tämä on hyvä ja tarpeellinen uudistus. Se tekee oikeudenkäynneistä sujuvampia, vahvistaa oikeusturvaa ja parantaa turvallisuudentunnetta yhteiskunnassa. Kyse on lopulta yksinkertaisesti siitä, että oikeuden pitää toimia ja siihen on voitava luottaa. Tämä uudistus vie meitä juuri tähän suuntaan. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Karlsson.

16.44 Anette Karlsson sd: Arvoisa puhemies, ärade talman! Käsittelyssä oleva hallituksen esitys toteuttaa aiemmin hyväksytyn uudistuksen, jossa kärjäoikeudessa vastaanotettu suullinen todistelu tallennetaan kuva- ja äänitallenteelle ja muutoksenhaussa todistelu voidaan ottaa vastaan pääsääntöisesti tältä tallenteelta. Uudistuksen tavoitteet ovat kannatettavia: näytön arvioinnin laadun parantaminen, muutoksenhaun sujuvoittaminen sekä asianosaisille ja todistajille aiheutuvan kuormituksen vähentäminen.

Valiokunnan saaman selvityksen perusteella myös uudistuksen edellyttämät tekniset ratkaisut ja koulutus ovat siinä vaiheessa, että voimaantulo lokakuussa on mahdollinen. Samalla on kuitenkin huolehdittava siitä, että järjestelmät toimivat käytännössä luotettavasti, sillä oikeusturva ei saa jäädä teknisten ratkaisujen varaan.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa nousi esiin kysymys, joka on oikeudenhoidon sujuvuuden ja asianosaisten oikeusturvan kannalta tärkeä. Kyse on oikeudenkäyntien kuva- ja äänitallenteiden saatavuudesta oikeudenkäyntiasiamiehille. On vaikea perustella, miksi oikeudenkäyntiasiamiehen, jota sitovat tiukat salassapito- ja ammattieettiset velvoitteet, on edelleen matkustettava tuomioistuimeen tutustuakseen avoimessa oikeudenkäynnissä syntyneeseen kuvatallenteeseen. Tällainen menettely ei vahvista oikeusturvaa vaan lisää tarpeettomasti kustannuksia ja hallinnollista taakkaa sekä vaikeuttaa muutoksenhaun huolellista valmistelua erityisesti laajoissa ja monimutkaisissa oikeudenkäynneissä. Samalla sääntely on epä johdonmukaista, koska pelkkä äänitallenne voidaan tietyin edellytyksin luovuttaa myös tuomioistuimen ulkopuolelle.

Suljetuin ovin käsitellyissä asioissa tai muutoin arkaluontoisissa tilanteissa rajoitukset ovat luonnollisesti perusteltuja. Avoimissa oikeudenkäynneissä lähtökohdan tulisi kuitenkin olla se, että oikeudenkäyntiasiamiehellä on käytössään ne välineet, joita hän tarvitsee päämieheensä oikeuksien tehokkaaseen ja asianmukaiseen valvontaan ja puolustamiseen.

Tulemme tekemään asiassa lausuman, jotta oikeudenkäyntiavustajat ja syyttäjät saisivat myös äänitallenteen käyttöönsä. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 99/2026 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ydinenergilain sekä rikoslain 34 luvun 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 72/2026 vp
Valiokunnan mietintö PuVM 4/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Käsittelyn pohjana on puolustusvaliokunnan mietintö PuVM 4/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Autto, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.47 **Heikki Autto kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esittelen lyhyesti puolustusvaliokunnan pitkän mietinnön hallituksen esityksestä laiksi ydinenergilain sekä rikoslain muuttamisesta. Puolustusvaliokunnan mietinnössä ehdotettuja muutoksia ei perustella vain yhdellä syyllä vaan laajalla kokonaisuudella, joka liittyy Suomen muuttuneeseen turvallisuusympäristöön, Nato-jäsenyyteen, pelotteen uskottavuuteen, kansalliseen päätösvaltaan sekä Suomen asemaan osana läntistä puolustusyhteisöä — siis siihen, miten Suomi pidetään parhaiten turvassa.

Nykyinen ydinräjähteitä koskeva sääntely on laadittu täysin toisenlaisessa turvallisuuspoliittisessa ympäristössä kuin siinä, missä Suomi nykyisin toimii. Ydinräjähteitä koskeva kielto säädettiin 1980-luvun lopulla aikana, jolloin sääntelyn taustalla vaikuttivat kylmän sodan olosuhteet sekä tarve estää Neuvostoliiton mahdollisuus käyttää YYA-sopimusta perusteena ydinaseiden tuomiselle Suomen alueelle.

Suomen Nato-jäsenyyttä haettaessa arvioitiin, ettei jäsenyys sellaisenaan edellyttäisi ydinaseita koskevan kansallisen lainsäädännön muuttamista. Tilannekuva on kuitenkin tarkentunut jäsenyyden myötä. Suomella on nyt täysjäsenenä pääsy liittokunnan ydinasepolitiikkaa käsittelevän ydinasepolitiikan suunnitteluryhmän, Nuclear Planning Groupin, työskentelyyn sekä ydinpelotetta koskevaan käytännön suunnitteluun. Jäsenyyden aikana saatu kokemus, lisääntynyt tieto ja parempi ymmärrys liittokunnan toimintatavoista ovat osoittaneet, että ydinräjähteitä koskevan lakitasoisen kiellon suhdetta Naton yhteiseen puolustukseen ja pelotteeseen on perusteltua arvioida uudelleen.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, siihen liittynyt ydinaseuhkailu sekä Euroopan turvallisuusjärjestyksen murros ovat lisänneet ydinpelotteen merkitystä. Samanaikaisesti Nato on vahvistanut ydinpelotteeseensa liittyvää suunnittelua, harjoittelua ja toimintavalmiutta tavalla, jollaista ei ole nähty vuosikymmeniin. Valiokunta korostaa mietinnössään, että uskottava pelote rakentuu rauhan aikana. Sen perusteena ovat suunnittelu, harjoittelu, toimintavalmius sekä aivan erityisesti liittokunnan toimintavapaus erilaisissa turvallisuustilanteissa. Pelotteen tarkoituksena on ennalta estää kriisien ja sotien syntyminen. Tämän vuoksi valiokunta pitää tärkeänä, ettei kansallinen lainsäädäntö rajoita liittokunnan puolustuksen toimintavaihtoehtoja tai heikennä pelotteen uskottavuutta — pelotteen, joka on myös Suomen viimekätinen turva.

Suomen asema Naton jäsenenä on poikkeuksellisen merkittävä. Suomi muodostaa noin puolet maarajasta Venäjän kanssa. Tämän vuoksi Suomen lainsäädännöllä on

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

tavanomaista suurempi strateginen merkitys koko liittokunnan puolustuksen uskottavuudelle. Suomi voi omilla ratkaisuillaan joko vahvistaa tai heikentää yhteistä pelotetta, eikä vastuuta sen uskottavuudesta voida jättää yksinomaan ydinasevaltojen kannettavaksi.

Arvoisa rouva puhemies! Valiokunta käsittelee mietinnössään laajasti myös Naton ydinasepelotteen luonnetta. Pelote ei muodostu pelkästään asejärjestelmistä, vaan siihen kuuluvat poliittinen päätöksenteko, operatiivinen suunnittelu, harjoitustoiminta, komentorakenteet sekä strateginen viestintä. Keskeinen osa pelotetta on niin sanottu strateginen epämääräisyys, kansankielellä voisi sanoa hämmäisyys. Mahdolliselle vastustajalle ei pidä syntyä varmuutta siitä, mitä toimintavaihtoehtoja liittokunnalla on käytettävissään eri tilanteissa.

Mietinnössä arvioidaan myös Suomen ja Yhdysvaltojen välistä puolustusyhteistyösopimusta. Valiokunta toteaa, että sopimukseen sisältyvä konsultointimekanismi turvaa Suomen suvereniteetin ja kansallisen kannanmuodostuksen myös jatkossa. Lakimuutos ei poista Suomen päätösvaltaa eikä mahdollista toimintaa Suomen alueella ilman Suomen omaa hyväksyntää. Valiokunta katsoo, että Suomen täysivaltaisuus säilyy muuttumattomana. Tämä oli myös ulkoasiainvaliokunnan lausunnossaan esittämä arvio asiasta.

Tärkeä osa mietintöä koskee kansallista päätöksentekoa. Nato toimii jäsenmaidensa yksimielisyyden pohjalta. Suomi muodostaa aina omat kantansa kansallisesti, ja tarvittaessa asiat käsitellään ylimmän valtionjohdon tasolla TP-UTVAssa. Eduskunnan tiedonsaantioikeus turvataan perustuslain mukaisesti. Valiokunta korostaa erityisesti ennakoivan, riittävän ja säännöllisen tiedonannon merkitystä eduskunnalle.

Valiokunta on tarkastellut mietinnössään huolellisesti myös Suomen kansainvälisiä velvoitteita. Hallituksen esitys ei muuta Suomen asemaa ydinsulkusopimuksen mukaisena ydinaseettomana valtiona. Suomi ei hanki ydinaseita eikä luovu sitoutumisestaan asevalvontaan ja -riisuntaan, ydinaseiden leviämisen estämiseen tai ydinaseriisunnan edistämiseen. Uskottava puolustus ja aktiivinen asevalvontapolitiikka eivät ole ristiriidassa keskenään vaan täydentävät toisiaan.

Mietinnössä kiinnitetään huomiota myös pohjoismaiseen näkökulmaan. Ruotsilla, Norjalla ja Tanskalla ei ole Suomen nykyisen kaltaista ehdotonta lakitaseista kieltoa. Sääntelyn muuttaminen tuo Suomen lähemmäksi muiden Pohjoismaiden linjaa ja vahvistaa edellytyksiä yhteispohjoismaiselle puolustusyhteistyölle sekä yhteiselle turvallisuuspoliittiselle viestinnälle.

Arvoisa rouva puhemies! Valiokunta toteaa yhteenvetona, että uskottava pelote rakentuu todellisesta suorituskyvystä, sen uskottavuudesta sekä siitä viestimisestä mahdolliselle vastustajalle. Lakimuutoksen tarkoituksena on varmistaa, ettei kansallinen lainsäädäntö rajoita liittokunnan puolustuksen toimintavapautta tilanteessa, jossa Euroopan turvallisuusympäristö on muuttunut olennaisesti. Samalla valiokunta korostaa tarvetta viestiä kansalaisille selkeästi, ettei lakimuutos tee Suomesta ydinasevaltiota eikä itsessään tarkoita ydinaseiden sijoittamista Suomeen. On hyvä myös selkeästi todeta, että valiokunnan kuulemien asiantuntijoiden enemmistö arvioi, ettei lakimuutos lisää riskiä ydinaseiden käytöstä Suomea kohtaan, vaan muutos kaikinensa parantaa Suomen turvallisuutta.

Näillä perusteilla puolustusvaliokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena sekä ehdottaa, että eduskunta hyväksyy lakiehdotukset

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

mietinnössä esitetyssä muodossa. Sosiaalidemokraatit, vihreät ja vasemmistoliitto jättivät mietintöön yhteisen vastalauseen, jota heidän edustajansa varmasti tarkemmin keskustelussa avaavat.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset valiokunnan puheenjohtajalle esittelystä. — Ja sitten edustaja Hänninen.

16.54 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Tänään käsittelemme yhtä vakavimmista ja herkimmin väärin ymmärretyistä turvallisuuspoliittisista kysymyksistä. Keskustelemme ydinaseista. Siksi tästä asiasta on puhuttava rauhallisesti, täsmällisesti ja tosiasioihin perustuen. [Mika Karin välihuuto] Tällä esityksellä ei päätetä ydinaseiden sijoittamisesta Suomeen, eikä Suomi ole ryhtymässä ydinasevaltioksi. Suomi on ydinaseeton maa, eikä tämä lakimuutos muuta sitä asiaa. Se on tärkeää muistaa, kun käymme tätä keskustelua.

Arvoisa puhemies! Se, mitä tässä esityksessä tehdään, on Suomen lainsäädännön päivittäminen vastaamaan sitä turvallisuuspoliittista todellisuutta, jossa Suomi elää nyt. Voimassa oleva ydinenergialain kieltö on peräisin 1980-luvulta, siis ajalta, jolloin Suomi oli sotilaallisesti liittoutumaton ja Euroopan turvallisuustilanne oli perustavanlaatuisesti toisenlainen. Nyt Suomi on Naton jäsen. Nato on puolustusliitto, jonka pelote ja yhteinen puolustus perustuvat useiden tekijöiden kokonaisuuteen. Ydinpelote on osa tätä kokonaisuutta, ei siksi, että sitä haluttaisiin käyttää, vaan juuri siksi, että sitä ei tarvitsisi koskaan käyttää. Pelotteen perimmäinen tarkoitus on estää sota.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen ydin on siinä, että Suomen oma lainsäädäntö ei saa muodostua esteeksi liittokunnan yhteisen puolustuksen suunnittelulle, uskottavuudelle tai toimeenpanolle. Muutos on tarkkarajainen. Ydinräjähteiden hankkiminen, valmistaminen, kehittäminen ja räjäyttämisen säilyvät rikoksina. Terroristinen toiminta pysyy raskaasti kriminalisoituna. Kansainväliset velvoitteemme, kuten ydinsulkusopimus ja ydinkoekieltosopimus, sitovat Suomea aivan kuten ennenkin. Puolustusvaliokunta on esitystä käsitellessään aivan oikein korostanut päätöksenteon kansallisuutta. Vain me voimme Suomessa päättää siitä, millä ehdoilla toimitaan.

Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuuspolitiikan tärkein tehtävä on estää se, ettei Suomi koskaan joutuisi sodan kohteeksi. Ennaltaehkäisevä, uskottava pelote on juuri tätä varten. Se suojaa suomalaisia koteja, perheitä ja arkea. Se antaa selkeän viestin siitä, että Suomeen kohdistuva sotilaallinen painostus ei ole hyväksyttävää eikä kannatettavaa. Samalla Suomi jatkaa vahvaa työtä asevalvonnan, -riisun ja ydinaseiden leviämisen estämisen puolesta. Nämä tavoitteet eivät ole ristiriidassa uskottavan puolustuksen kanssa, vaan ne kulkevat rinnakkain.

Arvoisa puhemies! Pidän hallituksen esitystä harkittuna, tarkkaan rajattuna ja turvallisuusympäristön muutokset huomioivana. Se ei lisää ydinaseita Suomeen tai maailmaan, mutta se vahvistaa Suomen turvallisuutta ja asemaa luotettavana liittolaisena. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

16.59 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Tässä salissa suomalaisten ja Suomen turvallisuudesta huolehtiminen on yksi keskeisimmistä tehtävistämme. Siksi ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikka muodostavat kokonaisuuden, jonka vaalimiseen

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

on perinteisesti pyritty löytämään mahdollisimman laaja parlamentaarinen tuki. Tämä ei ole estänyt kriittistä keskustelua tai erilaisten näkemysten esittämistä, ja hyvä niin.

Valitettavasti tämän esityksen kohdalla tästä pitkän linjan toimintaperiaatteesta tehtiin poikkeus. Esityksen valmisteluvaihe toteutettiin ilman varsinaista parlamentaarista yhteistyötä. Kun poliittiset peruslinjaukset lyödään ensin tiukasti kiinni ja niistä tiedotetaan suurelle yleisölle, on selvää, että tämän jälkeen on vaikea käydä aitoa parlamentaarista neuvonpitoa yksityiskohdista tai vaihtoehtoista, joita esityksessä käsitellään hyvin lyhyesti.

Esitys on monella tapaa historiallinen. Se merkitsee suurta muutosta Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan pitkään linjaan. Tosiasia on, että esitys avaa oven ydinaseille Suomen maaperälle. Myös tästä näkökulmasta ennakoivan parlamentaarisen valmistelun puute on ilmeinen.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto oli mukana valiokunnan mietintöön jätetyssä vastalauseessa, joka esittää lakiesityksen hylkäämistä. Puolueemme pitkä linja on tukenut ajatusta, jonka mukaan joukkotuhousoseiden käytön ja roolin laajentaminen ei lisää turvallisuutta vaan pikemminkin kasvattaa niiden luomaa uhkaa.

On totta, että Nato-jäsenyyden myötä myös ydinasepolitiikka on tullut meitä lähemmäksi. Kuitenkin silloin, kun Suomi liittyi Natoon ja kun DCA-sopimusta käsiteltiin, minkäänlaista muutostarvetta ydinenergialainsäädännössämme ei nähty. Nyt tämän esityksen kanssa on tultu eduskuntaan kovalla vauhdilla, vaikka varsinaista kiirettä ei ole. Käsittääkseni Suomi on Nato-maana kuulunut ydinasepelotteen piiriin siinä missä muutkin jäsenmaat. Käsittääkseni lainsäädäntömme ei ole estänyt osallistumista Naton toimintaan.

Arvoisa puhemies! Haluan nostaa esiin kaksi seikkaa, jotka hallituksen esityksestä ja valiokunnan mietinnöstä joko puuttuvat tai jäävät avoimiksi.

Ensinnäkin ydinaserajoitteiden purkamista ei voi typistää vain Nato-tekniseksi asiaksi, vaikka tällaista kuvaa on pyritty antamaan. Tähän liittyen vaikutuksia ja lainsäädäntöesitykseen sisältyviä riskejä käsitellään hyvin ohuesti. Olinkin eilen hieman ihmeissäni, kun puolustusministeri vähätteli niitä tutkijoita ja järjestöjä, jotka aivan aiheellisesti käsitelivät näitä seikkoja lausunnossaan ja nostivat niitä esiin. On epärehellistä ajatella, ettei yhden ihmiskunnan tuhoisimman keksinnön rajoitteiden purkamiseen liittyisi kysymyksiä, joita esityksessä olisi ollut syytä käsitellä nykyistä perusteellisemmin.

Toiseksi haluan nostaa esiin sen, että kun tämä esitys toteutuessaan avaa oven esimerkiksi ydinaseiden kauttakululle, kansanvallan näkökulmasta on välttämätöntä ymmärtää, miten ja missä asiaa koskevat päätökset tehdään. Esimerkiksi DCA-sopimuksen rooli jää tässä kokonaisuudessa epäselväksi: mikä on mahdollista sen puitteissa?

Koko sopimuksen henki liittyy olennaisesti luottamukseen, ei konsensukseen. Suomen lainsäädännön noudattamisen sijasta Yhdysvalloilta edellytetään Suomen lainsäädännön ja näkökantojen kunnioittamista. Konsultaatiomenettelyn käytännön teho jää siis osin arvailujen varaan etenkin, kun lainsäädäntömme ydinaseiden kohdalla rapistuu. Toisaalta on myös perusteltua kysyä, millaista luottamusta Naton ydinpelotetta hallussaan pitävään Yhdysvaltoihin voidaan näinä päivinä osoittaa.

Myös ulko- ja turvallisuuspoliittiseen selontekoon tulossa oleva kirjaus ei varsinaisesti muuta asian laitaa. Rauhan määrittely jää avoimeksi, ja toisaalta sijoittamisen rajaamisella ei suljeta pois kauttakulun mahdollisuutta, joka on todennäköisempi vaihtoehto. Itse

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

lainsäädännössä oleva sana ”puolustusyhteistyö” tukee myös osaltaan tätä mahdollisuutta, kun sen merkitys voi olla hyvinkin laaja.

Arvoisa rouva puhemies! Eripura esityksen kohdalla syntyy sen välttämättömyydestä. Itse perustelen kielteistä kantaani niin ydinaseisiin liittyvillä eksistentiaalisilla kysymyksillä kuin myös sillä, että en usko Suomen turvallisuuden heikentyvän, jos nykylainsäädäntö pysyisi voimassa ja ydinaseiden täyskielto voimassa. Suomessa tässä salissa tehdään todella paljon turvallisuuden takaamiseksi nyt ja jatkossakin, mutta ydinaseet eivät ole se suunta, johon itse uskon.

Lopuksi totean alkuun viitaten, että parlamentarismien vaalimiselle on tarpeensa, ja olen hyvilläni siitä, että puolustusvaliokunta muistutti asiasta mietintönsä lopuksi. On hyvä muistaa, että päivät tulevat politiikassa peräkkäin ja ulko- ja turvallisuuspolitiikka on jatkuvaa hienosäätöä, jota on syytä tehdä mahdollisimman laajassa rintamassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo poissa. — Edustaja Yrttiaho.

17.05 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! On mielenkiintoista, etteivät ulkoasiainvaliokunta ja puolustusvaliokunta ole kumpikaan avanneet niitä ulkoisia tekijöitä ja tahoja, jotka saivat Suomen hallituksen muuttamaan kantansa ydinaserajoitusten poistamiseen. Moni saattaa luulla, että kyse on vain presidentti Alexander Stubbin ja pääministeri Petteri Orpon hallituksen hankkeesta. On annettu ymmärtää, että ydinasekiellon poistamisen idea syntyi Suomessa eikä sotilasliitto Natolla ja ennen muuta Yhdysvalloilla olisi mitään tekemistä koko asiassa. Mutta tähän ei ole totta.

Suunnitelma hajasijoittaa Yhdysvaltain taktisia ydinaseita on tullut Yhdysvalloista, ja se käyttää Naton niin sanottua ydinaseiden jakopolitiikkaa yhtenä hajasijoittamisen välineenä. Ulkoasiainvaliokunta mainitsee kyllä ne rikoslakiin esitetyt poikkeusperusteet, ”jotka oikeuttavat ydinräjähteen tuomisen Suomeen taikka sen kuljettamisen, toimittamisen tai hallussapidon Suomessa”. Kyse on silloin Naton yhteisestä puolustuksesta tai puolustusyhteistyöstä Naton yhteisen puolustuksen tai puolustusyhteistyön nojalla. Suomennettuna monimutkaiselta kuulostava lause tarkoittaa sitä, että ydinaseita voidaan sijoittaa Suomeen silloin, kun Yhdysvallat pitää sitä tarpeellisena, joko Naton hyväksymänä tai ilman sitä DCA-sopimuksen nojalla Yhdysvaltain päätöksellä.

Ulkoasiainvaliokunta väläyttää lausunnossaan Naton vaikutusta näihin asioihin toteamalla, että Suomen osallistuttua Naton niin sanotun ydinsuunnitteluryhmän toimintaan ”on ilmennyt perusteita, joiden vuoksi Suomen ydinräjähteitä koskevaa lakitasoista kieltoa on syytä tarkastella uudelleen”. Mutta ydinaseiden hajasijoittamista ei kuitenkaan haluta tässäkään avoimesti mainita.

Ulkoasiainvaliokunta myös väittää, ettei Suomella ennen Nato-jäsenyyttä ollut käytännössä mahdollisuutta arvioida täysimääräisesti, ”missä määrin voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö voisi rajoittaa liittokunnan yhteiseen puolustukseen liittyviä järjestelyjä tai suunnittelua”. No, Nato on tässä dilemmassa mitä ilmeisimmin nyt Suomea auttanut. Keskusteluja ja neuvotteluja, joita Orpon hallitus on kertonut käyneensä Nato-liittolaisten ja ennen muuta Yhdysvaltain kanssa, ei ole avattu eduskunnalle lainkaan. Näin on peitetty se, että ohje muuttaa lainsäädäntöä, siis poistaa ydinasekielto Suomen laista, on tullut ennen muuta Yhdysvalloista.

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

Ydinasekiellon poistamista perusteltaessa hallitus vetoaa siihen, että Suomi liittyy Natoon ilman rajoitteita. Samalla muistutetaan, että Euroopan turvallisuusympäristö on Ukrainan sodan myötä ”heikentynyt perustavanlaatuisesti” ja että Venäjä on korostanut ydinaseiden merkitystä strategisessa pelotteessaan. Tämä Venäjän uhalla pelottelu on keskeisesti esillä siksi, että ydinasekiellon purkamiselle saataisiin tukea myös kansalaisilta, jotka suhtautuivat hyvin varauksellisesti ja kielteisesti tähän hankkeeseen. Muutosta perustellaan myös sillä, että ”jokaisen Nato-maan on osallistuttava aktiivisesti toimiin, joilla Naton yhteistä pelotetta kehitetään ja vahvistetaan”.

Ulkoasiainvaliokunta toteaa Naton vahvistaneen vuodesta 2022 lähtien ydinpelotettaan. Puolustusvaliokunta toteaa vielä avoimemmin, että ”viimeisen kolmen neljän vuoden aikana Natossa on tehty ydinaseisiin liittyvän suunnittelun kehittämiseksi enemmän kuin kylmän sodan jälkeisenä aikana yhteensä”. Se, mikä molemmilta valiokunnilta jää kertomatta, on se, että Yhdysvaltain aloitteesta ja johdolla Nato on päättänyt tukea ydinaseiden hajasijoittamista. Se on myös syy siihen, miksi ydinasekielto aiotaan poistaa Suomen lainsäädännöstä ja aiotaan mahdollistaa ydinaseiden sijoittaminen maamme alueelle.

Puolustusvaliokunnan mietintöön jätetyssä vastalauseessa hajasijoitus mainitaan toteamalla, että ”hallituksen esityksen taustalla vaikuttavat suunnitelmat ydinaseitten hajauttamisesta kriisiaikoina”, mutta valiokunta ei omassa mietinnössään kerro asiasta mitään. Yhdysvaltain ja Suomen keskinäinen, molempia maita juridisesti sitova ja velvoittava DCA-sopimus on ydinaseiden hajasijoittamisen kannalta keskeisin sopimus. Ulkoasiainvaliokuntakin toteaa, ettei sopimus suoraan kiellä ydinräjähteiden tuomista Suomen alueelle tai sijoittamista Suomeen. Valiokunta kuitenkin väittää totuudenvastaisesti, ettei ydinasekiellon kumoaminen poista Suomen päätösvaltaa ydinräjähteitä koskevissa kysymyksissä eikä vaikuta Suomen täysivaltaisuuteen. Tämä ei ole totta. Jos Yhdysvallat haluaa sijoittaa ydinaseita Suomeen, se myös tekee niin Suomen päätöksistä riippumatta.

Hallitus toistaa myös jo vuonna 2024 esittämänsä perättömän väitteen, ettei ”Yhdysvalloilla ole suunnitelmaa, aikomusta tai syytä sijoittaa ydinaseita uusiin maihin”. Myös ulkoasiainvaliokunta ja puolustusvaliokunta näyttävät uskovan tähän väitteeseen. Puolustusvaliokunta jopa väittää, ettei Yhdysvallat halua muuttaa nykyisiä ydinaseiden sijoituspaikkoja. Sekä hallitus että valiokunnat sulkevat silmänsä siltä tosiasialta, että Yhdysvallat on parhaillaan sijoittamassa ydinaseitaan Britanniassa oleviin tukikohtiinsa. Pohdinnassa on ydinaseiden sijoittaminen myös eräisiin muihin maihin, kuten Puolaan ja Liettuaan. Myös Viro on jo ilmaissut valmiutensa ottaa vastaan amerikkalaisia ydinaseita. Eikä ole poissuljettu sekään, että Aasiassa eräät valtiot sallisivat Yhdysvaltain ydinaseet jatkossa maaperällään.

Vastalauseessaan puolustusvaliokunnan mietintöön vasemmistopuolueet ja vihreät toteavat, että Suomen ja Yhdysvaltojen solmimassa DCA-sopimuksessa ei ole kirjauksia ydinaseista, koska DCA-sopimus neuvoteltiin tilanteessa, jossa Yhdysvaltojen ydinaseiden tuominen Suomeen ei ollut laillisesti mahdollista. Ydinasekiellon poistaminen laista jättää vastalauseen allekirjoittajien mielestä jatkossa ”suuremman tilan myös vaihtoehdolle, jossa Suomen kansallinen päätöksenteko ei ole ratkaisevaa”. He aivan oikein muistuttavat myös siitä, että esitetyt lakimuutokset olisivat omiaan kasvattamaan sitä mahdollisuutta, että jossain tilanteessa Suomen alueelle voitaisiin tuoda ydinase ilman Suomen nimenomaista hyväksyntää, ja näinhän asia on.

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

Kun ulkoasiainvaliokunnan vasemmistopuolueet ja vihreät jättivät 2. kesäkuuta eriävän mielipiteen valiokunnan lausuntoon, he tekivät myös tärkeän johtopäätöksen. ”Mikäli kielto nyt poistetaan, Suomen strateginen asema muuttuu tavalla, joka edellyttäisi ydinasekirjausten lisäämistä DCA-sopimukseen.” Puolustusvaliokunnan mietintöön jätetyssä vastalauseessa tällaista mainintaa ei ole, ja hieman ihmettelen, että siinä ei lopulta ole päädytty samaan johtopäätökseen kuin ulkoasiainvaliokunnan vasemmistopuolueet ja vihreät.

Puhemies! Omasta mielestäni olisi olennaisen tärkeää, että DCA-sopimukseen kirjattaisiin tulevaisuudessa ydinasekielto. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kari.

17.13 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Arvoisat kollegat! Meille sosiaalidemokraateille tärkeintä on Suomen ja suomalaisten turvallisuuden varmistaminen kaikissa erilaisissa tilanteissa. Kun Suomen turvallisuusympäristö muuttui helmikuussa 2022 perustavanlaatuisella tavalla, veimme pääministeripuolueena Suomen puolustusliitto Naton jäseneksi. Kolmen vuoden ajan Suomi on ollut Naton jäsen ja täysimääräisesti Naton ydinasepelotteen suojassa ja myös mukana ydinasesuunnittelussa. Suomen liittyessä Natoon tai liittymisen jälkeisinä vuosina ei tullut esille sellaisia seikkoja, joiden mukaan Suomen ydinenergialain rajoitukset olisivat olleet este Suomen kuulumiselle ydinpelotteen suojaan taikka Suomen osallistumiselle ydinpelotteen suunnitteluun.

Arvoisa puhemies! Hallitus on perustellut lainsäädännön rajoitusten poistamista Suomen turvallisuuden lisäämisellä. On selvää, että Suomen turvallisuudesta huolehtiminen on meille kaikille yhteinen asia, se on meidän kaikkien ykkösprioriteetti. Onkin valitettavaa, ettei hallituksen esityksessä tai puolustusvaliokunnan mietinnössä riittävällä tavalla vastattu niihin huoliin ja riskeihin, jotka muutokset voivat aiheuttaa. Näitä riskejä tuotiin esiin useammassa asiantuntijakuulemisessa ja kirjallisessa lausunnossa, niin kuin edustaja Furuholm tuolla oman puheenvuoronsa aikana myös esiin toi. Kun otetaan huomioon Suomen maantieteellisestä sijainnista johtuva erityispiirre, olisi ollut perusteltua näitä riskejä kattavammin arvioida.

Rouva puhemies! Hallitus perustelee muutosta Suomen viemisellä pohjoismaiselle linjalle, mutta asia on perustellusti nähtävissä myös toisinpäin. Muissa Pohjoismaissa ydinaseita koskevat sitoumukset ovat Suomen selontekokirjaukseen verrattuna vahvempia. Esimerkiksi Tanskalla ja Norjalla on kirjaukset DCA-sopimuksissa, joiden myötä näihin maihin ei sijoiteta ydinaseita rauhan aikana. Ruotsissa on myös Suomea tiukempi kirjaus ydinaseiden sijoittamisesta sen DCA-sopimusta koskevassa hallituksen esityksen perusteluissa. Meillä ollaan tekemässä kirjaus vain nyt samaan aikaan eduskunnan käsittelyssä olevaan ajankohtaisselontekoon. Kirjauksen mukaan Suomi ei aio sijoittaa ydinaseita alueelleen rauhan aikana.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esittämät lainsäädäntömuutokset jättävät useita avoimia kysymyksiä koskien poikkeusedellytyksiä sekä mahdollista päätöksentekomenettelyä, joilla ydinaseita voitaisiin tuoda Suomen alueelle, ja mikä on eduskunnan, parlamentin, rooli tässä prosessissa.

Lopuksi on todettava, että meillä Suomessa on vuosikymmeniä ollut voimassa perinne siitä, että keskeisistä ulko- ja turvallisuuspoliittisista kysymyksistä keskustellaan ennalta puolueiden kesken yli hallitus-oppositio-rajojen. Tätä historiallista taustaa vasten onkin

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

valitettavaa, että ydinenergialakiin esitettyjen muutosten valmistelun osalta hallitus on tästä 80 vuoden pitkästä perinteestä poikennut. Olisi äärimmäisen tärkeää, että näin perustavaa laatua olevissa turvallisuuspoliittisissa kysymyksissä pyrittäisiin yhteiseen keskusteluun ja hyödynnettäisiin sitä hyvin arvokasta parlamentaarista katetta, mitä meillä Suomessa on vuosikymmeniä vaalittu. Arvostan tässä yhteydessä kuitenkin sitä, että puolustusvaliokunta jätti tästä asiasta hallitukselle muistutuksen valiokunnan mietinnössä. Arvostan tätä suuresti.

Edellä mainituista perusteluista johtuen toisessa käsittelyssä tulemme esittämään lakiehdotusten hylkäämistä jättämämme vastalauseen mukaisesti. Tähän vastalauseeseen yhtyivät vihreiden ja vasemmistoliiton eduskuntaryhmät. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

17.18 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! On erittäin isosta asiasta kysymys: voisi ajatella, että jos ydinaseitten sijoittaminen Suomeen ei ole laintasoinen asia, niin mikä sitten tässä maassa on. Tämä on minusta semmoinen periaatteellinen kysymys, kun katsotaan. Tämä on niin valtava kysymys kaiken kaikkiaan, kun tätä mietitään pitkässä juoksussa Suomen osalta.

Meillä on ollut pitkään perinne siitä, että keskeisistä ulko- ja turvallisuuspoliittisista kysymyksistä keskustellaan ennalta puolueiden kesken yli hallitus—oppositiorajojen. Tätä pitkää historiaa vasten on valitettavaa, että tätä ydinenergialakia ei pystytty rakentamaan sillä tavalla, että tästä perinteestä olisi voitu pitää kiinni ja löytää yhteinen ratkaisu.

Suomen nykyinenkin lainsäädäntö on mahdollistanut Suomelle täysimääräisen mukanaolon Naton ydinasepelotteessa ja ydinasesuunnittelussa. Yhdysvaltojen ydinaseita on ollut sijoitettuna Eurooppaan osana Naton ydinpelotetta. Myös Naton jäsenmaat, joiden alueelle ei ole sijoitettu ydinaseita, kuuluvat niin kutsutun ydinsateenvarjon piiriin. Ydinaseet suojaavat tarvittaessa Suomea riippumatta näiden sijainnista.

Hallituksen esityksessä keskeinen peruste muutokselle tähän on, että esityksellä parannetaan pelotetta ja ennaltaehkäistään sotilaallisen voiman käyttöä Suomea, sen liittolaisia ja koko liittokuntaa vastaan. Hallituksen esityksessä ei kuitenkaan arvioitu lainsäädäntöön tehtävien muutosten tuomia riskejä tai mahdollisia heikennyksiä Suomen turvallisuuspoliittiseen asemaan, ja tätä arviota olisi pitänyt tehdä.

Myös muihin Pohjoismaihin kun verrataan, voidaan todeta, että rajoitusten poistamisella laista ja selonteon tasolla linjattavana kannanottona viedään tätä hallituksen mielestä pohjoismaiseen suuntaan, mutta on kuitenkin huomattava, että Suomen lähtökohdat poikkeavat merkittäväällä tavalla muista Pohjoismaista. Muissa Pohjoismaissa ydinaseita koskevat sitoumukset ovat Suomen selontekokirjaukseen verrattuna vahvempia. Islannissa on voimassa Suomen nykyistä ydinenergialakia vastaavaa lainsäädäntöä. Tanskalla ja Norjalla on DCA-sopimuksissa kirjaukset, joiden myötä näihin maihin ei sijoiteta ydinaseita rauhan aikana.

Arvoisa rouva puhemies! DCA-sopimuksessa Suomen ja Yhdysvaltojen välillä ei ole mainittu kirjauksia ydinaseista, koska DCA-sopimus neuvoteltiin tilanteessa, jossa Yhdysvaltojen ydinaseiden tuominen Suomeen ei ollut laillisesti mahdollista. Tämä oli tilanne, kun sopimusta tehtiin. Nyt kun tätä vapautetaan tällä hallituksen esityksellä, niin miten jatkossa sitten, kun tilanne muuttuu, nämä lakimuutokset vaikuttavat siihen:

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

kasvattavatko ne sitä mahdollisuutta, että jossain tilanteessa Suomen alueelle voitaisiin tuoda ydinase ilman Suomen nimenomaista hyväksyntää?

Arvoisa rouva puhemies! Suomen ydinaselainsäädännön löyhentäminen ja ydinaseiden salliminen Suomen alueella toimisi myös Suomen pitkäaikaisen ydinaserajoituksia ja aseistariisun edistävän linjan vastaisesti. Tämä suunta meidän pitäisi aina muistaa. Me olemme työskennelleet tämän puolesta vuosikymmeniä, ja nyt tähän linjaan ollaan tekemässä yksipuolisesti täällä eduskunnassa muutos.

Arvoisa rouva puhemies! Siksi tuen tätä valiokunnan vastalauseetta, ja sen osalta siinä on nostettu hyvin esiin ne syyt, miksi tähän ei pitäisi mennä yksipuolisella päätöksellä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto.

17.23 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Lyly tunnetaan varsin aktiivisena ja taitavana salikeskustelijana, mutta nyt en aivan saanut kiinni, millä tavoin hän nyt tässä tarkoittaa, että tähän ei pitäisi mennä yksipuolisella päätöksellä. Eihän kukaan muu voi päättää Suomen lainsäädännöstä kuin suomalaiset, joille valta tässä maassa kuuluu, ja suomalaisia kokoontuvat edustamaan kansanedustajat tänne valtiopäiville, eli kyllä Suomen täytyy tietysti itse kantaa vastuu omista asioistaan, omasta lainsäädännöstään.

Ehkä myös siihen, kun edustaja Kari esitteli näitä vastalauseen keskeisiä näkökulmia, haluaisin todeta sen, että tosiaan aiemmin, kun Suomi kumppanimaana ei ole päässyt mukaan tähän Nuclear Planning Groupin ja sen erilaisten alaryhmien toimintaan, meillä ei ole ollut sitä näkymää siihen, miten tämä pelote ja siihen liittyvät eri ulottuvuudet käytännössä muodostetaan. Nyt kun olemme Naton jäseniä, niin ymmärrys on kypsynyt siihen, että jotta tuo Naton yhteinen pelote — jonka piirissä totta kai jokainen Nato-jäsenmaa on, Suomikin on ollut tähän asti — minkä yhdessä rakennamme, on mahdollisimman vahva, Suomen turvallisuuden kannalta, turvallisuutemme vahvistamiseksi, Suomen edun mukaista on tehdä omaan lainsäädäntöömme nämä muutokset.

Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Yrttiaho puheessaan käsitteli tätä käytännön ydinasepolitiikan toteutusta. Mielestäni nämä ovat sen kaltaisia turvaluokiteltuja asioita, että niihin ei voi kyllä täällä salikeskustelussa oikein ottaa kantaa. Varmasti esimerkiksi ulkomainen lehdistö spekuloi erilaisia asioita, mutta mielestäni Suomen eduskunnan ei ole hyvä tällaisiin spekulatioihin osallistua, vaan meidän tehtävämme on kuulla näissä asioissa maan parhaita asiantuntijoita ja perustaa omat päätöksemme siihen, mitä Suomen parhaat asiantuntijat pystyvät näistä sanomaan.

Siksi, rouva puhemies, ehkä totean myös vielä sen, että todella ne asiantuntijat, jotka Suomessa ovat päässeet myös tämän turvaluokitellun tiedon äärelle, näkevät, että tämä lakimuutos vahvistaa Suomen turvallisuutta. Ehkä tässä oppositiopuolueiden vastalauseessaan esiin ottamat riskit ja viittaukset asiantuntijoihin, jotka ovat tuoneet tämänkaltaisia näkökulmia esiin, liittyvät sitten esimerkiksi kansalaisjärjestöjen, jotka on siis perustettu vastustamaan esimerkiksi ydinaseita, tai tutkijoiden, jotka ovat tehneet työuraansa — sinänsä ansiokasta työtä varmasti — juuri rauhantutkimuksen parissa eli lähtökohtaisesti vastustaen ydinaseita... Tämänäkökohtien toimijoiden toimesta. Sinänsähän kaikki asiantuntijalausunnat, jotka kaikille valiokunnille on toimitettu, ovat kyllä kirjallista aineistoa. Niihin voi tutustua sitten ja jokainen tehdä niistä omat

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

johtopäätöksensä. Mutta asiantuntijat, siis laaja enemmistö, ovat sitä mieltä, että tämä esitettävä lainsäädäntö vahvistaa kaikilta osin Suomen turvallisuutta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

17.27 Juha Hänninen kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Tuossa heti oman puheenvuoroni jälkeen tuli tällainen kuin ”ilman parlamentaarista yhteistyötä”, ja kyllä minä olen kokenut, että tässä maassa ja tässä salissa on nimenomaan sitä parlamentaarista yhteistyötä tehty erityisesti kansallisen turvallisuuden asioissa. On tietysti ihan selkeä asia, että meillä tässä maassa on myös hallitus, joka lähtee käsittelemään asioita, ja näillä asioilla on hyvä olla jonkunlainen pohjaesitys. Voi tietysti lähteä keskustelemaan, mutta tämä ei ole se tila, missä käydään kansallisen turvallisuuden ydinkysymyksistä niitä keskusteluja.

Minä olen kuitenkin tässä seurannut asiaa viimeisten kuukausien aikana, ja minä uskon, että lähes kaikilla on ollut kyllä mahdollisuus päästä sen tiedon ääreen, joka niille ihmisille ja päättäjille kuuluu. Eli kyllä asioista on päästy keskustelemaan ennen lopullista päätöksentekoa. Tässä käydään sitä keskustelua. Tietysti harmittaa, että kun puhutaan äärimmäisen tärkeästä asiasta, niin väkeä on nyt tämän verran, eli kaksi kappaletta on täältä hallituksen puolelta ja neljä kappaletta sieltä opposition puolelta, mutta me on koettu kuitenkin, että tämä asia on meille tärkeä. Eli tietoa on saatu, kaikki ryhmät ja tarvittavat tahot ovat saaneet suljetuissa tiloissa tietoa, ja jos joku väittää, ettei ole tarpeeksi tietoa, niin sitä kyllä tulee ja sitä kaadetaan — ei meidän osalta eikä taholta, vaan tässä maassa on ihan ammattilaisia, jotka pystyvät kertomaan, mitä nämä asiat pitävät sisällään. Totta kai ne ovat myös luottamuksellisia tai salaisia asioita, ja niitä ei avata tässä salissa. Eli tämä hetki on kyllä ihan erityisen tärkeä hetki, jossa voidaan kuunnella ja kuulla, ja uskon, että myös puolustusvaliokunnan puheenjohtajalla on ammattitaitoa tämän asian suhteen, mitä ollaan päättämässä ja mitä ei.

Otetaan vielä tuo, edustaja Yrttiaho, kun käytitte tällaisista termiä, että ”valiokunta kertoo totuuden vastaisesti”. Kun sitä valehdella-sanaahan ei saa sanoa eikä käyttää, niin en käytä nytkään sitä, mutta väittääkö edustaja Yrttiaho, että puolustusvaliokunta tai valiokunnan puheenjohtaja Heikki Autto puhuu totuuden vastaisesti? Minusta se on aika raju väite tällaisessa hetkessä. Yrttiaho myös kertoi, että DCA-sopimukseen tulisi kirjata jälkepäin erillinen kielto ydinaseista. No, en minä ole yleensä itsekään henkilökohtaisesti, jos joitakin asioita olen sopinut, jälkepäin kirjoitellut jotakin sinne sopimukseen. Ei sillä tavalla arvioida noita asioita. Mutta uskon, että kun sopimukset tehdään, niin niihin kirjataan ne tarvittavat tiedot ja asiat eikä niitä sen jälkeen lisäillä tai oteta pois.

Sanon tähän ihan lopuksi, että Suomi ja suomalaiset ja me täällä eduskunnassa päätämme tämän maan tulevaisuuden myös tässä asiassa, ja se tulee olemaan selkeä ja kirkas. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kari.

17.30 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Itse olen kanssa pitkään ollut puolustusvaliokunnassa, ja voin sanoa, että jos silloin vuonna 2011, kun siellä aloitin, olisin itselleni sanonut, että kun Suomessa päätetään ydinaseista, niin meillä on paikalla

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

vain kuusi kansanedustajaa näistä asioista keskustelemassa... On toki vielä toinenkin vaihe, ja toivon, että tähän keskusteluun osallistuu useampikin kollega.

Vuodesta 23 asti olemme olleet puolustusliiton ydinasesuunnittelussa ja sitoutuneet tähän Nato-työhön jopa esimerkillisesti satsaamalla maanpuolustukseen, aikaa mutta myös rahaa, ja erityisesti rahaa vielä seuraavan hallituksen ajalle. Tältä hallitukselta ollaan enemmänkin nyt saatu yhdessä rakennettua hallitus- ja oppositio puolueiden välillä yhteistyötä tuleville vuosille, mutta käytännössä tulevien vuosien rahoitus on sitten seuraavan hallituksen kannettavana. Tähän ydinasesuunnitteluun me olemme siis osallistuneet kolmen vuoden ajan, ja sitä kautta olemme kolmen vuoden aikana keränneet tietoa. Valiokunnan puheenjohtaja, arvostamani kansanedustaja Heikki Autto tuossa viittasi omassa puheenvuorossaan vielä siihen aikaan, kun olimme kumppaneina, mutta kyllä tähän kolmeen vuoteenkin liittyy paljon oppimisprosesseja näiden asioiden osalta. Nyt kun vaalikausi jo kaartaa loppusuoralle, niin kuin puolustusministeri Häkkinenkin on todennut, asiallahan ei sinänsä hänenkään mukaansa ole kiire, mutta asiassa kuitenkin nyt on kovasti kiirehditty jo alkumetreiltä asti.

Asiantuntijakuulemisen osalta haluan kuitenkin sanoa sen, että nämä kriittiset puheenvuorot on ymmärrettävä myös sitä taustaa vasten, että hallituksen asiantuntijat pääsevät yksityiskohtiin kiinni mutta niin me kansanedustajat kuin monet asiantuntijatkin joudumme arvioimaan näitä enemmän tai vähemmän sen turvaluokan takaa, jonka tämä asia luonnollisesti myös vaatii. Minusta on myös kyseenalaista vähätellä meidän yliopistotutkijoita, meidän asiantuntijoita, jotka näiden asioiden parissa ovat jopa tehneet kokonaisen elämäntyön, vain pelkästään ikään kuin jollain tavalla ulkopuoliseksi ja periaatteelliseksi vastustajiksi. En ymmärrä sen tyyppistä puheenpartta. Sanon samalla myös, että en aina ymmärrä tietenkään kaikkea muutakaan, eikä keneltäkään meiltä voi yli vaatia, ja edustaja Yrttiahon puheenvuorossa käyttämiä tiettyjä asioita en luonnollisesti myöskään voi allekirjoittaa. On pidettävä tässä pää kylmänä ja venettä keikuttamatta kuljettava eteenpäin, mutta tuotava myös niitä epäkohtia, joita tässä asian käsittelyssä on ollut asiallisesti esillä, [Puhemies koputtaa] liittämättä Suomea minkäänlaiseen muuhun spekulatioon. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Yrttiaho.

17.33 **Johannes Yrttiaho vas:** Kiitoksia, arvoisa puhemies! Olen katsonut perustuslakivaliokunnan lausuntoon jättämässäni eriävässä mielipiteessä, että nämä ydinaserajoitusten purkamiset ovat ristiriidassa perustuslain takaaman Suomen täysivaltaisuuden kanssa. Ydinaseiden tuomisesta Suomen alueelle tai kuljettamisesta Suomen alueen kautta ei seuraisi minkäänlaista Suomen määräysvaltaa suhteessa niihin. Tällainen määräysvalta olisi itse asiassa ydinsulkusopimuksen 2 artiklan vastainen järjestely. On huomattava, että Naton ydinasevaltioiden ydinaseet ovat aina niiden kansallisia ydinaseita ja kansallisten päätösten piirissä. Suomella ei ole minkäänlaista päätösvaltaa niiden suhteen. Tämän lakimuutoksen myötä ydinaseen maahantuonnin, kuljettamisen tai varastoinnin sallittavuus riippuisi nimenomaan puolustusyhteistyötä koskevasta päätöksenteosta. Puolustusyhteistyöllä viitataan erityisesti Suomen ja Yhdysvaltojen välillä solmittuun DCA-sopimukseen, jossa vieraalle valtiolle eli Yhdysvalloille annetaan oikeus tuoda Suomeen aseita, muuta kalustoa ja joukkoja sekä perustaa tänne tukikohtia ja asevarastoja. Tässä sopimuksessa Yhdysvallat sitoutuu vain

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

kunnioittamaan Suomen lainsäädäntöä, ei noudattamaan sitä, ja kunnioittamisen suhteenkin asetetaan vahvoja varauksia.

Puhemies! Kun eduskunta hyväksyi tämän DCA-sopimuksen kesällä 2024, se hyväksyi sen siinä käsityksessä, että ydinenergialain ydinasekielto turvaisi Suomen ydinaseettomuuden. Sopimus hyväksyttiin poikkeuksena perustuslakiin juuri sen perustuslain 1 §:n 1 momentin täysivaltaisuutta rajaavan vaikutuksen vuoksi. Vieraalle valtiolle annettiin DCA-sopimuksella ennennäkemätön valta käyttää Suomen aluetta. Nyt tätä perustuslakipoikkeusta ehdotetaan laajennettavaksi ja vieläpä joukkotuhouksien, siis ydinaseiden, sallimista koskien. Se ei ole mielestäni missään määrin hyväksyttävää, ei perustuslainkaan näkökulmasta. On selvää, ettei DCA-sopimuksen mukaan Yhdysvalloilla ole mitään velvollisuutta kunnioittaa etenkin Suomen poliittisia näkemyksiä ydinaseiden suhteen sen jälkeen, kun laissa olevat rajoitteet on purettu. Sopimuksen mukaan tällaiset poliittiset näkemykset tai kannat eri asioista voidaan ottaa huomioon, mikä on tätä kunnioittamistakin kevyempi muotoilu. Nyt ulkoasiainvaliokunnan lausuntoon jätetyssä eriväessä mielipiteessä katsotaan, että mikäli tämä ydinasekielto puretaan laista, tulisi DCA-sopimukseen itsessään edellyttää kirjausta ydinaseiden kiellosta. Käytännössä se varmasti tarkoittaisi sopimuksen irtisanomista ja uudelleen neuvottelua — näin voi olla. Joka tapauksessa tällainen käsitys sai tukea myös valiokuntien asiantuntijalausunnoissa.

Ydinasekiellon poistamisen ulko- ja turvallisuuspoliittinen vaikutus ja vaara on siinä, että Yhdysvaltojen ydinaseiden oletetut kohteet Venäjällä sijaitsevat aivan Suomen rajan tuntumassa, muun muassa Murmanskin ja Kuolan alueella. Ydinasekiellon poistaminen lisää riskiä, että Yhdysvallat käyttää taktisia ydinaseita Suomen aluetta tai ilmatilaa hyödyntäen näihin kohteisiin iskemiseksi suurvaltojen aseellisen konfliktin eskaloituessa ydinsodaksi, tai kenties jo ydinsodan uhatessa. Suomeen sijoitetut ydinaseet tai ydinaseisiin tai niiden kauttakulkuun liittyvä infrastruktuuri olisivat silloin sotilaallinen kohde, mikä ilman muuta heikentäisi Suomen turvallisuutta.

Tämän esityksen taustalla vaikuttavat Pohjois-Atlantin liitto Naton suunnitelmat ydinaseitten hajauttamisesta osana Naton ydinasesuunnittelua, kuten tulikin jo todettua. Niin sanotun ydinpelotteen taustalla on ajatus, että Venäjä pidättäytyisi rajoitetusta ydinaseiskusta, koska se pelkäisi Naton vastaiskuja, jolle tämä ydinaseiden hajautus antaisi enemmän mahdollisuuksia. Mutta tosiasiasa asetelma johtaisi kuitenkin siihen, että Venäjän pitäisi tiedossa olevien eurooppalaisten ydinasetukikohtien lisäksi maalittaa hyvin laajasti myös kohteita, joiden sijaintia se ei voi varmuudella tietää. Näin ollen hajautussuunnitelmat pikemminkin lisäävät ydinsodan riskiä. Hajautus ei ole este ennalta ehkäisevälle iskulle, vaan se päinvastoin altistaa suuremman osan Euroopasta sekä konventionaalisille että ydinaseiskuille. Taktisten ydinaseiden käyttökynnys on lisäksi strategisia alhaisempi, mikä sekin aiheuttaa eskalaatorisikin. Taktisten ydinaseiden kantolaitteet ovat myös usein kaksikäyttöisiä, ja silläkin on eskalaatorisikiä vahvistava vaikutus ihan väärinymmärrysten vaarankin vuoksi.

Ydinaseiden hajauttamiseen liittyen useat eurooppalaiset maat ovat muuttamassa hävittäjiään ydinaseiden käyttöön soveltuviksi. Kysymys on keskeisesti amerikkalaisista F-35A-hävittäjistä, joita myös Suomi on päättänyt tilata 64 konetta. On mahdollista, että osa Suomenkin tilaamista hävittäjistä voidaan muuttaa ydinaseita kantamaan kykeneviksi kaksikäyttöhävittäjiksi. Tämä mahdollisuus lisää vielä erikseen Suomeen kohdistuvaa eskalaatorisikiä, jos ydinaseet sen alueella sallitaan.

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

Arvoisa puhemies! Ehdoton ja kattava ydinasekielto on pidettävä Suomen lainsäädännössä. Suomen tulisi puolustaa pohjoismaisen ydinaseettomuuden linjaa, toimia aseistariisunnan ja ydinaseettoman maailman puolesta sotaa, militarismia vastaan ja maailmanrauhaa edistäen. — Kiitos, puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

17.40 **Timo Furuholm vas:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä nousivat kunnioitetun valiokunnan puheenjohtaja Auton puheenvuorossa esiin nämä asiantuntijat ja heidän asemoitumisensa. Itse totean siihen, että mielestäni siellä oli tutkijoita, yliopiston saralla toimivia ihmisiä sekä järjestöjä eri suunnista ja he yhdessä vähän eri kulumista esittivät kritiikkiä ja duubioita suhteessa tähän esitykseen. Itse ainakin koen niin, että kun on tällaista kritiikkiä — ja mielestäni aiheellista, kun ottaa huomioon sen, että näihin asioihin liittyen vaikka tähän turvallisuuspoliittiseen kontekstiin, mitä tämä lakiesitys tuo mukanaan, ei ole vastattu — itsekin toivoisin siinä mielessä sitä, että pyrittäisiin vastaamaan näiden asiantuntijoiden esittämään kritiikkiin eikä jaottelemaan asiantuntijoita niihin, jotka tietävät, ja niihin, jotka eivät tiedä. Se tässä oli pohjalla.

Sanon myös tästä strategisesta hämmäisyydestä, joka totta kai, kun puhutaan turvallisuuspolitiikasta, puolustuspolitiikasta, on varmasti monella tapaa tarpeellista, että strategisen hämmäisyyden ei kuulu kohdistua kansalaisiin, ei lainsäätäjiin. En aio myöskään toistaa niitä puheita, mitä tuolla pöntössä aikaisemmin esitin liittyen vaikka tähän päätöksentekoon, DCA-sopimukseen, mutta yksi iso asia tässä nykylainsäädännössä, joka vielä on voimassa, on ollut se, että se on ollut selkeä signaali suomalaisille siitä, että tähän maahan ei tule ydinaseita. Suomalaiset ovat voineet luottaa siihen, että tänne ei ydinaseita tule, ja jatkossa näin ei enää olisi. Mielestäni tähän ajatukseen liittyy myös vahvasti tunne turvallisuudesta. Itse annan tälle tulokulmalle ison, miten sen nyt sanoisi, arvon siitä, että myös tämä on turvallisuudentunnetta. Toivon, että myös tämän luottamuksen suhteen jatkossa toimitaan mahdollisimman vahvalla otteella olemalla avoimia ja puhumalla niin paljon kuin suinkin on mahdollista puhua ydinasepolitiikastamme, toiminnastamme, jos tämä lakiesitys tällaisenaan eteenpäin menee. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

17.43 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tästä on hyvä jatkaa edustaja Furuholmin jälkeen, koska tässä isossa kuvassa on kysymys luottamuksesta siitä, missä ollaan, ja sen vuoksi tuossa puheenvuorossani kaipasin sitä, että tämän salin pitäisi mennä yli hallitus—oppositio-rajojen näitä asioita käsitellen, niin että siitä löytyy viime kädessä yhteisymmärrys. Silloin kansalaiset tietävät, että tämä on semmoinen kysymys, jossa nyt on kaikilla yhteinen intressi viedä ja tässä ei politikoida eikä tehdä mitään muuta vaan vain turvallisuus on pääkohtana. Sen vuoksi siihen olisi pitänyt satsata paljon enempi, mitä nyt ei ole tehty, kun tässä viedään väkisin yhdellä tavalla asiaa eteenpäin. Tämä vielä korostuu sen vuoksi, että tässä puhutaan aika paljon niin kuin mielikuvista, salaisista asioista, joista ei täällä voi puhua, mutta niitä on jossain tuolla. Senkin takia tätä pitäisi pystyä käsittelemään niin, että me löydämme tässä yhteisen linjan.

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

Arvoisa rouva puhemies! Vielä tästä laki vai tämä selontekokäsittely: Nyt jos tästä tulee selontekokäsittely, niin tästä tulee kohta samanlainen mantra kuin meillä on ollut hallitusohjelmassa, että puolueeton tai liittoutumaton tai joku muu mantra, joka koko ajan vain pitää toistaa, toistaa, toistaa. Tämä tuo sellaisen ulottuvuuden, ja sitten kun se on kerran purettu, niin kuin meilläkin tämä on purettu nyt Natoon liittymisen myötä, niin sitten ollaan toisessa tilanteessa. Sen vuoksi tässä sen lain olisi pitänyt olla, ja kyllä lakeja muutetaan kriisien keskellä varsin nopeasti, jos on sellaiseen tarvetta. Tässäkin näkövinkkelissä olisi se rauhan aika aika selkeässä tilanteessa ollut lainsäädännön kautta, kun se olisi pidetty täällä lainsäädännössä niin kuin se meillä oli aiemmin.

Itse olen työskennellyt ydinvoimalaitoksella ja tiedän, kuinka hyvin niitä asioita siellä katsotaan kaikkien turvallisuustekijöitten ja muitten osalta. Tämä ei ole pieni kysymys. Rauhanomaisessa käytössä se on tosi tarkkaa, ja kuinka tarkkaa se on sitten siellä sotilaallisella puolella? Varmasti vielä paljon tarkempaa. Tässäkin mielessä näen tämän todella huolestuttavana, että tätä viedään niin kuin käärmettä pyssyyn koko ajan eteenpäin ja tätä vuorovaikutusta yli hallitus—oppositio-rajojen ei tehdä loppuun asti kunnolla. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto.

17.46 **Heikki Autto kok:** Arvoisa puhemies! Mielestäni ei ole oikein sanoa, että tätä viedään kuin käärmettä pyssyyn, vaan tätähän viedään aivan normaalissa lainsäätämisenjärjestyksessä, jossa toki eduskunta on saanut sitten poikkeuksellisen paljon tietoa päätöksentekonsa pohjaksi. Puolustushallinto on tämän lain sinänsä normaalin lainsäädäntöprosessin aikana kyllä tarjonnut kaikille kansanedustajille mahdollisuuden päästä esimerkiksi turvaluokitellun tiedon ääreen. Tosiaan esimerkiksi mietintövaliokunnassa kuullut kaikki ne asiantuntijat, jotka ovat olleet sen tiedon äärellä, ovat puoltaneet tätä lakiesitystä. Siksi ehkä oli hyvä käydä läpi myös keskustelua siitä, millaisia asiantuntijalausuntoja valiokunnassa on saatu.

Todella on tosiasia, että pelotteen tulee olla kunnossa juurikin rauhan aikana, jotta se voi toimia pelotteen logiikan mukaan eli tuoda sen turvan, mikä siitä on ajateltu olevan, että se itsessään estää painostusta, se itsessään estää tilanteiden kriisiytymistä ja viime kädessä estää sodan syttymisen. Siksi tämä muutos on tärkeää tehdä nyt eikä siinä vaiheessa, kun esimerkiksi Suomi olisi painostuksen kohteena tai Euroopassa käytäisiin sotaa. Ja todella varmasti se tärkein tämän keskustelun huoli häivyttäväksi on tosiaan se, että kuten ajankohtaisselonteossa, jonka mietinnön tänään ulkoasiainvaliokunta on saanut valmiiksi, todetaan, Suomi ei aio sijoittaa ydinaseita alueelleen. Ne prosessit, jotka tähän liittyvät, taas on käyty hyvin puolustusvaliokunnan nyt käsittelyssä olevassa mietinnössä läpi.

Eli Suomen päätösvalta, Suomen suvereniteetti näihin asioihin tulevat jatkossakin turvatuiksi. Siinä mielessä ei eduskunnan eikä suomalaisten tarvitse olla huolissaan, että tapahtuisi mitään sellaista, mitä me emme toivo. Mutta se meidän kaikkein tärkein toive eli Suomen turvallisuuden vahvistaminen menee nyt monta askelta eteenpäin tällä lakimuutoksella.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

17.48 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Vielä tuosta, käytettiin sanaa ”luottamus”, ja se on varmasti suuri asia silloin, kun ollaan täällä eduskunnassa opposition ja hallituksen kanssa tekemässä asioita yhdessä, ja myös kansallisen turvallisuuden asia. Jos meillä luottamus katoaa, keskinäinen luottamus, me ollaan melko hukassa. Me varmasti kaikki tiedetään, että politiikkaa ja näitä asioita hoidetaan yhdessä ja se yhdessä tekeminen perustuu siihen luottamukseen. Luottamushan rakentuu toinen toistemme arvostamisesta ja kunnioittamisesta. Eli luottamus on se iso asia myös meidän kesken, ja lainsäädäntöprosessi on ihan normaali, läpinäkyvä, avoin, ei mikään käärmettä pyssyy -asia, vaan ihan normaalisti käydään näitä asioita läpi — jokainen saa tietysti käyttää retoriikkaansa hyväksi. Mutta ihan normaalisti, läpinäkyvästi ja avoimesti tehdään tätä päätöstä tässä salissa. — Kiitoksia kaikille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

17.49 **Timo Furuholm vas:** Arvoisa rouva puhemies! Vastaan nyt vielä nopeasti tähän ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon kirjaukseen, jossa todellakin puhutaan ”sijoittamisesta rauhan aikana”. Kuten aikaisemmassa puheessa totesin, tämä rauhan aika -määritelmä on varmasti ihan tarkoituksellisista syistä hämmäinen ja sana ”sijoittaminen” ei kata esimerkiksi kauttakulkua, joka sitten taas toisaalta täällä lainsäädännön puolella nyt tehdään mahdolliseksi. Eli siinä mielessä nämä eivät nyt ole mitenkään yksi yhteen. On varmasti parempi, että siellä selonteossa jotain on, jonkinlainen signaali siitä, että asia on nyt niin kuin noteerattu, että mitä lainsäädännön puolella tapahtuu, mutta valtava epätasapaino tässä on.

Vielä totean edustaja Auton puheisiin, että olen itse ollut siinä käsityksessä, että me ihan täysmääräisesti olemme kuuluneet Naton pelotteen alle. Sellaista puheenpartta aikaisemmin ei ole eteeni tullut, että tämä lainsäädäntö olisi välttämätöntä sen takia, että me siihen kuuluisimme, vaan olen ajatellut, että olemme täysmääräisesti sekä tällaisen konventionaalisen pelotteen että ydinasepelotteen suojassa, ja se kai on Naton ajatuskin. — Ei muuta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

17.51 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tätä käsitellään ihan asiallisesti tässä eduskuntasalissa. Siitähän tässä ei ole kysymys. On kysymys siitä, kuinka paljon tässä tehdään sellaista valmistelutyötä yhdessä, jossa katsotaan tämä sisältö niin, että se yhdessä täällä voidaan käsitellä ja viedä niitä asioita sillä tavalla eteenpäin. Siihen kysymykseen minä en ole saanut vastausta, miksi tätä ei pystytty viemään sillä tavalla yhdessä läpi vaan tätä vietiin niin kuin käärmettä pyssyy yksipuolisesti. Oli päätös tehty, ja sitten ei enää mikään muuttunut sen jälkeen. Tämä on se ongelma, joka tämän lain käsittelyssä on tullut esiin. Tämä vain selitetään kaiken näköisillä salaisilla asioilla, mutta ei jatketa sitä syvää yhteistyötä hallitus—oppositio-rajaa yli turvallisuuspolitiikassa, mikä vuosikymmeniä tässä maassa oli.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto.

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

17.52 **Heikki Autto kok:** Arvoisa rouva puhemies! On hyvä kuulla tämä prosessikritiikki, ja uskon näin, että tämä kuullaan varmasti myös valtioneuvostossa. Olennaista varmasti on se, että tästä itse asiasta taidamme sitten lopulta olla aika yksituumaisia.

Ehkä tosiaan vielä tähän edustaja Furuholmin puheenvuoroon totean sen, että hän on täysin oikeassa siinä, että Suomi on siis aiemminkin ollut kyllä täysimääräisesti Naton 5 artiklan tuoman turvan piirissä, ja tuon turvan viimekätinen tuottaja on tietysti se ydinaseen tuoma pelote, ja näin on jatkossakin. Mutta se, mitä olemme oppineet ja miksi tämä lakimuutos on tärkeä, on se, että sillä, että poistamme omasta lainsäädännöstämme nämä ydinaseisiin liittyvät ydinenergialain 4 §:n mukaiset rajoitteet, me voimme kantaa oman kortemme kekoon, että tuosta yhteisestä pelotteesta tulee mahdollisimman vahva. Ja kun yhteinen pelote on mahdollisimman vahva, silloin se tuo myös Suomelle maksimaalisen turvan. Siksi tämä on välttämätöntä tehdä, ja siksi tämä tehdään nyt, jotta Suomen turvallisuus lisääntyy.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 72/2026 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 198/2025 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 14/2026 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu alkaa. Edustaja Hänninen.

Keskustelu

17.54 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Hyvää lainsäädäntötyötä on se, että viranomaisten välistä tiedonvaihtoa selkeytetään ja sujuvoitetaan. Tämä esitys mahdollistaa jatkossa sen, että rikoksiin voidaan puuttua ajoissa ja vankilaturvallisuutta voidaan vahvistaa. Siinä täsmennetään Rikosseuraamuslaitoksen oikeutta saada tietoja muilta viranomaisilta, kuten sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoilta sekä Maahanmuuttovirastolta, jotta rangaistusten täytäntöönpano voidaan toteuttaa turvallisesti ja suunnitelmallisesti.

Lisäksi Rikosseuraamuslaitokselle annetaan mahdollisuus pyytää keskusrikospoliisilta lausunto siitä, onko vangin tai yhdyskuntaseuraamusta suorittavan henkilön työnantajaksi ilmoitetulla yrityksellä kytköksiä vakavaan tai järjestäytyneeseen rikollisuuteen, jotta rikollisverkostojen vaikutus vankiloihin ja seuraamusten täytäntöönpanoon voidaan estää tehokkaammin. Siksi tämän esityksen ytimessä on turvallisemman yhteiskunnan rakentaminen.

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

Arvoisa puhemies! Turvallisempi arki ei kuitenkaan rakennu vain sillä, että Rikosseuraamuslaitos saa käyttöönsä paremmin tärkeää tietoa. Tässä esityksessä selkeytetään myös sen mahdollisuuksia luovuttaa tietoja poliisille niin pyynnöstä kuin oma-aloitteisestikin tilanteissa, joissa on kyse vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta. Lakivaliokunta on tätä koskien esittänyt täsmennyksiä siihen, miten nämä luovutettavat tietosisällöt määritellään laissa.

Onkin selvää, että tässä esityksessä viranomaisten välinen toimiva ja oikeutettu tiedonvaihto on turvallisemman yhteiskunnan keskiössä. Toimiva yhteydenpito siten parantaa turvallisuutta myös muiden rikosten selvittämisen osalta. Turvallisessa yhteiskunnassa ei ole sijaa työperäiselle hyväksikäytölle, harmaalle taloudelle, ihmiskaupalle eikä muullekaan rikolliselle toiminnalle. Nyt säädettävät muutokset mahdollistavat entistä paremmin riskiperusteisen valvonnan ja tehokkaamman puuttumisen epäkohtiin niin työelämässä kuin yhteiskunnassa yleisesti.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on ehdoitta tarpeellinen ja tarkoituksenmukainen. Se on lakivaliokunnan huolellisen käsittelyn myötä entistä täsmällisempi ja tarkkarajaisempi, kun käsitellään salassa pidettäviä henkilötietoja, minkä vuoksi se myös suojelee jokaiselle kuuluvia perusoikeuksia tarpeellisella tavalla. Se on siten tasapainossa yhteisen turvallisuuden ja yksilölle kuuluvien perusoikeuksien välillä. Siksi tämä esitys on vahva ja kannatettava. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 198/2025 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy -nimisen osakeyhtiön sidosyksikköaseman edellytyksistä, sen omistaman tutkimusinfrastruktuurin yhteiskäytöstä sekä varautumisvelvollisuudesta

Hallituksen esitys HE 18/2026 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 6/2026 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 18/2026 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2026 toiseksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 102/2026 vp
Lisätalousarvioaloite LTA 1-8/2026 vp

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Lisätalousarvioaloitteet lähetetään valtiovarainvaliokuntaan. — Keskustelu alkaa. Edustaja Hänninen.

Keskustelu

17.59 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Hallituksen toinen lisätalousarvio tälle vuodelle reagoi muuttuneeseen tilanteeseen ja kohdentaa varoja sinne, missä tarve on selkeä. Työllisyyden vahvistaminen, turvallisuus ja puolustuskyky, oikeusjärjestelmän toimivuus sekä kasvua tukevat investoinnit eivät ole valtiontaloudessa sivuseikka. Siksi lisätalousarvion keskeinen tehtävä on turvata julkiset palvelut, yhteiskunnan toimivuus. Samalla sillä vahvistetaan Suomen kokonaisturvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus ei ole vain puolustusta. Se on myös sitä, että yhteiskunta toimii arjessa. Se tarkoittaa sitä, että viranomaiset pystyvät hoitamaan tehtävänsä, yhteiskunnan rakenteet ovat kunnossa ja kansalaiset voivat luottaa järjestelmään. Tässä lisätalousarviossa turvallisuus näkyy erityisesti lisäpanostuksina viranomaistoimintaan ja varautumiseen. Resursseja kohdennetaan muun muassa sisäiseen turvallisuuteen, rajaturvallisuuteen ja droonipuolustuskykyyn. Nämä ovat ratkaisevia tekijöitä tilanteessa, jossa toimintaympäristö on muuttunut aiempaa epävarmemmaksi.

Samalla lisätalousarvio tukee taloudellista vakautta. Talouden vakaus on keskeinen osa turvallisuutta. Kun julkinen talous pysyy hallinnassa ja keskeiset palvelut toimivat, yhteiskunnan kriisinsietokyky vahvistuu, vaikka talouden kehitys on edelleen tiukka.

Arvoisa puhemies! On tärkeää huomata, että lisätalousarvio ei ole tekninen korjaus budjettiin. Se on valinta siitä, mitä vastaamme ajankohtaisiin asioihin ja haasteisiin. Tässä esityksessä painotetaan varautumista, ennakointia ja viranomaisten toimintakykyä. Siinä vahvistetaan kasvun edellytyksiä, jotta työllisyys ja turvallisuus saadaan vahvistumaan. Lisäksi panostukset esimerkiksi huoltovarmuuteen, energiaturvallisuuteen ja kriittisiin rakenteisiin tukevat Suomen kykyä selviytyä häiriötilanteista. Nämä ovat keskeisiä tekijöitä kokonaisturvallisuudessa.

Arvoisa puhemies! Tämän lisätalousarvion viesti on selkeä: turvallisuus rakennetaan useista osista. Se rakentuu taloudesta, viranomaisten toiminnasta ja arjen toimivuudesta. Kokonaisuutena esitys vahvistaa Suomen kykyä toimia muuttuvassa maailmassa. Se parantaa valmiuttamme vastata uhkiin ja tukee sitä, että Suomi on jatkossakin turvallinen ja vakaa yhteiskunta. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Keskustelu päättyi.

Lisätalousarvioaloitteet LTA 1—8/2026 vp lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

- 18. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tullilain 9 luvun otsikon ja 61 §:n muuttamisesta**
Hallituksen esitys HE 28/2026 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 11/2026 vp

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 11.6.2026 pidettävään täysistuntoon.

19. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 93/2026 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 8/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 11.6.2026 pidettävään täysistuntoon.

20. Hallituksen esitys eduskunnalle luottolaitosdirektiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 22/2026 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 20/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 11.6.2026 pidettävään täysistuntoon.

21. Hallituksen esitys eduskunnalle Pariisin pöytäkirjan täydentämisestä Suomen tasavallan hallituksen Naton operaatiojohtoportaan johtoesikunnan ja Naton transformaatiojohtoportaan johtoesikunnan välillä tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 73/2026 vp
Valiokunnan mietintö UaVM 5/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 11.6.2026 pidettävään täysistuntoon.

22. Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle Suomen osallistumisesta Ukrainaa tukevaan Operaatio Legioon

Valtioneuvoston selonteko VNS 4/2026 vp
Valiokunnan mietintö UaVM 6/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 11.6.2026 pidettävään täysistuntoon.

23. Hallituksen esitys eduskunnalle ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 66/2026 vp

Pöytäkirja PTK 63/2026 vp

Valiokunnan mietintö StVM 9/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 11.6.2026 pidettävään täysistuntoon.

24. Hallituksen esitys eduskunnalle ydinenergialaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 24/2026 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 11.6.2026 pidettävään täysistuntoon.

25. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 74/2026 vp

Lakialoite LA 21/2025 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 13/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 11.6.2026 pidettävään täysistuntoon.

26. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 11.6.2026 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.03.

Pöytäkirjan vakuudeksi: